

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Historický ústav

Politický a správní vývoj okresu Mladá Boleslav v letech 1945–1948

Diplomová práce

Autor: Bc. Radka Kornelaková
Studijní program: N7105 Historické vědy
Studijní obor: Historie
Vedoucí práce: doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Hradec Králové, 2015

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Zadání diplomové práce

Autor:	Bc. Radka Kornelaková
Studium:	F11556
Studijní program:	N7105 Historické vědy
Studijní obor:	Historie
Název diplomové práce:	Politický a správní vývoj okresu Mladá Boleslav v letech 1945-1948
Název diplomové District práce AJ:	Political and Administrative Development of Mladá Boleslav between 1945 and 1948

Anotace:

DP se bude zabývat politickým a správním vývojem okresu Mladá Boleslav v letech 1945-1948. Nastíní problematiku vzniku a působení ONV Mladá Boleslav, činnosti politických subjektů na okrese a události února 1948. Cílem práce bude ukázat specifika dané oblasti. Metoda komparativní a analytická. Archivní prameny v SOKA Mladá Boleslav, dobový tisk, odborná literatura, diplomové práce.

Garantující pracoviště:	Historický ústav, Filozofická fakulta
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.
Oponent:	PhDr. Tomáš Hradecký, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 14. 11. 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala pod vedením vedoucího diplomové práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat lidem, bez jejichž podpory by tato práce nevznikla. Za cenné rady, konzultace, trpělivost a odborné vedení děkuji vedoucímu práce doc. PhDr. Ondřeji Felcmanovi, CSc. Také bych chtěla poděkovat svým rodičům a přátelům za jejich neutuchající podporu a víru v dobrý konec.

Anotace

Kornelaková, Radka. Politický a správní vývoj okresu Mladá Boleslav v letech 1945–1948. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2015, 85 s.

Diplomová práce.

Diplomová práce se zabývá politickým a správním vývojem okresu Mladá Boleslav v letech 1945–1948. Přibližuje vznik a působení Revolučního okresního národního výboru na konci války a v prvních poválečných dnech a osvětluje okolnosti bombového útoku sovětských letadel, které 9. května 1945 na Mladoboleslavsko zaútočily. Zabývá se fungováním a změnami v organizační struktuře ustanovených okresních národních výborů a rovněž volbami do Ústavodárného národního shromáždění dne 26. května 1946 a jejich výsledky. Okrajově zmiňuje činnost místních národních výborů na Mladoboleslavsku. Pozornost je dále věnována zvyšujícímu se vlivu zástupců Komunistické strany Československa v ONV s akcentem na činnost předsedy ONV Jaroslava Pluhaře. Hlavním cílem práce je objasnit specifika oblasti a analyzovat změny v okresním národním výboru od května 1945 až do února 1948. Výzkum se opírá o studium archivních dokumentů uložených ve Státním oblastním archivu Mladá Boleslav, dobového tisku a dostupné literatury.

Klíčová slova: Mladá Boleslav, 9. května 1945, okresní národní výbor, místní národní výbor, politické strany, 1945–1948

Annotation

Kornelaková, Radka. Political and administrative development of Mladá Boleslav district between 1945 and 1948. Hradec Králové: Institute of history, University of Hradec Králové, 2015, 85 pp.

Diploma dissertation.

Diploma dissertation deals with the political and administrative developments in Mladá Boleslav in 1945-1948. Describes the formation and the influence of the revolutionary district national committee at the end of the war and the early postwar days and clarifies the circumstances of the bombing assault by soviet aircrafts, which on May 9, 1945 attacked Mlada Boleslav. It deals with the functioning and changes in organizational structure later established by district national committees and likewise of elections to the National Constituent Assembly on May 26, 1946 and their results. Also marginally mentions the activities of national committee in Mlada Boleslav. Attention is also paid to the increasing influence of representatives of the Communist party of Czechoslovakia in DNC with an emphasis on activities DNC chairman Jaroslav Pluhar. The main objective is to make clear the specifics of the area and analyze changes in the district national committee from May 1945 until February 1948. The research is based on a study of archive documents deposited in the state regional archives Mlada Boleslav, contemporary press and literature.

Keywords: Mladá Boleslav, 9th of May 1945, district national committee, local national committee, 1945-1948

Obsah

Úvod	1
1. Územní a správní vývoj okresu Mladá Boleslav	6
1.1. Slučování obcí	7
1.2. Mladá Boleslav jako sídlo kraje	9
1.3. Dočasná správa	10
2. Poválečné události a rok 1945	11
2.1. Bombový útok 9. května 1945	12
2.2. Národní výbory	14
2.3. Počátek vzestupu komunistické moci	39
3. Změny na Mladoboleslavsku v roce 1946	41
3.1. Volby do Ústavodárného národního shromáždění a činnost ONV ...	46
4. Rok 1947	63
4.1. Majetek v rukách členů ONV	70
4.2. Mimořádný lidový soud	72
5. Leden a únor 1948	75
5.1. Jaroslav Pluhař	79
Závěr	81
Seznam použitých zkratk	83
Seznam pramenů a literatury	84
Seznam příloh	86

Úvod

Politický a správní vývoj okresu Mladá Boleslav po druhé světové válce byl jako téma diplomové práce zvolen s ohledem na mé bydliště a okruh zájmu. Poválečné události, přeměny zdejší společnosti i zákulisí řídicího orgánu, to vše je zajímavou částí dějin tohoto okresu. Předkládanou diplomovou prací bych chtěla přispět k výzkumu regionálních dějin Mladoboleslavska a pomoci tak k důkladnějšímu poznání odehrávajících se změn.

Na počátku 20. století byl okres Mladá Boleslav typickým středočeským regionem s minimálním počtem německého obyvatelstva. V důsledku mnichovského diktátu se však v období války stal pohraniční oblastí sousedící s Německem. Dřívější obce a osady, které náležely k soudním okresům Bělá pod Bezdězem a Mnichovo Hradiště, byly nově připojeny k Mladoboleslavsku. Dalo by se říci, že Mladá Boleslav byla řídicím centrem, ač okresní úřad podléhal Oberlandrátu v Jičíně. Po skončení války se územní rozdělení navrátilo k předválečné podobě. Soudní okresy Mnichovo Hradiště a Bělá pod Bezdězem byly opět od Mladoboleslavska odděleny a pod mladoboleslavský okres připadly soudní okresy Mladá Boleslav a Benátky nad Jizerou. Členové okresního národního výboru se s nově vzniklou situací museli vypořádat. Spravovali území, které mělo silné vazby na sousední okresy, ale jejich vliv tam již nedosahoval. V důsledku toho některé členy Okresního národního výboru (dále ONV) situace v sousedních okresech nadále zajímala. Informace, které získávali, zmiňovali dokonce na schůzích rady a pléna Okresního národního výboru.

Diplomová práce zahrnuje poválečný politický a správní vývoj Mladoboleslavska od května 1945 až po únor 1948. Vedle úvodu a závěru práce obsahuje pět kapitol. První kapitola představuje okres Mladá Boleslav, jeho územně správní členění i jeho určitá specifika. Při studiu archivních materiálů vztahujících se k Mladé Boleslavi jsem často narážela také na zmínky o Mnichově Hradišti. V práci jsem je tedy využila k porovnání s okresem mladoboleslavským.

Druhá kapitola podrobně líčí bezprostřední poválečné události a počáteční činnost Revolučního okresního národního výboru (dále RONV) v Mladé Boleslavi, který započal svou činnost 5. května 1945. Zpočátku fungoval také jako Místní národní výbor (dále MNV). Vedení RONV se ujal Jaroslav Pluhař, prvním předsedou MNV se stal komunista Stanislav Dubský, kterého zanedlouho vystřídal JUDr. Václav Kvasnička. Členové Revolučního národního výboru se snažili o poklidné převzetí moci. Město Mladá Boleslav však velmi ovlivnily válečné události, které se odehrály 9. května 1945 v dopoledních

hodinách. Přestože již bylo vyhlášeno příměří a vojáci složili své zbraně, na Mladou Boleslav zaútočily letecké stíhačky bez výsostných znaků. Na mladoboleslavském okrese bomby dopadly na Benátky nad Jizerou, Mělnické Vtelno a Krnsko. Tuto událost popisují prostřednictvím slov kronikáře, který vše zapsal s odstupem let. Přestože již byl ovlivněn politickou situací v zemi, jeho popis útoku nese známky osobní účasti a přináší tak zajímavé postřehy. V této kapitole také uvádím první obsazení rady Okresního národního výboru i jednotlivých referátů a komisí. Práce zmiňuje celou řadu osob, které se podílely na fungování ONV a stály u jeho zrodu i zaběhlého chodu. Pokud se mi podařilo získat kompletní informace, abych mohla osoby uvádět celým jménem, je tak učiněno. Bohužel se často stávalo, že křestní jména nebyla zapisována vůbec, či jen první iniciálou. Na základě detailního seznamu členů si lze všimnout zajímavého trendu. Osoby, které se dostaly na vedoucí pozice či do rady Okresního národního výboru již v květnu 1945, se na důležitých postech udržely i po dalších volbách. Příkladem může být zvolený předseda ONV Jaroslav Pluhař, původně školní inspektor, zastupující komunistickou stranu. Vliv komunistické strany se stupňoval již po květnových událostech. Komunisté využili faktu, že okres osvobodila Rudá armáda. Jejich malá činnost v prvních okupačních letech tak byla postupně zapomenuta. Dne 27. května 1945 přijel do Mladé Boleslavi dokonce Klement Gottwald. Ve veškerých pronesených projevech byl patrný obdiv k Sovětskému svazu (dále SSSR) a Rudé armádě. Síla komunistické strany a jejich členů sílila a brzy se projevila i při obsazování správních a samosprávných orgánů.

Třetí kapitola se věnuje parlamentním volbám a situaci na Mladoboleslavsku v roce 1946. V březnu 1946 navštívil mladoboleslavskou škodovku V. A. Zorin, velvyslanec SSSR v Praze. I Mladoboleslavsko zasáhly předvolební boje a snahy ovlivnit veřejnost. Členové stran se snažili získat dostatek hlasů pro své strany a komunisté nebyli výjimkou. V Mladé Boleslavi nakonec komunisté i zvítězili. Po pročetí zápisů schůzí rad ONV jsem nabyla dojmu, že se posléze předseda ONV snažil kolem sebe vytvořit okruh svých věrných, díky nimž mohl získávat informace o činnosti ostatních stran a osob. Předsedou Místních národních výborů (dále MNV) byl nadále Václav Kvasnička. Podrobné informace o parlamentních volbách, které nešlo ze zápisů rad a plén ONV zjistit, doplnil regionální tisk.

Čtvrtá kapitola se zabývá rokem 1947 a postupným pronikáním moci Komunistické strany Československa (dále KSČ) do všech oblastí společnosti. Obnovený Svaz přátel SSSR i Svaz národní revoluce, ve kterém působily organizace odbojářů i politických

věžňů, dokonce při porážce Německa vyzdvihovaly zásluhy Sovětského svazu. Podkapitola této části se věnuje problematice lidového soudu. Zpráv o těchto záležitostech bylo v archivních materiálech poměrně mnoho, a to jak v zápisech schůzí ONV, tak i v tisku. Veřejnost velmi zajímaly probíhající soudy, byla proto o jejich činnostech pravidelně prostřednictvím denního tisku informována. Členové zajišťovací a vyšetřovací komise ONV získané materiály předávali lidovému soudu v Mladé Boleslavi. Mezi lety 1945 až 1947 projednal kolem 700 případů a vynesl i rozsudky smrti. Dostupné prameny a literatura se však rozcházejí v údajích o celkovém počtu odsouzených osob. Uvádí se počet 19 až 24 osob.

Poslední pátá kapitola zmiňuje události do února roku 1948. V této době svou činnost zahájily akční výbory Národní fronty, kde vedle sebe působili příslušníci všech politických stran, aby bylo zachováno zdání demokracie. Jednotlivé akční výbory řídil Okresní národní výbor, přičemž Mladoboleslavsko mělo své zastoupení i v Krajském akčním výboru mimo jiné prostřednictvím Jaroslava Pluhaře. Cílem těchto orgánů bylo zajištění klidu ve společnosti a odstranění lidí vyznávajících jiné politické názory. Okamžitě byli také odvoláni členové ONV z řad národních socialistů i lidové strany. Komunistická strana svou získanou moc ihned začala uplatňovat. Změny se dotkly ekonomiky, správního systému i společenského dění. Ihned v únoru si KSČ zajistila podporu zemědělců na dokončení pozemkové reformy. Státní statky, které vznikly na konfiskované a nepřidělené půdě, či na půdě, které držel stát v důsledku nedokončené první pozemkové reformy, působily na Mladoboleslavsku od roku 1945. V podkapitole se věnují také předsedovi RONV i ONV Jaroslavu Pluhařovi, který stál v čele poválečných přeměn po celé období, byl tak jakýmsi symbolem doby. K jeho působení se pochvalně vyslovovali členové ONV. Zachované projevy náklonnosti přikládám v příloze.

Pro získání detailního přehledu o letech 1945 až 1948 jsem studovala prameny uložené ve Státním okresním archivu Mladá Boleslav. Primární prameny byly takřka jediným zdrojem informací o této době. Pramenným základem pro studium politických událostí let 1945–1948 v Mladé Boleslavi je fond Okresní národní výbor Mladá Boleslav (1945–1990). Fond vznikl z činnosti Okresního národního výboru v Mladé Boleslavi v letech 1945–1990 a obsahuje vedle správních a evidenčních úředních knih i spisový materiál, jako registrační pomůcky a spisy, především zápisy ze zasedání rad a plén Okresního národního výboru. Vyskytovaly se v něm i tzv. správní knihy sborových schůzí. Termín sborové schůze je zdá se ojedinelý pro okres Mladá Boleslav a znamená totéž co plénum. Tento oficiální název jsem se rozhodla dodržet a v práci jej tedy i takto uvádím.

Ucelený obraz o změnách na mladoboleslavském okrese po roce 1945 podávají právě zápisy rad, plén a sborových schůzí ONV, které jsou zachovány v uspokojivém stavu i s přílohami. Nebylo ale v mých silách prostudovat veškeré prameny, které by bylo možné využít. Pro podrobnější přehled o jednotlivých záležitostech ve městě je možné dále čerpat ze zápisů schůzí jednotlivých komisí ONV, zápisů schůzí rad a plén MNV, zápisů ze schůzí vedoucích odborů a funkcionářů národních výborů. Zdrojem pro podrobnější studii o poválečné situaci v Mladé Boleslavi by mohly být také písemnosti uložené ve fondu Městský národní výbor Mladá Boleslav (1945–1992), kde je v hojné míře zastoupena dokumentace o výčtu škod po bombovém útoku na Mladou Boleslav 9. května 1945. V pramenech lze zjistit informace o obětech, o sociální pomoci lidem postižených náletem aj. Informace jsem čerpala také z městských kronik. Dostupná byla Kronika města Mladé Boleslavě (1945–1946), díl VI i Kronika města Mladé Boleslavě, díl VII pro roky 1947–1950. Při studiu archivních materiálů jsem se bohužel často potýkala s nedostatečně objektivními informacemi. Již v květnu 1945 se na schůzích členů ONV hovořilo o kontrole článků vycházejících v tisku. Záznamy v městské kronice týkající se náletu na Mladou Boleslav byly dokonce dopsány Eduardem Svárovským dodatečně až v roce 1959 a zápisu předcházelo schválení konceptu. Přesto se autorovi podařilo popsat události a zachytit náladu obyvatelstva. Pro získání představy o zdejší situaci některé pasáže cituji.

Dostupné literatury k tématu politického a správního vývoje mezi léty 1945 a 1948 bylo poskrovnu. Bylo sepsáno poměrně mnoho knih k obecnému vývoji Mladoboleslavska, ale zkoumaná léta v nich byla zmiňována vždy jen okrajově, většinou na několika řádcích. Pozornosti se mezi regionálními historiky těší nálet na Mladou Boleslav 9. května 1945, který změnil vzhled města a výrazně ovlivnil osudy jeho obyvatelstva. Uvedený den je v knize *Mladá Boleslav od Sylvy Městecké* dokonce nazýván jako nejtragičtější událost druhé světové války v Mladé Boleslavi.¹ Kniha je přínosná především obrazovou dokumentací zaniklých ulic a domů. Krátká zmínka o květnu 1945 a následujícím období je v knize *Mlado...boleslavsko v proměnách času*.² Stejným tématem se zabývá publikace *Mladoboleslavsko v boji za svobodu 1938–1945*, ve které je již podrobněji rozepsán motiv náletu i příjezd Rudé armády do města.³ Zajímavé informace jsem získala z vlastivědného sborníku *Mladoboleslavsko Boleslavica'12 a Boleslavica'13*, kde autoři Jiří Filip

¹ MĚSTECKÁ, Sylva. *Zmizelé Čechy: Mladá Boleslav*. Praha – Litomyšl, 2011. ISBN 978-80-7432-094-1.

² BENEŠ, Luděk – BÍLEK, Karol – EDEL, Tomáš et al. *Mlado...boleslavsko v proměnách času*. Praha, 1997, s. 148–150. ISBN 80-85983-34-6.

³ FILIP, Jiří – JUŘENA, Jan – MIKOLÁŠEK, Jakub et al. *Mladoboleslavsko v boji za svobodu 1938–1945*. Mladá Boleslav, 2013, s. 61–68.

a Michal Plavec již přímo rozebírají bombový útok na Mladou Boleslav v květnu 1945.⁴ O poválečné situaci v okrese se krátce zmiňuje populární publikace Čtení o Mladé Boleslavi z pera mladoboleslavského historika.⁵ Rozsáhlejší popis k činnosti Městského národního výboru lze nalézt v knize Mladá Boleslav od minulosti k dnešku.⁶ Publikace vydaná MNV v Mladé Boleslavi k tisíciletému výročí města obsahuje několika stránkový příspěvek od JUDr. Václava Kvasničky, který se pod citovanými výzvami občanům podepisuje jako okresní hejtman. Protože kniha byla vydána v 70. letech, je zde patrná sympatie se Sovětským svazem. Cesta k tzv. „Vítěznému“ únoru je oslavována. Příspěvek je cenný výčtem členů MNV a popisem činnosti tohoto národního výboru v průběhu let 1945 až 1948. Pro získání komplexnějšího přehledu o situaci v dané lokalitě používám informace z článků v Rudém právu, Hlasu lidu a Našich novin. Podrobný přehled výsledků voleb 1946 na Mladoboleslavsku jsem získala právě z těchto novin. Ve správních knihách se na schůzích rozebíralo již samotné obsazení. Krom denního tisku jsem měla k dispozici i čtrnáctideník Mladoboleslavsko z roku 1947, který informoval Boleslavany o prvním okresním sjezdu národních výborů.⁷ Jako metodické vodítko mi posloužila diplomová práce Hany Lokvencové z roku 1999.⁸ Součástí předkládané práce jsou přílohy, včetně kopií získaných archiválií. Domnívám se, že mohou být přínosem pro dané téma.

⁴ PLAVEC, Michal. Mladá Boleslav 9. května 1945: Bombardování podle dokumentů Rudé armády. In. *Boleslavica'13: Vlastivědný sborník Mladoboleslavska*, ročník VI. Mladá Boleslav, 2013, s. 105–121. ISBN 978-80-86772-75-2.

FILIP, Jiří. Veřejný Květen 1945 v Mladé Boleslavi. In. *Boleslavica'12: Vlastivědný sborník Mladoboleslavska*, ročník V. Mladá Boleslav, 2012, s. 93–103. ISBN 978-80-86772-65-3.

⁵ HERČÍK, Karel. *Čtení o Mladé Boleslavi*. Mladá Boleslav, 2004, s. 38–39.

⁶ KVASNIČKA, Václav. Městský národní výbor. In. *Sborník Mladá Boleslav od minulosti k dnešku*. Turnov, 1974, s. 71–78.

⁷ PLUHAŘ, Jaroslav. I. Okresní sjezd národních výborů. In. *Čtrnáctideník pro kulturu a regionální politiku Okresní rady osvětové v Mladé Boleslavi: Mladoboleslavsko*, ročník I, č. 11–12. Mladá Boleslav, 1947, s. 158–160.

⁸ LOKVENCOVÁ, Hana. Správní a politický vývoj okresu Broumov v letech 1945–1960. Hradec Králové, 1999.

1. Územní a správní vývoj okresu Mladá Boleslav⁹

Nejsevernější politický okres středočeského regionu byl v roce 1938 tvořen dvěma soudními okresy, mladoboleslavským soudním okresem a benáteckým soudním okresem. K výrazným změnám došlo v období okupace, kdy byl k politickému okresu Mladá Boleslav přičleněn soudní okres Mnichovo Hradiště, ke kterému náleželo 46 obcí, a soudní okres Bělá pod Bezdězem, ke kterému příslušelo 28 obcí. Typický středočeský region s minimálním počtem německého obyvatelstva se tedy náhle stal pohraniční oblastí sousedící s Německem. V roce 1942 se naopak oddělilo Benátecko, do té doby zcela zásadní součást Mladoboleslavska, které nově příslušelo k okresu Brandýs nad Labem. V roce 1945 byl po skončení války vydán dekret prezidenta republiky č. 121/45 Sb. O územní organizaci, vykonávanou národními výbory, na jehož základě došlo k obnovení obvodů správních (politických) okresů podle situace v roce 1938. Znovu se zavedl za okupace zrušený politický okres Mnichovo Hradiště a od 1. července 1945 se uskutečnilo spojení soudního novobenáteckého okresu se správním okresem mladoboleslavským. Okres Mladá Boleslav byl tedy opět tvořen dvěma soudními okresy, soudním okresem Mladá Boleslav s 61 obcemi a soudním okresem Benátky nad Jizerou se 36 obcemi. Podle údajů k 1. lednu 1948 byl tento politický okres rozprostřen na ploše 56 826 km a příslušelo k němu 77 915 obyvatel. Politickému okresu Mnichovo Hradiště náleželo území o velikosti 46 265 km s počtem obyvatel 31 223.¹⁰ Z těchto dat je tedy patrné, že politický okres Mladá Boleslav prodělal během poměrně krátké doby mnoho zásadních územních změn. Přesto nakonec ztráta soudního okresu Mnichovo Hradiště znamenalo pro Mladoboleslavsko největší citelnou ztrátu, a snad i proto se členové ONV o Mnichovohradištsko zajímali i po jeho oddělení.

K 31. prosinci 1945 byl okres Mladá Boleslav tvořen soudním okresem Benátky nad Jizerou a soudním okresem Mladá Boleslav a to následujícími obcemi:

⁹ Dnešní oficiální název města Mladá Boleslav skloňovaný v ženském rodě údajně vznikl odvozením z osobního jména „Boleslav“, a to pomocí přívlastkové přípony. Původně užívaný přívlastek „Nová“ byl během doby změněn na „Mladá“. K definitivnímu ustálení přívlastku „Mladá“ mělo dojít v 16. století.

¹⁰FIBIGEROVÁ, Eva. Pomůcka: Okresní národní výbor Mladá Boleslav 1945–1990. Mladá Boleslav, 2000.

Soudní okres Benátky nad Jizerou	Soudní okres Mladá Boleslav
Benátecká Vrutice, Benátky nad Jizerou, Bratronice, Brodce, Čachovice, Dolní Slivno, Dražice, Horky, Horní Slivno, Hrušov, Hřívno, Chotětov, Jiřice, Kbel, Kochánky, Kojovice, Košátky, Kropáčova Vrutice, Lipník, Litol, ¹¹ Lysá nad Labem, Mečeříž, Milovice, Ostrá, Předměřice nad Jizerou, Sedlec, Slivínko, Stará Lysá, Stratov, Struhy, Střížovice, Sušno, Tuřice, Újezd ¹² , Újezdec, Zdětín	Bezděčín, Bezno, Bojetice, Březno, Bukovno, Ctiměřice, Čejetice, Dalovice, Debř, Dobrovice, Dolánky, Dolní Stakory, Horní Stakory, Hrdlořezy, Husí Lhota, Charvátce, Chloumek, Chrást, Chudíř, Jablkynice, Jemníky, Jizerní Vtelno, Josefův Důl, Kobylnice, Kolomuty, Kosmonosy, Kosořice, Krnsko, Lhotky, Libichov, Luštěnice, Malé Všelisy, Mladá Boleslav, Nemyslovice, Nepřevázka, Němčice, Niměřice, Pěčice, Pětikozly, Písková Lhota, Plazy, Rejšice, Rokytovec, Řehnice, Řepov, Semčice, Smilovice, Sovinky, Strašnov, Strenice, Sukorady, Sýčina, Týnec, Úhelnice, Úherce, Velké Všelisy, Vinařice, Vinec, Voděrady, Žerčice, Židněves

1.1. Slučování obcí

V roce 1946 začali členové ONV Mladá Boleslav na deváté schůzi rady probírat možné sloučení obcí v okrese. Podle § 18 dekretu č. 121/45 Sb. byl totiž dán zákonný podklad pro dobrovolné i nedobrovolné sloučení obcí. Členové rady ONV uvažovali nad obcemi Březno–Židněves, Bezno–Sovínky¹³, Velké Všelisy–Malé Všelisy, Újezd–Újezdec, Bratronice–Smilovice, Dobrovice–Bojetice–Vinařice–Úherce–Týnec, Předměřice–Tuřice, Nové Benátky–Staré Benátky–Obodř–Kbel, Střížovice–Kropáčova Vrutice, Čachovice–Vlkava–Struhy, Kosmonosy–Bradlec a Jablkynice–Chudíř–Charvátce. Než ale došlo k jakémukoli rozhodnutí, byli vyzváni členové místních národních výborů, aby nejprve jednali o dobrovolné možnosti. Své žádosti o sloučení příslušných obcí pak měli ONV přednést do 31. prosince téhož roku. Taková žádost neměla postrádat odborně vypracované plány zastavené části obce, znázorněné dosavadní hranice i hranice nové. Musela obsahovat i přehled veškeré komunikace, měly být zakresleny řeky a potoky. Na 11. schůzi rady ONV 17. března 1947 se však ukázalo, že výzva k dobrovolnému slučování obcí se u občanů nesešla s pochopením. Se slučováním obcí bylo ale počítáno ve dvouletém plánu.

¹¹ O Litolí a Lysé nad Labem se 22. srpna 1946 jednalo na schůzi rady ONV ve věci zřízení zatímní společné správy ve smyslu § 27 dekretu prezidenta republiky č. 121/1945 Sb. Ministerstvo vnitra však tento požadavek nepovažovalo za žádoucí.

¹² Obec Újezd požadovala vyjmout z působnosti politické expozitury v Benátkách nad Jizerou a přičlenit se k expozituře v Mladé Boleslavi. Rada ONV tuto záležitost projednávala na schůzi dne 29. srpna 1946.

¹³ Bezno si sloučení přálo, Sovínky jej však odmítaly.

Byl proto vytvořen program, podle kterého měl referent a předseda navštěvovat v úvahu přicházející obce a vysvětlit jim důležitost a výhodu sloučení.

Z dostupných pramenů se mně podařilo zjistit nejvíce informací o připravovaném sloučení obcí Nové Benátky, Obodř a Staré Benátky.¹⁴ V lednu roku 1946 se již na schůzi ONV určilo prozatímní společné správcovství těchto obcí. Potřebné pravomoci byly ale i nadále ponechány členům dosavadních místních národních výborů. Na plenární schůzi ONV 20. března 1947 již členové ONV projednávali sloučení obcí. K tomu mělo dojít z několika důvodů. Jednalo se o území se stejnou zástavbou, kulturou i společenským děním. Členové ONV tedy navrhli Zemskému národnímu výboru v Praze, aby návrh o sloučení tří obcí v jednu obec schválil. Nově se měla sloučená obec jmenovat Benátky nad Jizerou. 39. schůze rady ONV 14. října 1947 projednávala sloučení dalších obcí, konkrétně Mladé Boleslavi s Debří a s Kosmonosy. Kvůli tomu byla svolána i veřejná občanská schůze, na které se občané Kosmonos vyslovili pro sloučení. V zápisech rady ONV je napsáno, že k němu mělo dojít k 1. lednu 1948. V této věci posléze došel na ONV výměr Zemského národního výboru (dále ZNV) z 16. prosince 1947, který sloučení schválil. K 5. lednu 1948 měly zaniknout místní národní výbory všech 3 obcí a měla se zřídit správní komise se 14 členy.¹⁵

Kromě slučování obcí se na okresním národním výboru řešilo i případné odloučení jedné části obce od druhé. Dne 1. března 1946 byl občany původní osady Holé Vrchy vznesen na radu ONV návrh na odloučení od obce Týnec. Protože byly veškeré podmínky pro vznik samostatné obce splněny, začali členové ONV tuto záležitost projednávat. Jednalo se totiž o zvláštní katastrální území s dostatečnou rozlohou, vzdáleností od nynější obce i s finanční základnou. Jednotlivé části obce od sebe byly vzdáleny 2 km a každá žila svým samostatným životem. Jedna část byla vázána na Březno, druhá na Dobrovici. Členové ONV proto navrhli vznik nové obce s názvem Holé Vrchy. Případné rozdělení však bylo vázáno podmínkou. Pokud by došlo k požadovanému odtržení od obce Týnec, měla se zbylá část této obce sloučit s Dobrovicí. Tak se skutečně událo, ale až na konci 40. let. Ve zkoumaném časovém období ke změně nedošlo.¹⁶

¹⁴ V pramenech se již dále neuvádí obec Kbel. Návrh byl pravděpodobně změněn a s obcí Kbel se již ve slučování nepočítalo. Z jakého důvodu se tak stalo, jsem bohužel nezjistila.

¹⁵ Jednalo se o tyto osoby: za KSČ JUDr. Václav Kvasnička (předseda), Jan Buben, Václav Vaněk, Rudolf Studený, Anna Štěpánková, arch. Josef Saal, za ČSSD Jaromír Jodas (finanční referent), Zdeněk Lindauer, za ČSNS Josef Botka (místopředseda), JUDr. Václav Tajzich, Jan Krupička, Robert Živný a Gustav Konopka a za ČSL JUDr. Antonín Šulc.

¹⁶ Holé vrchy byly odděleny 18. listopadu 1949 a zbylá část obce Týnec byla připojena k Dobrovici.

1.2. Mladá Boleslav jako sídlo kraje

Koncem roku 1945 se začaly objevovat snahy o to, aby se Mladá Boleslav stala respektovaným sídlem zdejšího kraje jako bývalé župy. Dne 14. září 1945 rozhodli členové rady ONV na 19. schůzi o vyslání speciálního memoranda předsednictvu vlády, ministerstvům i ZNV. V něm zmíněné informovali o vzniku Oblastního obnovovacího sboru pro průmysl v Mladé Boleslavi. Zároveň požadovali, aby Mladá Boleslav byla vždy při zřizování všech úřadů uznávána za krajské a župní město, a aby příslušné úřady byly vždy umístěny v tomto městě. Deputace vyslaná za výše uvedeným účelem požadovala také přidělení politických okresů Česká Lípa, Dubá, Jičín, Mimoň, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Semily a Turnov. Podle výnosu ZNV v Praze 19. září 1945 v záležitosti zřízení Oblastního sboru průmyslového v Liberci bylo rozhodnuto, že sídlem obnovovacího sboru bude Liberec. ZNV slíbil, že podpoří stanoviska ONV v Mladé Boleslavi, pokud by sídlo mělo být přesunuto. Příslušníci ONV se však nevzdávali. V zápise sborové schůze ONV z 22. února 1946 se uvádí, že předseda ONV hovořil o budoucím zřízení menších celků – krajů.¹⁷ Za tímto účelem zřídili v Mladé Boleslavi tzv. Regionální sbor aneb Společnost pro Mladoboleslavsko. V předsednictvu se ocitl předseda ZNV v Praze L. Kopřiva, ministři V. Kopecký a B. Laušman a plánovací referent ZNV. Sbor měl za úkol vypracovat podrobný situační plán uvažovaného kraje s jediným cílem, Mladá Boleslav se měla stát krajským městem. Kvůli potřebné propagaci pak členové ONV založili také Národohospodářskou společnost se sídlem v Mladé Boleslavi. Aby členové rady ONV posílili pozici města, tak na 27. schůzi roku 1945 rozhodli, že Mladá Boleslav se má stát městem oblastních úřadů a korporací. Všechny úřady tedy měly být nově zřizovány přímo v Mladé Boleslavi. Zřídili v ní proto oblastní úřad ministerstva informací pro okresy Dubá, Jičín, Mělník, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště a Turnov. Vedoucím byl zvolen Pištora. Přes veškerou snahu, se ale vytyčený cíl splnit nepodařilo. Zřízení krajů se do převratu v únoru 1948 nekonalo. Město Mladá Boleslav přesto nadále působilo jako politické a kulturní středisko celého Pojizeří, a to až do roku 1949.

¹⁷ Jak jsem již nastínila v úvodu, používám dobové označení sborová schůze. Takto se oficiálně nazývaly zápisy z plenárních schůzí ONV. Objevovaly se oba uvedené termíny.

1.3. Dočasná správa

Kromě obcí v mladoboleslavském okrese měl ONV určené ke správě další území v republice. V květnu roku 1945 se začalo hovořit o tom, že budou Mladoboleslavsku nově svěřeny okresy v českém pohraničí. Jednalo se o okresy Česká Lípa, Dubá, Rumburk, Šluknov a Vansdorf. Na starosti je mělo mít ONV v Mladé Boleslavi a mělo podléhat správě Dr. A. Kvasničky. V červnu 1945 v této věci jednali příslušníci ONV na ZNV v Praze. K Mladé Boleslavi se měly přičlenit okresy Rumburk, Šluknov a Varnsdorf. V červenci 1945 se ve správních knihách ONV uvádělo, že mladoboleslavskému okresu připadne okres Česká Lípa za účelem kolonizace. Konkrétně se jednalo se o obce Častolovice, Horní Libchava, Jägersdorf, Manušice, Nová Ves, Soneberg, Svobodná Ves a Volfratice. Okres Dubá byl na základě rozhodnutí ministerstva zemědělství dne 18. září 1945 určen za oblast pro osídlování občanů měst Mladá Boleslav, Mělník a Jičín. Předseda Okresního národního výboru Jaroslav Pluhař se postaral o to, aby občanům z mladoboleslavského okresu připadly pozemky v okrese Štětí. Vyžádal si je údajně pro jejich vysokou zemědělskou kvalitu. Dne 9 října 1945 již byly přiděleny k osídlení konkrétní obce, jednalo se o Biločov, Blatce, Čachovice, Doksy, Korce, Kruh–Vojetín, Křešov, Libovice, Luka, Mošnice, Okna, Osinalice, Radouň, Skalku, Snědovice, Velešice, Vrchovany, Zakšín, Zbyny, Ždírec a Žďár. Každé obci měly být k dispozici 2 osoby z ONV, které určilo zemědělské oddělení. Tito lidé pak dohlíželi na osídlování v daných obcích a zároveň prováděli revisi tamních dosavadních národních správců. Členové ONV v červenci 1947 převzali i kmotrovství nad slezskou obcí Dolní Benešov v hlučínském okrese. ONV Mladá Boleslav měl tedy vliv i mimo mladoboleslavský okres.

2. Poválečné události a rok 1945

Mezi 5. a 9. květnem docházelo na Mladoboleslavsku k postupnému přebírání moci do rukou revolučních národních výborů, které měly nově na starosti veřejnou správu podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/1944. Vláda na základě tohoto dekretu vydala nařízení č. 4/1945 O volbě a pravomoci národních výborů, podle kterého měly být utvořeny zemské, okresní a místní národní výbory. Lidé, kteří by usilovali o členství v národních výborech, museli mít československé státní občanství a museli také prokázat státní spolehlivost a příslušnost ke slovanskému národu. Podmínkou pro členství bylo také stálé bydliště v příslušné obci a dovršený 18 rok věku. V prvních květnových dnech vše záviselo zejména na síle a zarputilosti německých vojsk a na rozhodnosti zvolených členů národních výborů. Představitelé revolučního okresního národního výboru přebírali moc, správu okresu i budovu hejtmanství z rukou německého hejtmana dr. Wesselého již v dopoledních hodinách 5. května 1945.¹⁸ RONV se sešel za vedení školního inspektora Jaroslava Pluhaře. Jeho schůze se účastnil vrchní komisař politické správy JUDr. Antonín Kvasnička, kapitán generálního štábu Stanislav Palla, profesor vyšší průmyslové školy Oskar Balatka, úředník automobilky Jindřich Hes, úředník finanční správy Jaroslav Zachař a další. Revoluční okresní národní výbor nejprve s německým posádkovým velitelstvím v Mladé Boleslavi a s velitelstvím německé bezpečnostní policie sjednal toto:

1. Německé vojsko bude staženo z ulic do svých ubikací, které si bude samo svými hlídkami střežit. Kromě toho budou německé vojenské hlídky ponechány ještě na těchto místech: a) u Flaklovky, b) u rolnické školy, c) před hradem, d) před Grandhotelem, e) u augmentačního skladiště, f) na hlavním nádraží, g) před poštou.
2. Za pořádek a klid ve městě se zaručil národní výbor a bude jej udržovat svými hlídkami, sestavenými z četnictva, policie a národní stráže.
3. Od 20. hodiny večerní do 6 hodiny ranní nebude nikdo z občanstva na ulicích.
4. Pancéřové zábrany na ulicích a na silnicích nesmějí být porušeny, rovněž tak směrové značky a označení silnic.
5. Všichni zatčení občané budou z vazby propuštěni.

Výzvu zveřejněnou pod č. 1 podepsal představitel okresního národního výboru a okresní hejtman. Touto funkcí se i po skončení války tituloval JUDr. Antonín Kvasnička, prozatímní vedoucí Okresního národního výboru v Mladé Boleslavi. Následovaly další

¹⁸ BENEŠ, Luděk – BÍLEK, Karol – EDEL, Tomáš et al. *Mlado...boleslavsko v proměnách času*. Praha, 1997, s. 147. ISBN 80-85983-34-6.

výzvy, z nichž nejdramatičtější byla výzva č. 7 sjednaná 7. května 1945. Občané měli vyhovět ultimátu německého posádkového velitele von Bernhuta. Ten na příklad prohlásil, že pokud nedojde ke splnění jeho požadavků, město Mladá Boleslav bude prostřednictvím jednotek celé pancéřové divise, letectva i dělostřelectva obráceno v prach a popel.¹⁹ Po vypršení lhůty byl velitel údajně spokojen a ke splnění hrozeb nedošlo. Gestapo nakonec Mladou Boleslav opustilo 8. května 1945. O den později z města odešly také jednotky wehrmachtu a poslední úředníci. Určitým problémem v poválečných dnech byla nekázeň vznikajících revolučních gard. Jednotlivé národní výbory, které měly za úkol přejít k mírovému životu, se snažil korigovat Okresní národní výbor v Mladé Boleslavi. Místní národní výbor v Mladé Boleslavi v čele se Stanislavem Dubským, později vystřídaným dr. Kvasničkou měl těžší podmínky kvůli náletu z 9. května 1945. Boleslavané totiž na konci války čelili neočekávanému útoku.

2.1. Bombový útok 9. května 1945

V době blížícího se příchodu sovětských vojsk, kterým velel generál Sarkis Sogomonovič Martirosjan, na Mladou Boleslav zaútočily ve třech či čtyřech vlnách dvě stíhačky a devět bombardérů bez výsostných znaků. Tato událost byla ještě v nedávné době přisuzována německému letectvu, ve skutečnosti ale útok provedla Rudá armáda. Jak již dnes víme, německé vojsko v té době nemělo jediné letiště, ze kterého by letadla mohla vzlétnout.²⁰ Cílem útoku byly německé jednotky. Jedním z bodů vyžadovaných v bezpodmínečné kapitulaci německých vojsk byl totiž požadavek, podle kterého měly německé jednotky počkat na příjezd spojeneckých vojsk. Zůstat měly na tom místě, na kterém se nacházely dne 8. května 1945 ve 23:00 hodin středoevropského času. Německé jednotky se ale rozhodly vydat vstříc americké armádě. Velitel 1. ukrajinského frontu Rudé armády maršál I. S. Koněv proto vydal ráno 9. května 1945 rozkaz k útoku na utíkající vojáky.²¹ Kronikář tuto událost zaznamenal takto:²²

¹⁹ KVASNIČKA, Václav. Městský národní výbor. In *Sborník Mladá Boleslav od minulosti k dnešku*. Turnov, 1974, s. 71.

²⁰ BENEŠ, Luděk – BÍLEK, Karol – EDEL, Tomáš et al. *Mlado...boleslavsko v proměnách času*. Praha, 1997, s. 147. ISBN 80-85983-34-6.

²¹ FILIP, Jiří – JUŘENA, Jan – MIKOLÁŠEK, Jakub et al. *Mladoboleslavsko v boji za svobodu 1938–1945*. Mladá Boleslav, 2013, s. 61.

²² Je třeba zmínit, že podle původního rozhodnutí rady MNV, měl zápisy z let 1945 a 1946 zpracovat Jaromír Jodas. Po jeho rezignaci bez zanechání jakýchkoli zápisů, byl pověřen zápisem Eduard Svárovský. Ten měl za úkol dopsat i chybějící léta. Koncepty zhotovil roku 1957 a předložil je ke schválení kulturní komisi. Zápis byl připraven k čistopisu až po schválení ideologem poručíkem Kuchařem.

„Dne 9. května – byla to středa – se probudil ve sluneční záři, počasí bylo přímo letní. Na ulicích bylo všude plno lidí a v jejich tvářích se rýsovala radost z očekávání příštích událostí... . Bylo krátce před desátou hodinou dopolední. Byl jsem tenkrát též se svou ženou v ulicích města jako kdekdo z jeho obyvatel. Pojednou jsem spatřil letět od západu k Šuldově vile – byli jsme právě na náměstí Českých bratří před muzeem – roj letadel. Klidně jsme je pozorovali. Nikdo netušil, co přinesou nejbližší okamžiky. Vždyť byl konec války, nikdo nevěřil, že by měly ještě promluvit zbraně. Děti si hrály, lidé se pokojně procházeli... . Bylo to pak v okamžiku. Důvěřiví lidé, a mezi nimi i já s manželkou, jsme byli v několika vteřinách strašlivě překvapeni, slyšíce hvizd, svištění a detonace dopadajících bomb a střelbu z palubních zbraní. Ihned jsme hledali úkryt. Běhali jsme ve zmatku na náměstí Českých bratří z domu do domu. V jejich chodbách nastal vždy po explozích takový vzdušní vír, že jsme ve chvílce určitého uklidnění hledali a našli v blízkosti kryt v rohovém domě ulice Engelsovy²³ a Palackého, kde jsme setrvali, dokud letadla neodletěla. Detonace nad detonací otřásaly domem, lidé v přeplněném sklepě úzkostí trnuli. Konečně nastal klid – každá hodina byla věčností – a spěchali jsme do svých domovů. Nejstarší syn se současně skrýval v hlubokém krytu budovy čp. 16–II, o mladším jsme nevěděli – jako mnozí otcové a matky o svých synech – od 5. května. Nejmladší 18–ti letá dcera byla zaměstnána v mlékárně čejetické, ta si potom všechny své zážitky z revolučních dnů vypsala a já je přikládám jako dokument k zápisovým přílohám. Vypisuji z nich malý úsek o tom, jak vyhlíželo město bezprostředně po zákeřném náletu.“

„Konečně ve 14 hod. 30 minut jsme se odvážili domů. To, jakou hrůzu jsme spatřili, nelze vůbec vypsát. Asap a část Starého města hořely, mnoho domů zbořených, sklo jako koberec z vytloučených oken se válelo po ulicích. Všude zmatek, pláč, krev Odzbrojení němečtí vojáci jsou donuceni lopatami uklízet z ulic to, co jejich bratři a kamarádi rozbili. Hlidají je čeští ozbrojení lidé. Až do večera je slyšet stále detonace... . V 17 hod. hlásil místní rozhlas, aby se vyvěsily rudé prapory, že Rusové jsou již na samém okraji města. Celý večer jsme běhali do krytu. Každou chvíli přiletěla letadla a my – postrašení dopoledním náletem – jsme utíkali do sklepa. Mnoho lidí utíkalo se zavazadly z Boleslavi, chtějíce strávit noc mimo město...“²⁴

²³ Dnešní Jaselská ulice.

²⁴ Kronikář dále pokračoval: „Kdo byli ti vzdušní piráti, kteří způsobili tolik neštěstí? Odkud přilétla ta letadla? A na čí rozkaz byl vykonán ten hrůzný skutek už v dobách zastavení nepřátelských akcí? To byly otázky, jež dlouho zaměstnávaly naše veřejné mínění a tisk. Kdo měl zájem na tom, aby pokojné město – a byl to pak i Mělník a Kralupy – bylo zpusťeno v době, kdy už byla v platnosti bezpodmínečná kapitulace německé armády? Všeobecně se mluvilo o pomstě bývalého boleslavského vládního komisaře, jehož hrozby městu byly v živé paměti. Letadel bylo devět a doprovázely je dvě stíhačky. Nebyla označena, v tom se

Bombardování bylo směřováno na významné dopravní uzle, komunikace za městem. **(příloha č. 1)** Z celkových zhruba 700 shozených bomb dopadla část i do města. Zcela zničeno bylo údajně 73 domů a poškozeno 674 budov.²⁵ Zasažena byla ulice Bělská a Kateřiny Militké. Poničeny byly dále ulice Ptácká, ulice Na Klenici, oblast na Celně, Štefánikova ulice a Dukelská ulice. Přibližně 150 československých občanů a zhruba 400 německých osob zahynulo.²⁶ Odstraněním vzniklých škod se zejména zabýval místní národní výbor, který na odklízecí práce využíval místní obyvatele i německé zajatce. Následky útoku se podařilo odstranit až za několik měsíců. Řada domů byla obnovena, ale definitivně se již změnila tvář Starého města. Ve městě byla i po skončení války ponechána sovětská posádka s cca 100 muži.²⁷ Československou republiku opouštěla sovětská vojska 15. listopadu 1945, americká vojska odcházela až o pět dní později.

2.2. Národní výbory

Jak jsem již poznamenala, národní výbory byly ustanoveny na základě ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/45 Sb. a vládního nařízení ze dne 5. května 1945 č. 4/45 Sb. Podobně jako všude jinde v republice, tak i na Mladoboleslavsku nejprve zahájil činnost revoluční okresní národní výbor, který se poprvé oficiálně sešel 11. května 1945 ve 14. hodin. **(příloha č. 2 a 3)** Do té doby se konaly pouze porady a vydávaly se vyhlášky, které měly za úkol informovat občany. Dne 9. května 1945 vydali členové RONV vyhlášku, ve které vyzývali občany, aby zachovali klid, pořádek a národní jednotu. Vyhláška již byla podepsána pouze Okresním národním výborem, funkce okresního

shodovalo všeobecné mínění. I já sám jsem na nich neviděl nějaké označení. A tomu jsme se naučili velmi dobře za přeletů německých i spojeneckých letadel za války, zvláště v posledních jejích fázích. Totéž tvrdí i holič Hauser ve svém zápisu a podotýká, že letadla pozorovali od Kosmonos triedrem a že nebyla označena. Tisk ovšem – a myslím, že právem – označil barbarský ten čin za dílo Němců. V článku „Minuty zkázy“ napsalo Naše Pojizeří: „Krátko po 10. hodině (bylo to však před desátou dopolední) provedlo devět nacistických neoznačených bombardérů, provázených dvěma stíhačkami, nálet na Mladou Boleslav. Jelikož od 5. května, tj. od zahájení pražského osvobozujícího povstání, byla varovná hlásná služba přerušena, nemohlo být obyvatelstvo o nebezpečí vyrozuměno. Nálet byl proveden ve čtyřech vlnách a ve výšce 2000–2500 m, přičemž stíhačky zasypávaly město střelami svých palubních zbraní ...“ Kronika města Mladé Boleslavě (1945–1946), díl VI.

²⁵ O počtu poškozených a zničených budovách se prameny a literatura rozchází. V zápisech schůzí rady ONV se uvádí 73 zcela zničených obytných budov a 674 poškozených budov. V publikaci FILIP, Jiří – JUŘENA, Jan – MIKOLÁŠEK, Jakub et al. *Mladoboleslavsko v boji za svobodu 1938–1945*. Mladá Boleslav, 2013, s. 61–62 se však uvádí, že zničeno bylo 32 domů, 105 poškozeno částečně a 396 lehce.

²⁶ Údaj z publikace FILIP, Jiří – JUŘENA, Jan – MIKOLÁŠEK, Jakub et al. *Mladoboleslavsko v boji za svobodu 1938–1945*. Mladá Boleslav, 2013, s. 61–62.

²⁷ Přítomnost sovětské armády znamenalo i určité problémy, např. zajišťování si různých potřeb denní potřeby i dopravních prostředků – kol a motocyklů bez potvrzení.

hejtmana tak definitivně zanikla. Okresní národní výbor fungoval krátce po květnových událostech také jako místní národní výbor. Oficiální Místní národní výbor v Mladé Boleslavi totiž ještě nebyl vytvořen. Členové revolučního okresního národního výboru chtěli v těchto dnech držet veškerou moc, aby se usnadnily správní poměry. MNV měl být v Mladé Boleslavi vytvořen, až dojde k jejich uklidnění. Na první oficiální schůzi byl za předsedu ONV zvolen Jaroslav Pluhař, do té doby školní inspektor. Dále byli zvoleni:

1. místopředseda	Jan Kupec
2. místopředseda	Václav Fabián
3. místopředseda	František Novák
4. místopředseda	Miroslav Matyáško
5. místopředseda	Cyril Žampach

Národní výbor se skládal ze zástupců komunistů, sociálních demokratů, národních socialistů, lidovců a tzv. podzemního hnutí. O den později 12. května 1945 bylo navrženo, aby již byl kvůli ulehčení úřední agendy co nejdříve ustaven MNV. Dne 16. května 1945 tedy došlo k vytvoření Místního národního výboru v Mladé Boleslavi, a to na veřejné schůzi, kterou zahájil předseda ONV Jaroslav Pluhař. Rozdělení mandátů prý bylo dohodnuto se zástupci Komunistické strany Československa, Československé strany sociálně demokratické (dále ČSSD), Československé strany národně socialistické (dále ČSNS) a Československé strany lidové (dále ČSL), se zástupci partyzánů a podzemního hnutí. Rozdělení mandátů MNV bylo následující: KSC 13, ČSNS 9, ČSSD 7, ČSL 2, podzemní hnutí 3, partyzáni 2. První rozpory se ukázaly již na této ustavující schůzi. Oskar Balatka, vedoucí funkcionář ONV z podzemního hnutí, požadoval navýšení mandátů. Do toho se vložil Karel Bartoň za partyzány a zastával se ustaveného rozdělení. Jaroslav Pluhař sporu s poukazem na to, že se MNV sestavuje podle politického klíče a rozdělení mandátů se nezměnilo. Členy prvního MNV v Mladé Boleslavi se stali:

Strana	Počet člen	Zástupci
KSČ	13	Stanislav Dubský, František Štěpánek, Stanislav Macura, Josef Bříza, František Zdobina, Václav Zima, Josef Saal, Zdenka Horáková, Karel Lankaš, Václav Křivohlavý, Josef Koliáš, Josef Pokorný, Josef Stýblo
partyzáni	2	Karel Bartoň, Stanislav Petr
ČSNS	9	Jaroslav Zachař, Jindřich Riegl, František Kraus, Josef Mach, Josef Borecký, Václav Limburský, Jan Krupička, Karel Knut, Karel Mervart
ČSSD	7	Jaroslav Čermák, Jindřich Černý, Jaromír Jodas, Antonín Němec, Kamila Pelcová, Zdeněk Lindauer, Karel Neuman
ČSL	2	Julius Baborský, Jiří Rubín
podzemní hnutí	3	Miroslav Dvořák, Čeněk Vlček, Jindřich Tintěra

Předsedou MNV byl zvolen Stanislav Dubský. Jako místopředsedové byli určeni:

1. místopředseda	Jaroslav Zachař
2. místopředseda	Jaromír Jodas
3. místopředseda	Julius Baborský
4. místopředseda	Karel Bartoň
5. místopředseda	Miroslav Dvořák

Volili se také další členové rady, zvoleni byli: za KSČ Zdenka Horáková, Josef Koliáš, Václav Zima, za ČSSD Zdeněk Lindauer a za ČSNS Josef Borecký a Jan Krupička. Na stejné veřejné schůzi se také ustavily konkrétní referáty a jejich obsazení. Do finančního referátu byl dosazen Jodas, do městských podniků Borecký, do sociálního Horáková, organizačního a zaměstnaneckého Koliáš, do kulturního Zima, stavebního Saal, bezpečnostního Lindauer, zásobovacího Krupička, patronátního a hřbitovního Baborský, právního a domovského práva Zachař, lesního a polního hospodářství Dvořák a do zdravotnického referátu Bartoň. Vedením úřadu byl pověřen dr. Oldřich Chlum.²⁸

Jak jsem již nastínila v úvodu této kapitoly, hlavní činností místního národního výboru bylo odklizení škod vzniklých náletem 9. května 1945. Členové MNV museli zajistit živobytí a domov všem postiženým osobám, odškodnit pozůstalé a stabilizovat poměry ve společnosti. Poničeny byly i veřejné budovy, včetně škol a kostelů, poškozeny byly i průmyslové objekty. Členové MNV v Mladé Boleslavi byli v nelehké situaci a své

²⁸ KVASNIČKA, Václav. Městský národní výbor. In. *Sborník Mladá Boleslav od minulosti k dnešku*. Turnov, 1974, s. 73.

působení v úřadu museli zasvětit celkové obnově města. Ze zápisů rady ONV jsem získala následující údaje o počtu zemřelých, pohřešovaných i o způsobených škodách na majetku. Uvádí se 859 mrtvých, 395 nezvěstných, 647 zraněných a 520 osob jinak poškozených. Posledním uvedeným byla způsobená škoda vyčíslena na 21 013 600 K. Pohřeb obětí československé národnosti se konal dne 13. května 1945 na Novém hřbitově. Němečtí vojáci byli pohřbeni do hromadného hrobu na stejném místě. Aby mohl MNV poskytnout patřičnou náhradu pozůstalým a poškozeným občanům, nechal vyčíslit válečné škody a škody způsobené mimořádnými poměry vzniklé po 17. září 1938. Do započítaných škod se zahrnuly i škody zaviněné bombardováním města Mladé Boleslavi a Krnska. Počítalo se zde s fyzickými i právníckými osobami krom veřejných sdružení (korporací), tedy státu, zem, okresů a obcí a různých svazů v oboru řízeného hospodářství. Škody na zemědělství byly vyčísleny na 185 222 471 K, oproti tomu na průmyslu, živnostech a obchodu apod. na 326 540 916 K. Poškození obytných budov bylo vyčísleno na 7 540 000 K. Na jiných nemovitostech, kterých bylo 1 536, byla škoda 2 241 701 K. Na bytovém zařízení 26 283 384 K, na svrščích a věcech osobní potřeby 7 472 000 K a na jiných věcech movitých 40 542 568 K. Celková škoda byla tedy vykázána na 617 491 212 K. Újma způsobená na majetku státu, okresů a obcí se vyčíslila na částku cca 50 mil. korun. MNV muset začít s opravou poničených komunikací a budov v co nejkratší době. Protože došlo i ke zničení ulic, byla nutná i nová výstavba. Nejtěžší bylo vyřešit bytovou otázku. Na MNV údajně přišlo v prvním roce působení přes sedm tisíc žádostí o přidělení bytu. Tolik jich však k dispozici neměl. V roce 1945 se podařilo žadatelům přidělit přibližně jeden tisíc bytů. Mnoho občanů byty nedostalo i proto, že přednost dostávali pracovníci jednotlivých orgánů MNV. Kromě této záležitosti museli členové národního výboru řešit zásobování města, neboť občané se potýkali s nedostatkem potravin i potřebných surovin.²⁹

Zatímco se členové místního národního výboru snažili odstranit následky války v ulicích a zajistit chod města, příslušníci okresního národního výboru museli co nejdříve stanovit referáty pro jednotlivé úseky. Schválilo se tedy následující obsazení:

1. Osoby k zajištění – Matyáško
2. Sociální – Jodas
3. Propagační – Dědek
4. Národohospodářský – Dr. Veverka

²⁹ KVASNIČKA, Václav. Městský národní výbor. In. *Sborník Mladá Boleslav od minulosti k dnešku*. Turnov, 1974, s. 76.

5. Samosprávní – Zachař
6. vojenských záležitostí – Hes
7. Partyzánský – Kupec
8. Odbor mládeže³⁰ – Šnýdr
9. Kulturní³¹ – zprvu neobsazen
10. Berní správa – Aust
11. Národní banky – Bošina
12. Krajského soudu – Stanko
13. Pošty – stávající přednosta
14. Pracovní úřad³² – Jan Rint

Vojenským okresním velitelem byl zvolen škpt. gšt. Stanislav Pala. Poměrně zásadní byla otázka zajišťování osob. Dohodlo se, že se budou zajišťovat:

1. osoby, u nichž přichází v úvahu nebezpečí útěku
2. osoby, jejichž volný pohyb by pobuřoval veřejnost
3. osoby, které vážně ohrožují životy jiných

Aby docházelo k plynulému chodu zajišťovacího úseku, byly stanoveny dvě komise, které sloužily jako pomocný orgán:

- a) pětičlenná zjišťovací komise vedená Matyáskem
- b) čtyři vyšetřovací komise, v jejichž čele stál vždy právník.

K této záležitosti bylo také jednomyslně schváleno vydání vyhlášky, která nařizovala všem Němcům se do 24 hodin přihlásit pod pohrůzkou nejpřísnějších trestů. K nim patřící osoby musely opustit byty a shromáždit se v kasárnách. Členové ONV poté obdrželi seznamy uvolněných bytů i s informací, komu tyto byty byly přiděleny. Uvolněný majetek byl následně prostřednictvím ONV rozdělen lidem, kterým dané vybavení v domácnosti chybělo, nebo je nutně potřebovali. Případné drancování prázdných objektů se mělo trestat smrtí. Aby se ale zabránilo svévolnému zatýkání, vydával ONV zatýkácí rozkazy. Vliv komunistické strany byl již zřetelný při rozebírání kanceláří Národního

³⁰ Na druhé schůzi ONV 12. května 1945 změněn název na referát tělovýchovy. V průběhu května došlo ještě k přerozdělení referátu na 2 samostatné složky – referát tělocvičný pod vedením Šnýdra a referát výchovy mladých pod vedením Horáka.

³¹ Obsazení tohoto referátu doprovázel spor. Předseda žádal neobsazení referátu, jelikož 3 osoby, které se měly stát členy Okresního výboru, zůstávaly nadále v kriminálu. Dr. Veverka vystoupil rozhodně proti z toho důvodu, že by byla porušena relativita s ostatními stranami. Předseda debatu ukončil upuštěním o původní snahu a prohlásil, že dává svůj mandát k dispozici.

³² Řešeno až na následující květnové schůzi.

soulučenství. Bylo zaznamenáno, že teprve, pokud daný inventář komunisté nepotřebovali, přecházel do rukou sociálních demokratů.

Dne 15. května 1945 komunisté vystoupili na schůzi ONV a zažádali o rozšíření mandátu v ONV. Jejich požadavek projednával o dva dny později a podle zápisu schůze došlo k opravdu živé debatě. Výsledkem bylo usnesení, že mladoboleslavský ONV má být třicetičlenný s ohledem na počet obyvatel, který k danému datu činil cca 96 tisíc. Na schůzi ONV byla jmenována i komise, která měla za úkol připravit konkrétní návrhy obsazení s ohledem na zastoupení celého okresu. V komisi byli všichni místopředsedové, zástupce podzemního hnutí a Revolučního odborového hnutí (dále ROH). Předseda ONV byl celou záležitostí konzultovat spolu s tehdejší hejtmanem a zástupci bývalého politického okresu Mnichovo Hradiště na ministerstvu vnitra. Na ministerstvu se dozvěděli, že dojde k navrácení předválečného stavu, takže ONV již nebude spravovat Mnichovohradištsko. Na oplátku mělo být k politickému okresu Mladá Boleslav přičleněno Novobenatecko. Avizované osamostatnění se mělo udát až ve vhodnější době (k tomu viz text o územně správním vývoji). Tato změna zásadně ovlivnila počet členů v ONV. Jelikož mohlo existovat pouze jedno okresní zastupitelstvo v jednom politickém okrese, určilo se, že dokud nedojde k odluce, bude fungovat pouze jeden ONV, a to mladoboleslavský. Zástupci Mnichovohradištska však měli právo na plné zastoupení z hlediska počtu obyvatel, v poměrném zastoupení to bylo 3:2. Mladoboleslavsko tak mělo v ONV nově 18 zástupců, Mnichovohradištsko 12.³³

Jmenováni byli:

Strana	Počet zástupců	Zástupci
KSČ	4	Jan Kupec, Dědek, Miloš Náhlovský, Šverma
partyzáni	1	Pavel Hložek
ČSNS	3	František Hradec, Jan Plachý, Jan Kosmata
ČSSD	3	Miroslav Matyáško, Antonín Šnýdr, Václav Tomeš ³⁴
ČSL	1	Antonín Beneš
podzemní hnutí	3	Jaroslav Pluhař, Oskar Balatka, Jindřich Hes
ROH	3	Kurka, Miroslav Pištora, Ulman

³³ Podle všeobecných zásad platných pro zastupitelstva nesměli být členy v jednom ONV nebo MNV osoby v příbuzenském stavu.

³⁴ Jeden zemědělec vybraný dodatečně, konkrétně na 8. schůzi 19. května 1945.

Okresní národní výbor se rozdělil do 15 referátů a v jejich čele měl být jen člen ONV. Každý referent obdržel potřebné administrativní pracovníky z úřadovny bývalého okresního úřadu podle rozsahu referátu.³⁵ Předseda a referenti ONV měli tvořit presidium, které se mělo scházet často, nejlépe denně. Zástupcům Mladé Boleslavi připadlo devět referátů, zástupcům Mnichova Hradiště šest referátů.

1. Vnitřní a bezpečnosti – Kupec³⁶
2. Zemědělství – Šverma (tužkou dopsán Buben)
3. Průmysl – Kurka
4. Doprava – Ulman
5. Zdravotnictví – Beneš
6. Obchod a živnosti – Pištora
7. Vnitřní kolonizace – Plachý
8. Círky a nadace – nevyplněno
9. Sociální péče – Matyáško
10. Veterinářství – Kosmata
11. Samospráva – Šnýdr
12. Plánování – Dědek³⁷
13. Školství a kultura – Balatka
14. Finanční – Tomeš
15. Zásobování – Hradec³⁸

Při obnovování místních národních výborů se při volbách pro obsazení funkcí objevily problémy. V zápisu z plenární schůze ONV z 21. května 1945 se uvádí, že se občané nemohli na zastupitelích dohodnout. Dopadlo to tak, že v mnoha obcích existovaly dva místní národní výbory. Avšak taková situace ale byla neudržitelná, a proto byly stanoveny dvojice osob, aby složitou situaci v přidělených obcích řešily.

³⁵ Jednalo se o vedoucího úředníka a ostatní kancelářské síly.

³⁶ Původní referenti Hadrbolec a Alfons Kovář nahrazeni dr. Miroslavou Růžičkovou a Evženem Bauerem.

³⁷ Tento referát měl jasně daný první úkol. Jeho pracovníci měli zajistit odstranění rozvalin po náletu 9. květnu 1945.

³⁸ V červnu 1945 ustaven referent pro vyřizování záležitostí ve věci vydávání potravinových lístků v případech smíšeného manželství. Referátem pověřen také Hradec.

Obce	Obsazení kontrolní komise
Bezno, Jizerní Vteln, Nemyslovice, Velké a Malé Všelisy	Kurka, Beneš
Dolní a Horní Cetno, Niměřice, Pětikozly, Rokytovec, Řehnice, Strenice	Splídek, Kosmata
Bukovno, Čejetice, Čejetičky, Dalovice, Krnsko, Věc	Buben, Plachý
Bezděčín, Libichov, Nepřevázka, Němčice, Písková Lhota, Strašnov	Hradec, Tomeš
Kosořice, Luštěnice, Smilovice, Rejšice, Voděrady	Beneš, Kurka
Charvátce, Chudíř, Jablkynice, Kobylnice, Pěčice, Semčice, Žerčice	Ulman, Balatka
Bojetice, Dobrovice, Chloumek, Sýčina, Týnec, Úherce, Vinařice	Kupec, Hladík
Březno, Dolánky, Husí Lhota, Nová Telib, Lhotky, Sukorady, Úhelnice, Židněves	Hes, Fabián
Horní a Dolní Stakory, Debř nad Jizerou, Hrdlořezy, Josefův Důl, Kosmonosy	Šnýdr, Pištora
Ctiměřice, Holé Vrchy, Jemníky, Kolomuty, Plazy, Řepov	Pluhař, Dědek
Chrást + pravomoc zasáhnout i na zbylých místech	Náhlovský, Novák

V květnu 1945 se po ustanovení jednotlivých referátů na schůzích ONV řešily i provozní záležitosti. Na program se dostaly pracovní úřady. V této době měly pracovní úřady nadále pravomoci dávat příkazy do práce, přičemž nikdo bez svolení nesměl zaměstnání opustit.³⁹ Problém spočíval v pracovních silách, kterých bylo nedostatek. Dne 22. května se rozhodovalo o budoucnosti pracovního úřadu v Mladé Boleslavi. Převládá názor o jeho zbytečnosti, argumentovalo se také údajným odporem veřejnosti. Bylo doporučeno, aby byl veden pouze jako výkonný orgán ONV, přičemž jeho referentem byl zvolen Beneš. MNV bylo také nařízeno zavést pracovní povinnost kvůli zdárnému průběhu zemědělských prací. Pokud by se jakýkoli občan zdráhal pracovat, měl být potrestán snížením počtu potravinových lístků a veřejným prohlášením o lajdáctví. Odchod jiných národních příslušníků, zejména Němců, byl v této době kvůli zemědělským pracím zastaven. Na polní práce měli být určeni zejména Němci, kteří byli přivedeni z Prahy a soustředováni v táborových střediscích, odkud se následně rozváželi na práci do okolních vesnic. Práce neschopné Němce bylo nařízeno vyvézt za hranice a nahradit silami práce schopnými. Přislíbeno bylo přidělení německé mládeže, členů bývalé Hitlerjugend. Problém nastal s ozbrojeným dozorem nad těmito osobami. Z tohoto důvodu musela být zřízena stráž, aby zajistila dozor.

³⁹Dne 26. června 1945 bylo na plenární schůzi ONV zaznamenáno, že kdo nenastoupil do práce, neměl nárok na potravinové lístky. Nemít zaměstnání tedy nebylo nezákonné, ale pro obyvatelstvu to přinášelo značné obtíže. Pokud neměli dostatek potravinových lístků, nemohli potřebné potraviny získat.

Dne 31. května 1945 byly již schváleny pevné termíny plenárních schůzí ONV na pondělí, středu a pátek vždy se začátkem v 16 hodin. Ze zápisů plenárních schůzí ONV ale vyplývá, že většinou začínaly o hodinu později. Dne 8. června 1945 byly změněny na úterý a pátek, tj. pouze dvakrát týdně se začátkem v 16 hodin. ONV měl na starosti i přerozdělení šatstva, potravin, movitých i nemovitých věcí. Disponoval i rozhodovacím právem v záležitosti věznění osob či národního správcovství nad firmami. Rozhodoval také o přidělování radiopřijímačů, jízdách autem nebo na motocyklu či o půjčování psacích strojů. Pravomoc měl i v oblasti vzdělávání, sociální pomoci či poskytování finančních příspěvků. Okresní národní výbor měl zkrátka na starosti obnovu chodu běžného života regionu, např. i zajištění autobusového spojení.

V této době se začali zástupci jednotlivých stran snažit o to, aby byl počet jejich mandátů upraven v poměrném zastoupení. Iniciativu vyvinuli členové místní organizace ČSL v Mladé Boleslavi, kteří zažádali, aby jejich strana dostala stejné zastoupení jako ostatní politické strany. Podle dohody měla každá strana právo na 7 zástupců.⁴⁰ Na den 16. června 1945 byl ohlášěn projev představitelů Československé strany lidové, kde v této věci měli agitovat. Ještě před konáním akce plenární schůze ONV rozhodla, že na ní vyšle svého člena, aby získala potřebné informace o jejím průběhu. O šest dní později dne 22. června 1945 se nakonec zástupci stran dohodli na úpravě dosavadního složení ONV. Uvedené rozhodnutí ONV vycházelo ze závěrů koordinačního výboru přijatých na schůzi 21. června 1945. Schváleno bylo následující rozdělení:

KSČ	6 mandátů
ČSNS	6 mandátů
ČSSD	6 mandátů
ČSL	5 mandátů
ROH	7 mandátů

Všichni noví členové byli pozváni na ustavující schůzi nového ONV 26. června 1945 odpoledne, která měla volit nové referenty, radu a komise. Protože v uvedený den bylo do mladoboleslavského okresu opět začleněno i Benátecko, účastnili se schůze i členové zvolení za benátecký okres. Jmenování byli:

⁴⁰ 1. Správní kniha ONV, zápis schůze ONV, 24. květen 1945.

Strana	Navržené osoby
KSČ	Jan Kupec (Mladá Boleslav), Náhlovský (Mladá Boleslav), František Hanzl (Lysá nad Labem), Karel Martinovský (Nové Benátky), Ema Součková (Mladá Boleslav), Jan Buben (Kosmonosy)
ČSSD	Václav Tomeš (Mladá Boleslav), Antonín Šnýdr (Vinařice), Miroslav Matyáško (Mladá Boleslav), František Bolárd (Bezno), František Košťál (Benátky nad Jizerou), Karel Janoušek (Brodce)
ČSNS	František Hradec (Mladá Boleslav), Jan Plachý (Mladá Boleslav), Josef Sluka (Nepřevázka), Ladislav Fukárek (Nové Benátky), František Janoušek (Nové Benátky), J. Kosmata (Mladá Boleslav)
ČSL	Josef Kohl (Mladá Boleslav), Josef Michal (Mladá Boleslav), Josef Junek (Dobrovice), Václav Hložek (Libichov), Jan Petrásek ⁴¹ (Chotětov), Antonín Beneš (Mladá Boleslav)
ROH	Jaroslav Pluhař, Oskar Balatka, Václav Fabián, Bohumil Kurka, Jindřich Hes, Miroslav Pištora ⁴²

Dalším bodem programu byla volba rady ONV. Tu měli podle směrnic ministerstva vnitra zvolit členové okresního národního výboru.⁴³ Určení zástupci jednotlivých politických stran (Náhlovský, Beneš, Tomeš, Plachý) se vzdělili, aby mohlo dojít k sestavení návrhu. Po návratu zástupců cca po 15 minutách se v jednání pokračovalo. Návrh, který byl jednomyslně schválen, zněl takto:

Strana	Rada ONV⁴⁴
KSČ	Kupec, Buben
ČSSD	Tomeš, Matyáško
ČSNS	Hradec, Fukárek
ČSL	Beneš, Michal
ROH	Pluhař, Pištora

Členové rady se dohodli, že se budou pravidelně scházet vždy v úterý a v pátek v 16 hodin, ale že jednou za čtrnáct dní bude páteční schůze začínat o hodinu dříve. Předsedou byl zvolen Pluhař⁴⁵, I. místopředsedou Kupec, II. místopředsedou Fukárek a III. místopředsedou Beneš. Následovalo rozdělení jednotlivých referátů. Po debatě bylo usneseno, že obsazení 13 referátů se nezmění. Jen do vedení zbylých tří dosud

⁴¹ Na svou funkci arciděkan rezignoval v únoru 1946 z důvodu přesunu z Chotětova do Prahy-Bubenče ke kostelu sv. Gotharda. Na jeho místo nastoupil Josef Sojovský, který svůj slib složil 23. března 1946.

⁴² Místo bydliště nebylo uvedeno.

⁴³ Směrnice ministerstva vnitra pro národní výbory místní a okresní byly schváleny vládou dne 19. května 1945. 1. správní kniha, zápis z plenární schůze ONV, 26. červen 1945.

⁴⁴ První schůze rady ONV se konala 3. července 1945.

⁴⁵ Slib složil 4. července 1945 na ZNV v Praze. Tuto informaci jsem vyčetla ze zápisu druhé schůze rady ONV dne 7. července 1945.

neobsazených referátů měli být referenti dosazeni až na základě volby. Jednalo se o referáty pro církve a nadace, dopravu a plánování. Složení referátů mělo tedy nově tuto podobu:

1. Vnitřní a bezpečnosti – Kupec
2. Zemědělství⁴⁶ – Buben
3. Průmysl – Kurka
4. Doprava – Hes
5. Sociální péče – Matyáško⁴⁷
6. Zdravotnictví – Beneš⁴⁸
7. Obchod a živnosti – Pištora
8. Vnitřní kolonizace – Plachý
9. Církve a nadace – Míchal
10. Veterinářství – Kosmata
11. Samospráva – Šnýdr
12. Plánování – Fukárek
13. Školství⁴⁹ a kultura – Balatka⁵⁰
14. Finanční – Tomeš
15. Zásobování – Hradec

Referent Jan Kupec, který měl na starosti referát vnitřní a bezpečnosti, předal personální agendu okresu 3. července 1945 Kvasničkoví. Dne 28. srpna 1945 bylo v zápise rady ONV zmíněno nařízení ministerstva vnitra. V něm se uvádělo, že má být Jan Kupec odvolán z funkce předsedy vyšetřovací komise. K tomuto rozhodnutí dospěli na ministerstvu vnitra na základě jeho deliktů z let 1906 až 1932. Komunistická strana Československa jej následně také měla odvolat z okresního národního výboru, stejně měl ONV naložit i s Hanzlem. Místo nich měli být za členy zvoleni Vlastimil Kupec a Kroha. Za Jana Kupce se postavil předseda Jaroslav Pluhař, který sepsal protest proti tomuto usnesení. Dne 3. září dokonce došlo k intervenci u ministerstva vnitra ve věci

⁴⁶ Zemědělská komise prošla obměnou členů. Na šesté schůzi rady ONV dne 27. července 1945 byl odvolán V. Partyngl a na jeho místo jmenován Václav Špringl. Jeho náhradníkem zvolen Antonín Rašín. K odvolání Partyngla snad mělo dojít kvůli tomu, že zasáhl do přidělování Němců a ti tak byli přiděleni do mnichovohradištského okresu.

⁴⁷ Matáško byl i členem za ONV ve výboru okresní Sociální pomoci. Další členové: Beneš, Kupka, Kváček, Kurka, Pekař.

⁴⁸ Měl tvořit i spojkou s úřadem ochrany práce. Ten měl na starosti na příklad přiděl osob na žňové práce.

⁴⁹ Na šesté schůzi rady ONV dne 27. července 1945 zvolen za okresního školního inspektora Čeněk Novotný.

⁵⁰ V ONV měl také zastupovat Svaz české mládeže. Navíc měl pořizovat zápisy o schůzích v pravidelných týdenních zprávách, které by byly dány k dispozici tisku.

místopředsedy Jana Kupce. Tuto záležitost se nakonec podařilo vyřešit ku prospěchu jmenovaného, takže žádná změna nenastala. Na 20. schůzi ONV 27. července 1945 složili všichni členové slib do rukou předsedy. Kvůli převzetí agendy v Mnichově Hradišti, zprostil ONV 7 úředníků služby. Tato změna se ale nedotkla agendy zásobovací a vyživovací, finanční a účetní a zemědělsko-technické. Podle přání zástupců mnichovohradištského okresu měli zásobovací agendu převzít se začátkem zásobovacího období. Na pomoc ustavených referátů se nově zřídily jedenáctičlenné komise v čele s předsedou, který byl zároveň referentem.⁵¹ Do každé komise byli povoláni dva zástupci každé politické strany a dva zástupci Krajské odborové rady (dále KOR). V zápise schůze rady ONV dne 7. srpna 1945 se na příklad objevuje informace o sociální komisi, která byla složena z okresního referenta, místních sociálních referentů a zástupců všech sociálních spolků. Pro usnadnění agendy jednotlivých referátů ustavili členové ONV i odvodní (Bernard, Čumpelík, Nekvinda) a rekreační komise (Matyáško, Beneš, Kurka, Šnýdr, Balatka a Hradec), do které za předsedu dosadili Nováka.⁵² Právě v rekreační komisi byli zastoupeni členové ONV, Ústřední rady odborů, všech sociálních spolků, závodních rad podniků zaměstnávajících více než 200 osob i dalších spolků, které přicházely v úvahu. Díky této komisi byly posílány děti a dorostenci na rekreaci, např. do Doks, Starých splavů či do Petrovky. Za vrchního komisaře politické správy příslušníci ONV zvolili Jaroslava Bernarda.⁵³ Ten si rozdělil agendu s A. Kvasničkou do doby, než rozhodne ZNV. Za svou činnost se zodpovídali přímo předsedovi. Došlo také ke zřízení vyživovací komise ONV. K odsouhlasení byli navrženi:

Strana	Zástupci
ČSSD	Jaroslav Vyšohlíd (Mladá Boleslav)
ČSL	Jan Rudolf (Mladá Boleslav)
KOR	Josef Pekař (Mladá Boleslav)
ČSNS	Oldřich Kocour
KSC	obsazeno dodatečně

Další zřízenou komisí o devíti členech byla komise pro lesní a dřevařské hospodářství a myslivost. Referentem a zároveň předsedou se stal Fukárek. Dalšími členy

⁵¹ Více informací k těmto komisím nebylo na 21. schůzi ONV dne 27. července řečeno.

⁵² 1. Správní kniha, třetí schůze rady ONV, 10. červenec 1945.

⁵³ Tato funkce je zmíněna na 20. schůzi ONV ze dne 13. července 1945, kde se píše: „Nový vedoucí úřadu ONV: Do našeho úřadu byl zvolen Dr. Jaroslav Bernard, vrchní komisař politické správy, 5 let vězněný, jako vedoucí našeho úřadu. S Dr. Kvasničkou rozdělí si agendu na polovic a každý povede své až do definitivního rozhodnutí ZNV. Oba jsou zodpovědní přímo předsedovi.“ Co však tato pozice konkrétně pozice vrchního komisaře politické správy znamenala, se mi nepodařilo dohledat.

se měli stát dva zástupci mysliveckých spolků v mladoboleslavském a benáteckém okrese⁵⁴, dva zástupci z řad lesních dřevařských odborníků⁵⁵ a dva rolníci jako majitelé pozemků, na kterých se myslivost provozovala⁵⁶. Zvoleni byli: Ing. Vojtěch Beneš (Bezno), Josef Hlaváček (Židněves), Karel Doležal (Dvorce), František Válka (Písková Lhota), Josef Bašus (Benátecká Vrutice), František Řezáč (Valy), Jan Rolnec (Benátky nad Jizerou), JUDr. Viktor Švorc (Mladá Boleslav). ONV také založil Okresní osvětovou radu v Mladé Boleslavi pro politický okres Mladá Boleslav. Kvůli úpravě československého státního občanství byly nově jmenovány komise, a to čtyřčlenná prověřovací a tříčlenný protifašistický výbor.⁵⁷ Do žňové komise byl za ONV vyslán Jan Buben. Když členové rady ONV zvolili okresní rolnickou komisi, prohlásilo ji plénum ONV za neplatnou kvůli tomu, že se volba nekonala za účasti předsedy ONV. To se událo a tak až 7. srpna bylo oznámeno, že vznikla okresní rolnická komise pro parcelování i kolonizování pohraničí. Byli do ní zvoleni Jaroslav Šimáček (předseda, Dalovice), Václav Michal (Velké Všelisy), Rudolf Nový (Chotětov), František Dobrý (Nepřevázka), Václav Beneš (Březno), Josef Junger (Milovice), Josef Soustružník (Niměřice), Rudolf Svoboda (Horní Slivno), Ing. František Zeman (odborník), Antonín Šnýdr (zástupce ONV, Mladá Boleslav).⁵⁸ Na přednes se dostala i krajská úřadovna Jednotného svazu českých zemědělců, která měla mít nově své sídlo v Mladé Boleslavi.⁵⁹ Zastupovat je měly osoby navržené z jednotlivých skupin zastoupených v ONV. Odsouhlaseno bylo:

Strana	Zástupci
ČSSD	Václav Poláček (Střížovice), Jaroslav Sedláček (Bezno)
ČSL	František Zvěřina (Bezděčín), Josef Hlaváček (Židněves)
KOR	František Erben (Dražice nad Jizerou), Jan Trupl (Kropáčova Vrutice)
ČSNS	Ing. Vojtěch Beneš (Bezno), Václav Prskavec (Dobrovice)
KSČ	Jan Šácha (Benátky nad Jizerou), Václav Dvořák (Semčice)

⁵⁴ Tyto osoby měly být navrženy mysliveckými spolky.

⁵⁵ Měl navrhnout Jednotný svaz zemědělců.

⁵⁶ Měla zvolit Krajská odborová rada.

⁵⁷ Z tohoto výboru kvůli přesídlení do Prahy byl odvolán Ing. Karel Beckert, nahradil jej 5. dubna 1946 Alfons Hohl z Mladé Boleslavi.

⁵⁸ Dne 21. srpna 1945 již bylo konstatováno, že členové do všech jednotlivých komisí byli jmenováni.

⁵⁹ Fungovat mělo jako středisko kraje.

Ve stejné době konala Stráž národní bezpečnosti přísahu. Účastnili se jí i členové ONV, a to proto, že SNB jí byla přímo podřízena. Také měl být nově vydáván okresní Věstník jako měsíčník, jehož redaktorem byl zvolen Balatka. Vycházet měl v nákladu 3000 kusů, a to vždy k 15. dni daného měsíce. Redakci měsíčníku doplňoval vždy jeden zástupce stran a KOR, tato osoba ale musela být členem ONV. Do redakce byli na následující 22. schůzi ONV dne 10. srpna 1945 zvoleni Josef Míchal, Miroslav Matyáško, František Hradec, Emílie Součková a Miroslav Pištora. Již v této době se objevovaly ze strany ONV požadavky na cenzuru. Kontrola se měla týkat jak periodických, tak i neperiodických tiskovin. Pod dohledem ji měli mít právní úředníci Bernard, Kvasnička a Brabenec.⁶⁰ Ministerstvo vnitra povolilo vydávat krom zmíněného Věstníku i časopis Ventil. Kromě dohledu nad tisem si přáli členové ONV získat i kontrolu nad pořádanými akcemi. Uspořádali slavnosti, manifestace i závody.⁶¹ Členové ONV byli přítomni i při schůzích a akcích různých skupin.

Kvůli rovnému zastoupení všech čtyř politických stran došlo v srpnu roku 1945 k reorganizování Místního národního výboru v Mladé Boleslavi. Každá strana měla mít osm mandátů a odborové hnutí tři mandáty. Protože Stanislav Dubský nemohl být opětovně zvolen za předsedu kvůli jeho nemoci, stal se předsedou dr. Václav Kvasnička. Za místopředsedy byli odhlasováni Josef Botka, Jaromír Jodas, Julius Baborský. V radě dále zasedali arch. Josef Saal, Emílie Vernerová, Jan Krupička, Vratislav Jonáš, Jan Dlask, Zdeněk Lindauer, Stanislav Cihlár, Jiří Rubín a Rudolf Studený.⁶² Předmětem diskuze se kvůli vyhlášce ministra vnitra z 25. srpna 1945 staly plánované volby do Prozatímního národního shromáždění (dále PNS), ZNV a ONV. Volebním referentem byl zvolen Pištora. Na veřejné schůzi MNV dne 15. září 1945 již probíhala volba volitelů k nepřímým volbám ONV, ZNV a PNS. Zástupci politických stran se domluvili na shodném zastoupení volitelů, vždy v počtu 24 členů. Všichni navržení členové byli v uvedených počtech zvoleni. Volby volitelů proběhly ve všech obcích. Nekonalý se jen v Jiřicích, jelikož obec zatím nebyla osídlena. Volby volitelů za MNV byly ukončeny 18. září 1945. Okresní shromáždění bylo svoláno na 30. září do sálu bio Legie v Mladé Boleslavi. Předsedat měl předseda ONV, volbu měla řídit volební komise. Ke zvolení člena bylo zapotřebí nadpoloviční většiny hlasů. Zvolené osoby měly obnovit ONV a následně si určit zástupce

⁶⁰ 1. Správní kniha, osmá schůze rady ONV, 7. srpen 1945.

⁶¹ Na programu slavností nechyběla ani oslava výročí slovenského povstání k 29. srpnu 1945. Úřední budovy měly být vyzdobeny státními vlajkami. Členové ONV se měli připojit ke kulturnímu večeru, který pořádali o den dříve zástupci Svazu přátel SSSR. Na této akci měl přednést projev Pištora.

⁶² KVASNIČKA, Václav. Městský národní výbor. In Sborník *Mladá Boleslav od minulosti k dnešku*. Turnov, 1974, s. 74.

do Zemského národního výboru a Prozatímního národního shromáždění. Na 25. schůzi nového ONV v Mladé Boleslavi konané 5. října 1945 pak byla provedena již v pořadí čtvrtá volba rady ONV, předsedy ONV i náměstků předsedy ONV. Poslední zvolená rada ONV se poprvé oficiálně sešla 3. července 1945. Uplynuly tak pouhé tři měsíce a volilo se její nové obsazení. Došlo také k rozdělení jednotlivých referátů a zvolení komisí.

- a) **volba rady** – počet členů ONV neměl přesahovat třetinu všech členů ONV. Návrh, který byl předložen Pištorou, byl odsouhlasen všemi politickými stranami. Schválení byli: Antonín Beneš, Josef Míchal, Václav Beneš, Jan Kupec, Dr. Ladislav Fukárek, František Hradec, Miroslav Matyáško, Václav Tomeš, Jaroslav Pluhař a Miroslav Pištora.
- b) **volba předsedy ONV** – M. Pištora přednesl společný návrh všech politických stran. Za předsedu byl navržen Jaroslav Pluhař, což bylo jednomyslně schváleno.
- c) **volba náměstků předsedy ONV** – podle směrnic měli být zvoleni dva nebo tři náměstkové předsedy. M. Pištora přednesl návrh, aby byli zvoleni čtyři místopředsedové. Představitelé všech politických stran uvítali, protože se shodli na tom, že na funkcích místopředsedů musí mít každá politická strana zastoupení. Za Československou stranu lidovou byl místopředsedou zvolen Antonín Beneš, za Komunistickou stranu Československou Jan Kupec, za Československou stranu národně socialistickou Ladislav Fukárek⁶³ a za Československou stranu sociálně demokratickou Václav Tomeš. Znamená to, že národně frontovní parita byla dodržena i při volbě mladoboleslavského ONV.
- d) **rozdělení referátů** – návrh přednesl opět M. Pištora. Všechny politické strany souhlasily. Obsazení bylo tedy následující:
 1. Vnitřní a bezpečnosti – Jan Kupec
 2. Zemědělství – Václav Beneš
 3. Průmysl – Bohuslav Kurka
 4. Dopravní – Jindřich Hes
 5. Sociální péče – Miroslav Matyáško
 6. Zdravotnictví – Antonín Beneš
 7. Obchod a živnosti⁶⁴ – Miroslav Pištora

⁶³ Vystřídán Václavem Bešíkem, který na svou funkci však rezignoval. Dne 22. února 1946 nahrazen Františkem Lukešem, za náhradníka zvolen Josef Holan.

⁶⁴ V březnu 1946 zřízen družstevní referát při ONV.

8. Vnitřní kolonizace – Jan Plachý
9. Církev a nadace – Josef Míchal
10. Veterinářství – Josef Hlaváček
11. Samospráva – Antonín Šnýdr⁶⁵
12. Plánování – Dr. Ladislav Fukárek
13. Školství a kulturní⁶⁶ – Oskar Balatka⁶⁷
14. Finanční – Václav Tomeš⁶⁸
15. Zásobování – František Hradec⁶⁹

Návrh byl jednomyslně schválen. Ke změně obsazení došlo pouze u dvou referátů. Ani po volbách se tak nakonec obsazení referátů příliš nezměnilo.

- e) **volba komisí** – bylo určeno, že veškeré komise, jako např. finanční komise, nejsou orgánem kontrolním, nýbrž poradním. Obsazení jednotlivých komisí bylo toto:

Komise pro obchod a živnosti	Strana
Stanislav Hodboď (Mladá Boleslav), Ludvík Hilský (Mladá Boleslav)	ČSL
Josef Baborák (Mladá Boleslav), Jindřich Palek (Mladá Boleslav)	ČSNS
Josef Němeček ⁷⁰ (Březno), František Sochůrek (Mladá Boleslav)	ČSSD
Václav Palivec (Mladá Boleslav), Fuchar (Mladá Boleslav)	KSČ
Jaromír Kvaizar (Mladá Boleslav), Jaroslav Ulman	KOR

Komise pro průmysl	Strana
Miroslav Pastrňák (Lysá nad Labem) ⁷¹ , Julius Baborský (Mladá Boleslav)	ČSL
Arnošt Vávra (Mladá Boleslav), Bohuslav Nosek (Mladá Boleslav)	ČSNS
Antonín Šnýdr (Mladá Boleslav), Jan Dlask ⁷² (Mladá Boleslav)	ČSSD
Václav Kynzl (Dalovice), Josef Mrkvička (Kosmonosy)	KSČ
Rudolf Pabyška (Kosmonosy), Vlastimil Zika (Dalovice)	KOR

Podle návrhu rady ONV z 29. ledna 1946 byla průmyslová komise rozšířena o Ing. Vojtěcha Jeslíňka a Ing. Příbyla.

⁶⁵ Zvolen 22. února 1946 za člena rady ONV.

⁶⁶ Pro redakce novin byly pravidelně každou sobotu připraveny tiskové zprávy o činnosti ONV.

⁶⁷ Zvolen 22. února 1946 za člena rady ONV.

⁶⁸ Dne 21. prosince 1945 jmenován i členem Komise pro převzetí a zajištění cenností a jiných předmětů při osobní zavazadlové prohlídce.

⁶⁹ ONV a MNV byly v oboru výživy a zásobování pouhými prováděcími orgány. K 18. lednu 1946 se vydávalo 49 druhů potravinových lístků a 4 druhy odběrných listin.

⁷⁰ Z důvodu úmrtí nahrazen Jaroslavem Zajíčkem z Lysé nad Labem.

⁷¹ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj Alois Matoušek (Mladá Boleslav).

⁷² Dne 25. ledna 1946 odvolán, místo něj Richard Krčal z Mladé Boleslavi.

Komise pro dopravu⁷³	Strana
Ferdinand Dienstpier (Mladá Boleslav) ⁷⁴ , Josef Khol (Mladá Boleslav)	ČSL
Václav Podlipný (Mladá Boleslav), Antonín Šimek (Mladá Boleslav)	ČSNS
Josef Kálecký (Bezno), Antonín Mejstřík (Řepov)	ČSSD
Jaroslav Panýr (Čejetický) ⁷⁵ , Josef Vavín (Mladá Boleslav)	KSCČ
Jaroslav Šroub (Čejetický), J. Dragoun (Dobrovice)	KOR

Komise pro plánování	Strana
Karel Čapek (Židněves) ⁷⁶ , Josef Sobotka (Vinařice)	ČSL
Barták, Ing. Vojtěch Beneš (Bezno)	ČSNS
Ing. Bohuslav Pavlíček (Mladá Boleslav), Rudolf Průcha (Bezno)	ČSSD
Josef Saal (Mladá Boleslav), JUDr. Oldřich Chlum (Mladá Boleslav)	KSCČ
Vojtěch Brichta (Mladá Boleslav), Josef Pabyška (Kosmonosy)	KOR

Komise pro sociální péči	Strana
Jan Petrásek (Chotětov) ⁷⁷ , Vojtěch Kodera (Plazy)	ČSL
Jaroslav Novotný (Židněves), Ladislav Kracík (Mladá Boleslav)	ČSNS
František Koniček (Nemyslovice), Oldřich Vrabec ⁷⁸ (Mladá Boleslav)	ČSSD
Oldřich Mertin (Mladá Boleslav) ⁷⁹ , Antonín Müller (Charvátce)	KSCČ
Josef Pekař (Mladá Boleslav), Boh. Kurka (Mladá Boleslav)	KOR

Komise pro vnitřní věci a bezpečnost⁸⁰	Strana
Jan Jaroš (Mladá Boleslav), Václav Štych (Benátky nad Jizerou)	ČSL
Jan Lederer (Mladá Boleslav), Václav Míšek (Mladá Boleslav)	ČSNS
Karel Hlavička (Mladá Boleslav), Vladimír Tvrzník (Mladá Boleslav)	ČSSD
JUDr. Jaroslav Masák (Mladá Boleslav) ⁸¹ , Václav Váňa (Benátky nad Jizerou) ⁸²	KSCČ
Josef Dragoun (Dobrovice), Václav Šulc (Mladá Boleslav)	KOR

⁷³ Z výčtu povinností lze jmenovat zásobování pohonnými látkami, přečíslování motorových vozidel či revizi vozidel. Na starost měla tato komise také úpravu a údržbu silnic.

⁷⁴ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj JUDr. Antonín Šulc (Mladá Boleslav).

⁷⁵ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj Šroub (Čejetice).

⁷⁶ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj Ing. arch. Jindřich Štefka (Mladá Boleslav).

⁷⁷ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj Mil. Johnová (Mladá Boleslav), Julius Baborský (Mladá Boleslav).

⁷⁸ Dne 19. března 1946 odvolán, místo něj Anna Dragounová (Mladá Boleslav).

⁷⁹ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj Žitná (Mladá Boleslav).

⁸⁰ Dne 12. dubna 1946 byla komise rozšířena o tyto členy: Ladislav Koubek (Mladá Boleslav), Jiří Rudolf (Mladá Boleslav), Otto Jakubec (Mladá Boleslav) a Josef Bříza (Mladá Boleslav).

⁸¹ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj Miloš Náhlovský (Mladá Boleslav).

⁸² Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj Josef Kordík (Mladá Boleslav).

Komise pro samosprávu	Strana
Josef Fokt (Vinařice) ⁸³ , Josef Khol (Mladá Boleslav)	ČSL
Václav Rieger (Mladá Boleslav), Václav Mohelský (Podlázky)	ČSNS
Jaroslav Dudek (Řepov), Antonín Nešpor (Jablkynice)	ČSSD
Zdeněk Verner (Mladá Boleslav) ⁸⁴ , Josef Horák (Dalovice)	KSČ
Stanislav Pospíšil (Mladá Boleslav), Alois Matoušek (Mladá Boleslav)	KOR

Komise pro veterinářství	Strana
Václav Hložek (Chotětov) ⁸⁵ , František Studený (Židněves)	ČSL
Josef Havránek (Rokytovec), František Hůlka (Dobrovice)	ČSNS
František Barták (Mladá Boleslav), Antonín Herman (Vinařice)	ČSSD
Václav Pacák (Mladá Boleslav), Josef Libich (Lhotky)	KSČ
Jaroslav Vandrle (Mladá Boleslav), Bohumil Bartoš (Mladá Boleslav)	KOR

Komise pro církve a nadace	Strana
Bedřich Dörner (Předměřice nad Jizerou), Jan Jaroš (Mladá Boleslav)	ČSL
Vojtěch Šuk (Mladá Boleslav), Václav Pohl (Čejetický)	ČSNS
Karel Bednář (Mladá Boleslav), Josef Uhlíř (Nová Telib)	ČSSD
Josef Musil (Mladá Boleslav), Jindřich Moc (Josefův Důl)	KSČ
Mojmír Beneš (Mladá Boleslav), Jiří Rubín (Mladá Boleslav)	KOR

Komise pro vnitřní konsolidaci	Strana
František Eliáš (Kochánky), Josef Junek (Dobrovice)	ČSL
Oldřich Kocour (Mladá Boleslav), Ludvík Hušek (Mladá Boleslav)	ČSNS
Antonín Straka (Řepov), Václav Černý (Hrdlořezy)	ČSSD
Karel Rýdl (Benátky nad Jizerou), Šulc (Struhy)	KSČ
Josef Žižka (Mladá Boleslav), Josef Krautvort (Dobrovice)	KOR

Komise pro zemědělství	Strana
František Zvěřina (Bezděčín), Josef Hlaváček (Židněves)	ČSL
František Fruksa (Týnec), Josef Rulc (Sovínky)	ČSNS
Václav Hruška (Charvátce), František Pelant (Holé Vrchy)	ČSSD
Miroslav Prskavec (Chrást), Václav Beneš (Březno) ⁸⁶	KSČ
Václav Špringl (Čejetice), Antonín Rašín ⁸⁷ (Dvůr Charvátce)	KOR

⁸³ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj Josef Pastrnek (Dobrovice).

⁸⁴ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj Jan Buben (Kosmonosy).

⁸⁵ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj Václav Verner (Týnec).

⁸⁶ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj Jaroslav Šimáček (Dalovice).

⁸⁷ Dne 17. dubna 1946 odvolán, místo něj Ludvík Kolář (Velké Horky).

Komise pro školství a kulturu	Strana
Jan Petrásek (Chotětov) ⁸⁸ , Vojtěch Metelka (Dobrovice)	ČSL
Bohumil Vitek (Mladá Boleslav), Jaroslav Moudrý (Mladá Boleslav)	ČSNS
Jan Baudyš (Březno), Libuše Nováková (Mladá Boleslav)	ČSSD
František Lukeš (Kosmonosy), Pavel Hložek (Jablkynice)	KSČ
Dr. Buda (Mladá Boleslav), Hugo Mauerman (Mladá Boleslav)	KOR

Komise pro finanční záležitosti⁸⁹	Strana
Václav Řezáč (Dolní Stakory), Jan Rudolf (Mladá Boleslav)	ČSL
František Šunda (Mladá Boleslav), Václav Horáček (Mladá Boleslav)	ČSNS
Vilém Novák (Mladá Boleslav), Josef Čermák (Mladá Boleslav)	ČSSD
Josef Rejman (Mladá Boleslav), Josef Ványš (Mladá Boleslav) ⁹⁰	KSČ
František Kváček (Mladá Boleslav), Josef Srb (Mladá Boleslav)	KOR

Komise pro zásobování	Strana
Jan Louda (Vinařice), Jan Rudolf (Mladá Boleslav)	ČSL
Vincenc Vyskočil (Čejetice), František Zeman (Vinec)	ČSNS
Antonín Němec (Mladá Boleslav), Jaroslav Vyšohlíd (Mladá Boleslav)	ČSSD
Bedřich Badalec (Mladá Boleslav), František Zeman (Vinec)	KSČ
Mik. Magyár (Mladá Boleslav), František Zeman (Vinec)	KOR

Komise pro zdravotnictví	Strana
František Studený (Židněves) ⁹¹ , Dr. Novotný (Dobrovice)	ČSL
Dr. Menšík (Mladá Boleslav), Dr. Václav Řehoř (Mladá Boleslav)	ČSNS
Josef Novák (Mladá Boleslav), MUDr. Rudolf Blažek (Mladá Boleslav)	ČSSD
MUDr. Danov (Kosmonosy), Sojka (Mladá Boleslav) ⁹²	KSČ
MUDr. Josef Vavřinec (Mladá Boleslav), Josef Horáček (Mladá Boleslav)	KOR

⁸⁸ Dne 22. února 1946 odvolán z důvodu rezignace – přesunul se údajně do Prahy. Místo něj zvolen Otakar Kovář (Mladá Boleslav).

⁸⁹ Dne 15. března 1946 vznesen na schůzi rady ONV požadavek o odvolání a ustanovení nové Okresní finanční komise, která bude mít 11 členů, přičemž v čele bude opět stát finanční referent. Polovina členů měla být volena ONV, druhá polovina měla být předložena ZNV ke jmenování. Jednotlivé politické strany měly navrhnout 5 členů a jejich náhradníky, kteří měli být zvoleni ONV, a zároveň měly pronést návrhy na jmenování 5 členů a jejich náhradníků ZNV.

⁹⁰ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj Alois Vojtišek (Mladá Boleslav).

⁹¹ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj MUDr. Boh. Půlpán (Mladá Boleslav).

⁹² Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj MUDr. Pírek (Mladá Boleslav).

Prověřovací komise státního občanství	Strana
Josef Míchal (Mladá Boleslav)	ČSL
Jan Kosmata (Mladá Boleslav)	ČSNS
Václav Tomeš (Mladá Boleslav)	ČSSD
Miloš Náhlovský (Mladá Boleslav)	KSČ
Bohuslav Kurka (Mladá Boleslav)	neuvedeno ⁹³

V následující tabulce je znázorněno zastoupení politických stran v daných komisích. Je z něho zřejmé, že v nich bylo dodrženo pravidlo stranické parity, takže každá strana měla stejný počet zástupců.

Komise / strana	ČSL	ČSNS	ČSSD	KSČ	KOR
pro obchod a živnost	2	2	2	2	2
pro průmysl	2	2	2	2	2
pro dopravu	2	2	2	2	2
pro plánování	2	2	2	2	2
pro péči	2	2	2	2	2
pro vnitřní věci a bezpečnost	2	2	2	2	2
pro samosprávu	2	2	2	2	2
pro veterinářství	2	2	2	2	2
pro církve a nadace	2	2	2	2	2
pro vnitřní konsolidaci	2	2	2	2	2
pro zemědělství	2	2	2	2	2
pro školství a kulturu	2	2	2	2	2
pro finanční záležitosti	2	2	2	2	2
pro zásobování	2	2	2	2	2
pro zdravotnictví	2	2	2	2	2
pro prověřování státního občanství	1	1	1	1	?

Jak je patrné, v roce 1945 bylo ještě obsazení napříč politickými stranami vyrovnané. Po zvolení byli výše zmínění zástupci nuceni složit slib. Zároveň museli složit slib i noví členové ONV. Jednalo se o Václava Beneše (Březno), Václava Fabiána⁹⁴ (Mladá Boleslav), Josefa Hlaváčka (Židněves), Aloise Chundeláka (Lysá nad Labem – Litol), Václava Němečka (Březno) a Jana Starého (Smilovice). Neúčastnil se František Kratochvíl (Mečeříž), který tak učinil dodatečně. Tímto aktem se oficiálně ustanovilo nové složení ONV. Funkci člena v radě ztratil Jan Buben a členství v ONV Miloš Náhlovský. Znovu zvolený předseda Jaroslav Pluhař následně zmínil svou představu o budoucnosti.

⁹³ Zřejmě se jednalo o KOR (Krajskou odborovou radu).

⁹⁴ Z důvodu rezignace nahrazen Milošem Matouškem z Benátek nad Jizerou (KSČ).

Zdůrazňoval, že ONV slouží veřejnosti, apeloval na zdokonalení chodu jednotlivých MNV a vyzval přítomné k podávání návrhů na zlepšení. Později se zvolení zástupci z okresního národního výboru vydali na sjezd delegátů, který byl svolán na 14. října 1945 do Prahy kvůli volbám do Zemského národního výboru a Prozatímního národního shromáždění. Za Mladou Boleslav byl do ZNV zvolen Josef Botka, Miroslav Dvořák a František Verner, do PNS byl určen Jaromír Jodas a Gustav Souček.⁹⁵ Na 30. října 1945 byla také svolána schůze předsedů MNV v mladoboleslavském okrese. Předsedové MNV na Mladoboleslavsku prohlásili, že pokud by v některé obci vznikla nová strana, není třeba nově volit předsedu a členy v radě. Kvůli dodržení paritního zastoupení jednotlivých stran v radě stačilo, aby odstoupil potřebný počet členů a za ně nová strana vyslala své zástupce.

Na následující 27. schůzi rady ONV v říjnu 1945 se probíraly již i záležitosti jednotlivých komisí. Členové rady ONV se rozhodli zmenšit počet členů vyšetřovacích komisí na dva v každé komisi. Členy zůstali Míchal, Rudolf, Lederer, Vošvrda, Malý, Urban plus dva členové, kteří byli jmenováni dodatečně sociálními demokraty. Zajišťovací rozkazy měly být vydávány až po rozhodnutí soudní vyšetřovací komise, bezpečnostní komise a rady ONV. Byla rovněž určena poradní kancelář průmyslové komise pro menší průmyslové podniky při Národohospodářském ústavu v Mladé Boleslavi. Členové rady ONV jmenovali i správní komise pro Okresní záložnu hospodářskou v Mladé Boleslavi. V Okresní osvětové radě došlo k vytvoření pracovních komisí. Členové Okresní rady osvětové a členové komisí byli jmenováni dodatečně. Předsedou kulturně-politické komise byl zvolen Vladimír Badalec, do čela divadelní komise byl určen Bohumil Trefil, do komise pro hudbu a zpěv Oskar Batěk, výtvarnou komisi měl na starosti arch. Kamil Mauerman, do filmové komise dosadili členové rady ONV Ludvíka Vaheka. Obsazení komise pro rozhlas a tisk nebylo ve správní knize rady ONV uvedeno. V čele tělovýchovné komise stanul Dr. Vladislav Šimonek a do knihovnické a archivářské komise zvolili Josefa Jarského. Zbývalo ještě obsazení kulturně-regionální komise. Pozici vedoucího získal Čeněk Novotný. Rada ONV na svých dalších schůzích projednávala i podrobnější záležitosti. Bez vědomosti ONV byl prý k osidlovacímu úřadu do úřadovny Trutnov přeložen Hlaváček. Členové ONV tedy požádali ZNV v Praze o přidělení jiného zaměstnance. Prozatímního vedení samosprávného referátu se ujal Dr. Bernard. Kromě předsednictví jednotlivých komisí určovala rada ONV i členy pomocných komisí, jako např. klasifikační komise pro svody dobytka. Tuto problematiku měl mít na starosti Starý

⁹⁵ KVASNIČKA, Václav. Městský národní výbor. In. *Sborník Mladá Boleslav od minulosti k dnešku*. Turnov, 1974, s. 75.

(Smilovice), Kálecký (Bezno), Zbroj (Březno) a Šimáček (Dalovice). Na schůzi rady ONV došlo i ke jmenování okresních osvětových činovníků pro politický okres Mladá Boleslav. Zvoleni byli: Josef Musil, Zdena Zimová⁹⁶ a Václav Kozák. Příslušníci okresního národního výboru po zvolení všech zástupců jednotlivých oddělení projednávali i úkoly pro konkrétní komise. Finanční komisi bylo na příklad nařízeno, že musí nově sledovat i prosperitu okresních objektů. Její členové měli sledovat okresní dům v Mladé Boleslavi a Benátkách nad Jizerou, sociální dům v Mladé Boleslavi, okresní školku i různé menší objekty, které sloužily silničnímu hospodářství. Museli také provádět kontroly jednotlivých odvětví okresního hospodářství.⁹⁷ I nadále byli jmenováni jednotliví referenti. Na základě podnětu Rudého práva byl na 42. schůzi rady ONV dne 7. prosince 1945 určen tiskový referent ONV Balatka. Stalo se tak i navzdory tomu, že již na 39. schůzi informoval, že nadále nebude moci vykonávat funkci tiskového referenta, jelikož jako tělovýchovný referent a oblastní inspektor tělovýchovy bude většinou mimo Mladou Boleslav. Informace ze zápisů schůzí ONV působí zmatečně. Přestože bylo nařízeno, že zprávy novinářům měli nově střídavě dle možností předávat Pištora a Hradec, bylo na další schůzi řečeno, že oprávněn poskytovat tiskové zprávy je pouze Balatka, od jiných osob neměly být příspěvky uveřejňovány. Zprávy ONV měly být nově zasílány pravidelně všem místním časopisům a redakcím hlavních listů politických stran i redakci Práce. Na 42. schůzi rady ONV dne 7. prosince 1945 její příslušníci projednávali i přenesení působnosti ONV na koordinační výbor pro obnovu území vojenského cvičiště Milovice při ZNV v Praze. Stálým členem koordinačního výboru byl zvolen Fukárek. Výbor měl ONV zastupovat v těchto záležitostech:

1. opatřování a hospodaření s vázanými stavebními hmotami a kontingentovanými předměty.
2. v opatřování a hospodaření s dopravními prostředky, s pohonnými látkami a obhospodařovanými potřebami.
3. v opatřování zemědělského živého a mrtvého inventáře živnostenského zařízení a výrobních prostředků a jejich přidělování.
4. vykonávání působnosti stavebního úřadu I. stolice ve věcech výkonů stavební policie.

⁹⁶ Dne 19. února 1946 přeložena z okresního kulturního inspektorátu do zemské rady osvětové v Praze.

⁹⁷ I Správní kniha ONV, zápis 41. schůze rady ONV, 4. prosinec 1945.

Řešila se také otázka okresní správy družstev. Na 28. zasedání pléna ONV přítomní členové rozhodli, že ONV vždy bude zastoupen jedním členem. Konkrétně se jednalo o zemědělské, zásobovací, dopravní, plánovací, obchodní a živnostenské komise. Do rady byl za ONV určen Tomeš. Referent pro školství a kulturu Balatka na stejné schůzi také informoval, že již došlo k vytvoření a obsazení všech devět komisí, a že tedy mohou vzniknout i místní osvětové rady.⁹⁸ Protože také již došlo ke zřízení poradní kanceláře průmyslové komise pro menší průmyslové podniky při Národohospodářském útvaru v Mladé Boleslavi, byly podniky na základě dotazníkové akce rozříděny do několika kategorií. Nově se tedy ustavily tyto kategorie: A – podniky, které zůstanou v provozu, B – podniky, které zůstanou v provozu dočasně a C – podniky, které budou likvidovány. Průmyslová komise navrhla zřízení družstva Stavební zámečnictví v Mladé Boleslavi, což bylo schváleno.

Na základě dekretu prezidenta republiky čís. 138/45 Sb. O trestání provinění proti národní cti byly dále zřízeny čtyři trestní komise, kde byli zastoupeni členové ze čtyř politických stran, z nichž jeden měl být vždy právník.

Strana	Zástupci
KSČ	Jan Buben (Kosmonosy), Václav Hůlka (Jablkynice), Jan Kopecký (Mladá Boleslav), JUDr. Záboj Věšín ⁹⁹ (Mladá Boleslav)
ČSSD	JUDr. J. Žofka (Mladá Boleslav), Gustav Lachman (Mladá Boleslav), Stanislav Hlaváč (Mladá Boleslav), Josef Kostruha (Mladá Boleslav)
ČSNS	JUDr. Karel Bergman (Mladá Boleslav), JUDr. Josef Vinš (Mladá Boleslav), Jan Kosmata (Mladá Boleslav), Karel Horný (Mladá Boleslav)
ČSL	JUDr. Antonín Šulc ¹⁰⁰ (Mladá Boleslav), Alois Matoušek (Mladá Boleslav), Julius Baborský (Mladá Boleslav), Rudolf Hromádka (Mladá Boleslav)

Dne 18. ledna 1946 plénum ONV jmenovalo další členy trestních komisí, a to k provádění dekretu o národní cti. Jmenování byli JUDr. Jan Hejman (Mladá Boleslav)¹⁰¹, Josef Hensl (Mladá Boleslav), Engelbert Toman (Mladá Boleslav), JUC. Rudolf Rokos (Mladá Boleslav), Václav Šafránek (Mladá Boleslav), Václav Suk (Mladá Boleslav), František Zemanec (Mladá Boleslav), JUDr. Vladimír Šimonek (Mladá Boleslav), Antonín Vinš (Mladá Boleslav) a Jan Jáchym (Mladá Boleslav). Zároveň KSČ vyloučila

⁹⁸ 1. Správní kniha ONV, zápis 28. schůze pléna ONV, 14. prosinec 1945.

⁹⁹ Vyloučen dne 18. ledna 1946.

¹⁰⁰ Dne 22. února 1946 odvolán, místo něj JUDr. Jan Najman (Mladá Boleslav).

¹⁰¹ Dne 17. dubna 1946 z důvodu rezignace kvůli nastoupení do vojenské služby nahrazen JUDr. Aloisem Fišerem (Mladá Boleslav).

JUDr. Záboje Věšina. Členové rady ONV nařídili, že se členové jednotlivých trestních komisí mají střídát v předsednictví, a že veškeré výslechy a průkazní řízení má vést právník. Nové složení trestních komisí bylo následující:

1. trestní komise	JUDr. Jan Hejcman (Mladá Boleslav), Gustav Lachman (Mladá Boleslav), Rudolf Hromádka (Mladá Boleslav), Hensl Josef (Mladá Boleslav)
2. trestní komise	JUDr. Josef Žofka (Mladá Boleslav), Jan Buben (Kosmonosy), Toman Engelbert (Mladá Boleslav), Karel Horný (Mladá Boleslav)
3. trestní komise	JUDr. Antonín Šulc (Mladá Boleslav), Václav Hůlka (Jablkynice), JUC. Rudolf Rokos (Mladá Boleslav), Jan Kosmata (Mladá Boleslav)
4. trestní komise	JUDr. Josef Vinš (Mladá Boleslav), Jan Kopecký (Mladá Boleslav) ¹⁰² , Josef Kostruha (Mladá Boleslav), Václav Šafránek (Mladá Boleslav)
5. trestní komise	JUDr. Karel Bergman (Mladá Boleslav), Václav Suk (Mladá Boleslav), František Zemanec (Mladá Boleslav), Alois Matoušek (Mladá Boleslav)
6. trestní komise	JUDr. Vladimír Šimonek (Mladá Boleslav), Julius Baborský (Mladá Boleslav), Antonín Vinš (Mladá Boleslav), Jan Jáchym (Mladá Boleslav)

Vedle trestních komisí rada ONV na své první schůzi v roce 1946 jmenovala šest vyšetřovacích komisí pro vyšetřování činů podle dekretu o národní cti. V nich vedle příslušníků SNB zasedli další osoby. Zda se jednalo o politiky či představitele obcí, se mi bohužel z dostupných pramenů nepodařilo zjistit.

- I. Štstr. SNB Kostruha jako vyšetřující orgán
členové: Stanislav Hlaváč (Mladá Boleslav), Václav Míšek (Mladá Boleslav)
- II. Štstr. SNB Havlík jako vyšetřující orgán
členové: Jiří Votruba (Mladá Boleslav), Karel Podzemský (Mladá Boleslav)
- III. Vrch. Str. SNB Mašín jako vyšetřující orgán
členové: Oldřich Moucha (Mladá Boleslav), Antonín Pitner (Mladá Boleslav)¹⁰³
- IV. Štstr. Franče jako vyšetřující orgán
členové: Karel Pastor (Mladá Boleslav), Jan Rudolf (Mladá Boleslav)
- V. Štstr. SNB Bobek jako vyšetřující orgán
členové: Oldřich Kocour (Mladá Boleslav), Antonín Svárovský (Mladá Boleslav)
- VI. Str. SNB Richter jako vyšetřující orgán
členové: Josef Železný (Mladá Boleslav), Jan Těšík (Mladá Boleslav)¹⁰⁴

¹⁰² Odvolán v květnu 1946 a nahrazen Jaroslavem Soumarem z Krnska.

¹⁰³ Na první schůzi rady ONV 2. ledna 1946 bylo však v zápise uvedeno, že členem třetí vyšetřující komise je Josef Míchal z Mladé Boleslavi.

Na stejné schůzi zástupci ONV ustavili vyšetřovací komise k provádění retribučního dekretu. Do těchto vyšetřovacích komisí zvolili:

- I. Štstr. SNB Adolf Loužek jako vyšetřující orgán
členové: Ferdinand Urban (Mladá Boleslav), Robert Malý (Mladá Boleslav), Ladislav Nováček (Mladá Boleslav), Josef Tondr (Mladá Boleslav)
- II. Štstr. SNB Jaromír Enšperger jako vyšetřující orgán
členové: Jan Lederer (Mladá Boleslav), Josef Horyna (Mladá Boleslav), František Pařez (Mladá Boleslav), Jaroslav Bittman (Mladá Boleslav)

Ustavili také propouštěcí komisi (Kupec, Hradec, Šnýdr, Rubín), jejíž členové měli dohlížet na propouštění osob české národnosti ze zajišťovací vazby. Pokud bylo ukončeno vyšetřovací řízení, či pokud nehrozilo nebezpečí útěku a působení na svědky, předpokládaný trest neměl být vyšší než 5 let. Z podnětu Svazu osvobozených vězňů ještě vznikly další dvě trestní komise pro stíhání trestních činů podle dekretu o národní cti, které sestavily politické strany, přičemž každá strana určila jednoho člena z členů Svazu osvobozených vězňů a jednoho člena ze Svazu národní revoluce. Trestní komise se sestavily takto:

1. JUDr. Zábaj Věšín, Gustav Lachman, JUDr. Karel Bergman, Rudolf Hromádko
2. JUDr. J. Žofka, Jan Buben, Karel Horný, Alois Matoušek
3. JUDr. Antonín Šulc, Václav Hůlka, Stanislav Hlaváč, Jan Kosmata
4. JUDr. Josef Vinš, Jan Kopecký, Josef Kostruha, Julius Baborský

Je patrné množství osob, které se podíleli na zajišťování a trestání proviněných osob. Členové Okresního národního výboru v Mladé Boleslavi pravidelně, dalo by se říci téměř na každé schůzi, informovali o zadržených osobách a jejich trestech. Mladoboleslavská veřejnost se o tyto záležitosti velmi zajímala. Tisk pravidelně a podrobně sděloval občanům detailní informace o trestních komisích. Ze zápisů schůzí však nebylo patrné, proč bylo obsazení komisí poměrně často obměňováno.

¹⁰⁴ V únoru 1946 bylo požadováno, aby byl do vyšetřující komise k provádění dekretu o národní cti jmenován za Svaz osob. politických vězňů Albert Sýkora z Mladé Boleslavi místo Jana Těšika, který se přestěhoval mimo okres. Tak se i stalo.

2.3. Počátek vzestupu komunistické moci

Při pročitání zápisů schůzí ONV z května 1945 jsem nabyla dojmu, že se komunisté v mladoboleslavském okrese snažili na sebe všemožně upozornit. Po první schůzi KSČ zaslali členové této politické strany telegram Klementu Gottwaldovi: „*Soudruhu Gottwalde, z první schůze komunistů v automobilce ASAP v Ml. Boleslavi zasíláme Tobě a celé straně revoluční pozdravy. Jako jsme společně a pod vedením strany dovedli zvítězit nad fašistickým Německem, tak společně chceme pod vedením strany vybudovat nové krásné Československo.*“¹⁰⁵

Přestože fungovalo v ONV pravidlo stranické parity, přišlo mi, že to byli komunisté, kteří zastávali významné posty, a měly rozhodující slovo. Zásadní vliv měl Jaroslav Pluhař, předseda ONV, který byl příslušníkem KSČ. Přinejmenším zarážející byl jeho projev na schůzi Svazu mládeže v městském divadle v pátek 18. května 1945, kde řekl, že se bude snažit „*potlačit každý možný živel, který by vedl k separaci*“. Překvapivé bylo i to, že rada ONV schválila dozor nad tiskovinami již v této době. Se zavedenou cenzurou museli souhlasit příslušníci všech politických stran, ale domnívám se, že zde zásadní vliv sehrál opět Jaroslav Pluhař se svými stranickými kolegy. Svaz mládeže proto musel prostřednictvím členů ONV informovat o činnosti v časopise Pochod. Aby se stihlo vydat první číslo tohoto časopisu, první příspěvky cenzurou neproběhly. Pro všechna další čísla však již kontrola byla nařízena. Cenzura byla zavedena pro všechny tiskoviny, periodické i neperiodické časopisy a plakáty. Na starosti ji měl Dědek. Než byl příspěvek otisknut, bylo nutné dodržet následující postup. Nezávadné tiskoviny nejprve schvaloval a podepisoval určený příslušník ONV, v tomto případě Dědek. Ten je poté posílal ke konečnému schválení na ONV, kde byly příspěvky orazítkovány a vráceny zpět určené osobě. Při schvalovacím procesu byla často využívána pomoc úředníků policejního oddělení ONV. Po kontrole tisku byla nastolena i cenzura kulturních akcí. Té měly podléhat programy všech zábavných večírků a kulturních podniků. Na starosti ji měli mít okresní kulturní inspektoři a místní osvětová rada. Akce byla schválena až po tomto ověření a po získání policejního povolení. Ze zápisů schůzí ONV jsem vyčetla, že přibližně za měsíc se rada ONV zajímala i o politické strany a jejich projevy. Členové rady respektovali toto rozhodnutí, i když znamenalo sledování politických stran, ke kterým sami příslušeli. Domnívám se, že zde opět sehrál svou roli Jaroslav Pluhař a osoby, které se v radě vyskytovali od května téhož roku.

¹⁰⁵ Kronika města Mladé Boleslavě (1945–1946), díl VI, s. 149.

Zástupci Komunistické strany Československa se snažili působit i na veřejnost. Profilovali se jako předvoj pracujícího lidu, organizovali žňové akce, snažili se zajistit závody dostatečnými zásobami uhlím apod. Jejich heslem se stalo „*budování lidové demokratického státu*“.¹⁰⁶ Účastnili se různých slavností, pořádali manifestace a jiné akce. V červnu roku 1945 chystali tzv. Manifestaci přátelství k Sovětskému svazu, a to ke dni 24. června 1945, která měla připomenout výročí napadení SSSR Německem.¹⁰⁷ Na zasedání pléna ONV bylo v této záležitosti rozhodnuto, že dojde k vytvoření pořadatelského výboru z politických stran, armády i ostatních korporací. Akci zahájili jezdci na koních s vlajkami a čestnou stráží. V průvodu se objevovala hesla: „*Pravda přece zvítězila*“, „*Sláva vítězům osvoboditelům*“, „*Ať žije národní jednoto*“, „*Sjednocená mládež – budoucnost národa*“, „*Vděčnost a dík rudé armádě*“. Na slavnosti přednesli projevy předseda ONV Jaroslava Pluhaře, zástupci armád, ostatních politických stran, rady odborů i Svazu mládeže a národní tělovýchovy. Kromě pořádání slavností projednávala rada ONV možnost přistoupení ONV do Svazu přátel SSSR v Československu. Dne 17. července 1945 dokonce členové rady ONV zvažovali nabídku Ústavu pro sociální a hospodářskou výchovu v Praze. Jednalo se o návrhu přednášek na téma „*Socialistická ideologie a socialistická kultura*“. Ty měly být nakonec realizovány. Pod záštitou ONV měla přednášky uspořádat okresní osvětová rada spolu se Svazem přátel SSSR v Československu. Sympatie ke KSČ a Sovětskému svazu však nebyly patrné jen v radě ONV. Akce, které vyzdvihovaly zásluhy SSSR a komunistů, pořádal i Místní národní výbor v Mladé Boleslavi. Jeho členové na příklad uspořádali manifestaci k výročí Velké říjnové socialistické revoluci ke dni 7. října.

Můžeme jen předpokládat, proč se mladoboleslavští komunisté snažili všemožně na svou stranu získat veřejnost a proč potřebovali upevnit svou pozici. Je možné, že už v této době tušili, co se zrodilo v hlavách vrcholných představitelů KSČ a SSSR. K příznivému hodnocení pomohla komunistům i všeobecná radost z osvobození našeho území. Lidé nezpochybňovali tvrzení příslušníků KSČ ani po náletu stíhaček bez označení dne 9. května. Faktem je, že komunisté na Mladoboleslavsku dosáhli v roce 1945 důležitého postavení v radě i plénu ONV.

¹⁰⁶ 1. Správní kniha, zápis schůze ONV, červen 1945.

¹⁰⁷ Informace jsem čerpala z 1. Správní knihy ONV, konkrétně ze zápisu schůze ONV dne 22. června 1945. Zprávu o této manifestaci jsem si potvrdila i v příspěvku Václava Kvasničky ve sborníku *Mladá Boleslav od minulosti k dnešku*.

3. Změny na Mladoboleslavsku v roce 1946

Před volbami do Ústavodárného národního shromáždění pokračovali členové Okresního národního výboru v Mladé Boleslavi ve své činnosti. Řešili záležitosti týkající se jednotlivých oborů, rozhodovali o zřízení komisí. Pravidelně se scházela rada i plénum. Začátkem roku 1946 učinila rada ONV zásadní rozhodnutí. Okresní národní výbor měl přebrat záštitu nad mnohými společenskými akcemi a na ty pak následně posílat své zástupce. Vyslaní členové měli za úkol poreferovat kolegům, co se ve společnosti událo. Všechny kulturní a jiné slavnosti v jednotlivých obcích měly být pořádány jen se souhlasem MRO, která si plánoval vše pohlídat pomocí tzv. kulturních kalendářů.

Nově byla ustanovena okresní komise organizace národní soutěže ve výstavbě republiky.¹⁰⁸ Předsedou byl zvolen František Zvěřina, místopředsedou Josef Mrkvička, jednatelem Miloš Náhlovský, finančním referentem Vladimír Macoun, prop. referentem František Čížek, zapisovatelem J. Churánek a sekretářem Dr. A. Kvasnička.

Komise pro organizaci národní soutěže ve výstavbě republiky	
Pištor ¹⁰⁹ , Kurka, Václav Beneš	ONV
Josef Mrkvička	Okresní odborová rada
František Zvěřina (Bezděčín)	JSČZ
Vojtěch Ebenlender (Mladá Boleslav)	Úřad ochrany práce
Jan Melichar (Mladá Boleslav)	Lesní správa
Jindřich Palek (Mladá Boleslav)	Ústřední svaz obchodu
Josef Zeman (Mladá Boleslav)	Ústřední svaz řemesla
Ing. František Čížek (Mladá Boleslav)	Posádkové velitelství
Vladimír Macoun (Mladá Boleslav)	Svaz československé mládeže
Miloš Náhlovský (Mladá Boleslav)	Okresní rada družstev

V komisi byly poté vytvořeny jednotlivé sekce s následujícím obsazením:

1. Zemědělská – referent Václav Beneš
2. Lesnická – referent Jan Melichar
3. Dopravní a družstevní – referent Miloš Náhlovský
4. Živnostenská – referent Josef Zeman
5. Obchodní – referent Jindřich Palek
6. Průmyslová – referent J. Ebenlender
7. Pro veřejnou výstavbu – referent František Čížek

¹⁰⁸ Jednou z prvních činností bylo navržení obce Újezdec.

¹⁰⁹ Nově byl také zvolen v březnu 1946 referentem pro provádění konfiskačního dekretu. Jako pomocná síla mu byl přidělen JUDr. Kvasnička.

8. Kulturní – referent J. Churánek

Plénum ONV jmenovalo i očištnou komisi, zřízenou podle dekretu prezidenta republiky č. 105/45 Sb.

- a) **předseda a náměstkové** – JUDr. Jaroslav Bernard (Mladá Boleslav), JUDr. Karel Vrba (Turnov), JUDr. Jaromír Celler (Mnichovo Hradiště), JUDr. Jan Vaněk (Nymburk)
- b) **přísedící** – JUDr. Jaroslav Šubrt (Mladá Boleslav), JUDr. Jan Patočka (Mnichovo Hradiště), mjr. Matěj Matas (Mladá Boleslav), Bohumil Halemčák (Turnov), Josef Musil (Mladá Boleslav), Karel Benda (Nymburk), dodatečně byl zvolen i Th. Dr. Josef Bařka¹¹⁰
- c) **náměstkové přísedících** – Josef Vořvrda (Mladá Boleslav), Jaroslav Müller (Mnichovo Hradiště), Th. Dr. Josef Bařka (Nymburk), Josef Bour (Turnov), MUDr. Václav Kratochvíl (Mnichovo Hradiště), Josef Grospič (Dobrovice)

Na schůzi rady ONV dne 15. ledna 1946 navrhli její členové vznik Okresní osvětové rady v následujícím zastoupení. Navrženi byli V. Badalec, J. Jakubec, František Hradec, R. Hromádko, Dientspier, Kratochvíl, Nováková Věra, Dr. Vl. Šimonek, Bohumil Černý, Doskočil, J. Charous, štkpt. Špaček, B. Hrabaň, V. Dědek, S. Nyčová, M. Rochovanská, Jan Rudolf, J. Cerha, B. Trefil, J. Pilát, A. Medková, J. Vik, arch. Mauerman, osvětový důstojník, J. Štrobl, prof. Zdeněk Kamper, L. Vachek, Čeněk Novotný¹¹¹, Janoušek, Oskar Batěk a J. Jarský. V této radě musel být opět zastoupen člen ONV. Funkci získal Antonín Šnýdr. Předsedou byl zvolen kulturní referent Balatka.

Probírány byly i záležitosti týkající se členství v ONV. K malým změnám došlo v Československé straně národně socialistické v lednu 1946, kdy rezignoval František Janoušek a místo něj byl povolán Václav Beřik. Ten však z funkce také brzy odstoupil, a tak byla strana doplněna o Františka Lukeše, původem z Lysé nad Labem. Náhradníkem se stal Josef Holan ze stejného města. Bliřší důvody rezignací se mi bohužel nepodařilo zjistit. Další osoby ONV již přijímat nesměl. Zemský národní výbor totiž vydal nařizení, kterým zakazoval přijímat další státní zaměstnance do služby.

¹¹⁰ Ke zvolení došlo i přesto, že podle zápisů rady ONV jmenovaná osoba tuto funkci již dvakrát odmítla přijmout.

¹¹¹ V Benátkách nad Jizerou zvolen v srpnu 1947 nový inspektor Růžička.

Členové okresního národního výboru se nově dohodli na zavedení dozoru nad spořitelny. Jmenovali proto vládní komisaře. U městské spořitelny v Mladé Boleslavi působil Dr. J. Bernard, u městské spořitelny v Nových Benátkách Dr. A. Kvasnička. Obecní spořitelnu v Lysé nad Labem spravoval Dr. J. Šubrt. Členem komise za ONV měl být Oskar Balatka. O pár dní později, 1. února 1946, navrhli ministerstvu financí i složení správní komise Spořitelny města Mladá Boleslav:

předseda	Jan Krupička (Mladá Boleslav), náhradník Antonín Jakubec (Mladá Boleslav)
místopředseda	JUDr. Václav Kvasnička (Mladá Boleslav), náhradník František Nešněra (Mladá Boleslav)
člen	Jaromír Jodas (Mladá Boleslav), náhradník Ing. Karel Jánský (Mladá Boleslav)
člen	Julius Baborský (Mladá Boleslav), náhradník Karel Khol (Mladá Boleslav)
člen	Karel Salač (Mladá Boleslav), náhradník František Kváček (Mladá Boleslav)

Na schůzi členů ONV dne 22. února došlo k další změně ve vyšetřovací komisi. Z ní byl odvolán Albert Sýkora. Překvapivé je, že tato osoba byla do vyšetřovací komise dosazena teprve začátkem února. Jeho odvolání z dané pozice bylo téměř okamžité. Co k tomu členy ONV vedlo, bohužel nebylo v pramenech uvedeno. K zásadním obměnám došlo v trestních nalézacích komisích. Za náhradníky právníků byli jmenováni právníci ONV JUDr. Jaroslav Bernard, JUDr. Antonín Kvasnička, JUDr. Jaroslav Šubrt, JUDr. Eduard Brabenec. Byli zvoleni také náhradníci členů nacházejících se v těchto komisích, přičemž každá nalézací trestní komise si měla zvolit svého místopředsedu.¹¹² Proti jedné ustanovené komisi byla dne 5. dubna podána stížnost pro přílišnou benevolenci při posuzování. Až příliš často prý docházelo k osvobozujícím rozsudkům. Členové ONV

¹¹² Za komunisty Rudolf Tábořský (Mladá Boleslav), Josef Malý (Pěčice), Jindřich Klíma (Jablkynice), Josef Trávnícký (Dobrovice), za národní socialisty Rudolf Sajdl (Jizerní Vtelno), Jan Jiroušek (Dobrovice), Josef Havránek (Rokytovec), Jaroslav Novotný (Židněves). Jaroslav Novotný byl poté nahrazen Františkem Ulmanem (Čejetice). Za sociální demokraty byli zvoleni Václav Antoš (Mladá Boleslav), Josef Hoferek (Mladá Boleslav), Rudolf Novák (Mladá Boleslav), František Šťastný (Mladá Boleslav), za lidovce Stanislav Hodboď (Mladá Boleslav), Ludvík Hilský (Mladá Boleslav), Bohuslav Šulc (Mladá Boleslav), Jan Šimůnek (Mladá Boleslav). KOR nově zastupovali Jaroslav Vyšohlíd (Mladá Boleslav), Jiří Bolard (Mladá Boleslav), Vilém Novák (Mladá Boleslav) a Antonín Klápště (Řepov). Za SOPV byli dosazeni František Tondr (Mladá Boleslav), Otto Jakubec (Mladá Boleslav) a za SNR Josef Flígr (Mladá Boleslav) a Bohumil Kerda (Mladá Boleslav).

na schůzích probírali vyšetřovací komise znovu na konci května, kdy již byla vyšetřena většina případů souvisejících s prováděním retribučního dekretu i dekretu o národní cti. Počet vyšetřujících komisí byl z tohoto důvodu omezen a někteří zaměstnanci a přísedící byli k 1. červnu propuštěni.¹¹³ V komisích zbyli pouze vrchní strážmistr Jaromír Enšpengr, vrchní strážmistr v.v. Josef Mašín, štábní strážmistr Florián Kostruha, Robert Malý, štábní strážmistr Jindřich Franče, Antonín Vinš, štábní strážmistr Josef Bobek, štábní strážmistr Ladislav Šíla, Jaroslav Šámal, Marie Dymokurská, Oldřiška Lochařová, Vlasta Sluková, Marcela Vinšová¹¹⁴, Drahomíra Hůlková a Marie Fischerová. K 1. červnu roku 1946 bylo okresní odvolací komisí zaznamenáno projednání 1112 případů, z čehož ve 387 případech byla vyslovena překážka výkonu volebního práva, ve 421 případech bylo zahájeno trestní řízení a neprojednáno zůstalo 72 případů kvůli nepředložení trestních spisů. Celkem se provedlo 232 výmazů z důvodu zastavení trestního řízení nebo osvobozujících nálezů. Podle dekretu č. 138/45 Sb. docházelo i k odvolání z funkcí trestních a vyšetřujících komisí. U odvolaných existovalo podezření, že působili ve fašistických organizacích. Členové ONV v Mladé Boleslavi se však těchto osob zastávali a vydávali prohlášení, že ve spravovaném území k ničemu podobnému nedocházelo a nedochází.

Od konce března se schůze rady ONV začaly pořádat s týdenní pravidelností vždy v pátek. V nepřítomnosti předsedy ONV Jaroslava Pluhaře, jej měli zastupovat místopředsedové v následujícím pořadí: Václav Tomeš, Antonín Beneš, Dr. Ladislav Fukárek a Jan Kupec. Členové rady také určili postup při vyřizování došlých spisů:

„Došlá pošta přidělí se vedoucímu oddělení, který poštu prostuduje a u věci volné úvahy poradí se s referentem o způsobu vyřízení. Potom se pošta přidělí jednotlivým úředníkům k vyřízení. Ke všem spisům, o nichž má rozhodnouti rada ONV, musí býti připojen řádný návrh, v němž stručně bude vyličená věc, uvedeny zákonité předpisy a konkrétní návrh. Návrhy tyto vypracuje vedoucí oddělení a spolu se podepíše referent. K těmto spisům z každého oddělení bude připojen seznam všech spisů, které jdou do rady. Takto vypracované spisy budou odevzdány každé úterý do 12 hodin předsedovi ONV. V týž den ve schůzi předsednictva budou spisy probrány (zda je nutné rozhodnutí rady či nikoli) a stanoveno, které z nich radě budou předloženy k rozhodnutí. Ve středu rozmnoží se

¹¹³ Jednalo se o Václava Horynu, Jana Lederera, Josefa Tichého, Ladislava Nováčka, Adolfa Loužka, Václava Míška, Oldřicha Mouchu, Antonína Svárovského, Karla Podzemského, vrchního strážmistra Františka Havlíka, Ferdinanda Urbana, Františka Pařeza, Josefa Votrubu, Karla Pastora, Josefa Železného, Františka Červinku, Antonína Košátka, št. str. Josefa Štěpánka, Josefa Folprechta, Blanku Puldovou, Elišku Scheithauerovou.

¹¹⁴ Spolu s Boženou Slánskou a Ludmilou Helichovou byla propuštěna 16. dubna 1946 předsednictvem ONV.

všechny seznamy spisů do rady a dodají se všem členům rady. Každý člen rady bude mít možnost spisy, o něž se zajímá, si prostudovati. Spisy budou k dispozici v kanceláři Dr. Kvasničky. Jiné spisy po stanoveném termínu nebudou do jednání rady v tomto týdnu připuštěny kromě spisů, které by nesnesly odkladu.“¹¹⁵

V této době se však začaly objevovat první protesty proti postupu ONV v Mladé Boleslavi. Dokonce v časopise „Právo lidu“ vyšel článek s názvem „Nepochopitelný postup ONV v Mladé Boleslavi“. Občanům Mladoboleslavska také vadilo nařízení rady ONV, které se týkalo povinného vyvěšování vlajek a praporů. Místní národní výbor měl kontrolovat, zda se tak skutečně děje a vlajky a prapory jsou důstojně vyvěšovány. Rada ONV dále navrhla, aby byl každý učený den ve škole zahájen vztyčením vlajky, přičemž výuka měla být ukončena jejím stažením. Protektorátní vlajky se používat nesměly.

Dne 16. dubna byli určeni noví představitelé referátů ONV s tím, že pokud by v jejich čele nebyl právník, měli v referátech dopravní, zdravotní, veterinární, zásobovací a výživy, zemědělství a vnitřní kolonizace spolupracovat s právníkem Dr. Kvasničkou. Finanční referát měl kontrolovat Dr. Bernard.

1. Bezpečnostní – Dr. Brabenec
2. Církevní a nadační – Dr. Šubrt
3. Průmyslový, obchodní a živnostenský, plánovací – Dr. Kvasnička
4. Dopravní¹¹⁶ – Dražan, Ing. Drahovzal, Ing. Mervart
5. Zemědělský, vnitřní kolonizace – Ing. Procházka
6. Samosprávný – Dr. Bernard
7. Zdravotní¹¹⁷ – Dr. Nekvinda, Dr. Bernard
8. Veterinární – Dr. Vymazal
9. Finanční – Verner
10. Zásobovací a vyživovací – Bílek

Na jaře roku 1946 byla ustanovena likvidační komise protiletectvé obrany. V té zasedli členové Místního národního výboru v Mladé Boleslavi (Vladimír Blažek, Josef Košťák), zástupci berní správy v Mladé Boleslavi (František Bárta), posádkového velitelství (Josef Pour), Místního národního výboru v Dobrovici (Bohuslav Boháček) a v Lysé nad Labem (Jan Teichner), a členové Okresního národního výboru

¹¹⁵ 3. správní kniha ONV, zápis z 24. schůze rady ONV, 29. březen 1946, s. 2.

¹¹⁶ I. s vyloučením státních a okresních silnic - Dražan, II. státní silnice – Ing. Drahovzal, III. okresní silnice – Ing. Mervart.

¹¹⁷ Veškeré záležitosti, krom správních věcí nemocnice a stavbu nemocnice, měl na starosti Dr. Nekvinda. Správní věc nemocnice a stavbu nemocnice kontroloval Dr. Bernard.

v Mladé Boleslavi (Dr. Ladislav Fukárek, Ing. Oldřich Drahovzal, Dr. Antonín Kvasnička, Hubert Zimmermann). Zástupci ONV na svých pravidelných schůzích projednávali i záležitosti týkající se obnovy města. Poměrně diskutovaným tématem byla výstavba nové okresní nemocnice v Mladé Boleslavi. Povolili proto vznik nemocniční komise¹¹⁸, která se měla zabývat veškerými podrobnostmi vzniku tohoto zařízení. Komise byla poskládána ze zástupců politických stran, přičemž každá strana měla být zastoupena jedním členem. Zástupcem úřadu byl jmenován JUDr. Bernard.

3.1. Volby do Ústavodárného národního shromáždění a činnost ONV

Národní fronta určila parlamentní volby na 26. května 1946. Kvůli klidnému průběhu předvolebního boje schválila Národní fronta dohodu, ve které bylo řečeno, že kampaně mají být vedeny v duchu vládního programu. Členové jednotlivých stran se zaručili, že se vyvarují vzájemného napadání, že politické strany i po volbách setrvají v Národní frontě a že budou nést odpovědnost za činnost vlády. Boj o získání voličů započaly jednotlivé strany již v lednu. V březnu se pak volební kampaní začali zabývat na svých schůzích členové ONV. Touto záležitostí byl pověřen referent pro školství a kulturu Balatka¹¹⁹, protože se zúčastnil kursu ministerstva vnitra v Poděbradech ve věci zmírnění předvolební kampaně. Podle směrnice o úpravě stálých voličských seznamů museli zástupci ONV zřídit tři okresní odvolací komise. Jednotlivé členy i jejich náhradníky navrhovaly politické strany. Komise měly být ideálně čtyřčlenné, ale umožněna byla i tříčlenná s přítomností alespoň jednoho právníka. Podaný návrh byl schválen.

¹¹⁸ Do této komise byli dosazeni zástupci lékařské organizace, MNV a ONV v Mladé Boleslavi, ČSNS, KSČ, ČSSD, KOR, národohosp. plán. spol., ČSL i zástupci dosavadní okresní nemocnice v Mladé Boleslavi.

¹¹⁹ Na schůzi rady ONV dne 22. srpna 1946 bylo usneseno podat žádost o uvolnění z funkce pro rok 1946–1947.

Komise odvolací	Náhradníci	Strana
Josef Čedík (Mladá Boleslav) Antonín Pešta (Mladá Boleslav) Marie Nováková (Mladá Boleslav)	Dr. Žofka (Mladá Boleslav) Josef Nechuta (Mladá Boleslav) František Bým (Mladá Boleslav)	ČSSD
JUDr. Ladislav Fukárek (Benátky n/J.) Jan Halman (Lysá nad Labem–Litol) František Ulman (Čejetice)	Josef Dostál (Benátky nad Jizerou) Ing. Jan Lanc (Mladá Boleslav) Vladimír Ipser (Mladá Boleslav)	ČSNS
Dr. Antonín Horský (Benátky n/Jizerou) Dr. Vladimír Siegl (Mladá Boleslav) Dr. Bedřich Konvalinka (Mladá Boleslav) ¹²⁰	Dr. Otakar Dušánek (Mladá Boleslav) ¹²¹ Dr. Jan Kozlanský (Mladá Boleslav) Stanislav Knížek (Židněves)	KSČ
Karel Nedbal (Mladá Boleslav) Alois Matoušek (Mladá Boleslav) třetí osoba nebyla uvedena	Josef Khol (Mladá Boleslav) Václav Verfl (Luštěnice) JUDr. Václav Sládeček (Mladá Boleslav)	ČSL

Volební agendou, průběhem voleb, činností odvolacích komisí a obnovou místních národních výborů se zabýval referent samosprávného výboru Antonín Šnýdr, právník JUDr. Jaroslav Bernard a úředník Jaroslav Srdínko. Volební župa pro mladoboleslavský okres byla zachována. Mladá Boleslav se stala i sídlem volebního kraje mladoboleslavského, který se skládal z okresů Dubá, Jičín, Mělník, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Nymburk a Poděbrady. Pro III. volební kraj Mladá Boleslav bylo zapotřebí cca 1 350 000 kandidátních listin. Novinkou byly tzv. bílé lístky, kterými se povolilo vyjádření nesouhlasu těm voličům, jejichž strany byly zrušeny. Ve skutečnosti tato možnost znamenala znehodnocení daných hlasů. Ty nebyly připočítány k žádné straně, a tím tedy nemohlo dojít k posílení „pravice“. Voliči tuto nabídku prakticky nevyužili a tzv. bílé lístky se nestaly v parlamentních volbách rozhodujícím faktorem.

V Čechách lidé mohli volit mezi Československou stranou lidovou, Československou stranou národně socialistickou, Československou stranou sociálně demokratickou a Komunistickou stranou Československa.

Lidová strana vstupovala do předvolebního boje jako nesocialistická strana křesťanského sociálního reformismu, ale zároveň nevylučovala reformy socialistického charakteru. Členové této strany vystupovali jako ochránci soukromého vlastnictví a podnikatelské činnosti, občanské svobody a právního řádu. Připouštěli však určité omezení a hájili spolupráci se Sovětským svazem. Chtěli být zástupcem „křesťansky uvědomělé části národa“. Největší zastoupení měla strana u rolníků. V čele strany stáli

¹²⁰ Rezignoval dne 12. září 1946. Nahrazen jiným členem Komunistické strany Československa.

¹²¹ Rezignoval dne 26. dubna 1946.

Jan Šrámek a František Hála, generálním tajemníkem byl Adolf Klimek. Tato politická strana měla mnoho nových členů, což ale vedlo k názorovým neshodám.¹²²

Národní socialisté se posunuli politicky doleva. Jednoznačně se hlásili k československému a demokratickému socialismu, propagovali demokracii, nacionalismus, socialismus a Masarykovu politickou filosofii. Členové této strany hájili obranu demokracie a politický pluralismus, svobodu jednotlivce, zachování třísektorové ekonomiky a soukromého a středního podnikání. Zároveň se vymezili proti mocenskopolitickému a ekonomickému monopolu. Jednalo se o stranu levého středu, strany středních vrstev. Největší zastoupení mělo toto seskupení mezi živnostníky a úředníky, své zastánce mělo ve městech i v některých venkovských oblastech. Jednotícím prvkem se stal negativní postoj ke komunistům. Ve vedení strany působili předváleční funkcionáři a lidé původně z jiných politických stran. Předsedou se stal Petr Zenkl, generálním tajemníkem Vladimír Krajina. Problémem národních socialistů byla nedostatečně pevná organizace. Členové, kteří se podíleli na vybudování této strany (J. Stránský, P. Drtina, H. Ripka) byli toho názoru, že k docílení dohody se musí komunistům ustoupit.

Sociální demokracie byla po válce značně oslabena. Mnoho jejích členů přešlo do Komunistické strany Československa a nově příchozí se přikláněli více vpravo, přičemž vedení strany se naopak vymezovalo více vlevo. Důsledkem byly vnitřní spory a nejasné politické vedení. Hovořilo se i o brzkém sloučení s komunisty v jednu socialistickou stranu. Úzká spolupráce s komunisty byla samozřejmá. Předsedou strany byl Zdeněk Fierlinger a místopředsedou Bohumil Laušman. Byli to zastánci znárodnění, pozemkové reformy i zemědělských družstev. Sociální demokraté se vyhranili proti reformismu, přihlásili se k marxismu s kritikou Marxe a doplnili ho o Masarykovu filosofii. Jejich hlavním cílem bylo vybudování československého a demokratického socialismu. Největší zastánce měla strana mezi dělníky a rolníky. Generálním tajemníkem byl Blažej Vilím a mezi významné zastánce patřil i ministr Majer. Fierlinger, Laušman a Evžen Urban se navíc ztotožňovali s heslem „nesmí být sporu na levici“.

Komunistická strana Československa se postupně vyvíjela v nejsilnější politickou stranu. Byla to strana dělníků a rolníků. Během krátké doby komunisté vybuvovali pevnou organizační strukturu a závodní organizace s orgány ve všech okresech. Za svůj úspěch vděčili důsledné propagaci KSČ v odboji, vhodného využití pozitivního vztahu občanů

¹²² Ty se projevíly již na prvním sjezdu strany v dubnu 1946 při volbě ústředních orgánů.

k Sovětskému svazu a silnému nacionalismu. Tato strana sdružovala osoby s rozdílnými názory, a tak její představitelé veřejně neuváděli své cíle a snahy. Vlastně ani nezveřejnili svůj program a ztotožnili se s programem vládním. Ve skutečnosti měli komunisté jasný cíl. KSČ se měla stát nejsilnější stranou v zemi, sociální demokracie se s nimi měla sloučit a s národními socialisty měli navázat blízkou spoluprací. Předsedou strany byl Klement Gottwald, generálním tajemníkem Rudolf Slánský. Mezi vlivné členy patřil Antonín Zápotocký, Jaromír Dolanský, Viliam Široký či Julius Ďuriš. Společný zájem a snaha o mocenský monopol vždy převážila nad jakýmkoliv problémem či názorovým střetem.¹²³

„A jak skončily volby do Ústavodárného Národního shromáždění dne 26. května? V Mladé Boleslavi bylo odevzdáno celkem 13 844 hlasů, v okrese 33 829, v kraji 215 212.“¹²⁴

Z toho obdrželi	V Mladé Boleslavi	V okrese	V kraji
<i>Sociální demokraté</i>	1 976	4 327	26 666
<i>Komunisté</i>	5 426	15 303	94 145
<i>Lidovci</i>	1 381	3 493	30 531
<i>Národní socialisté</i>	5 032	10 632	63 278
<i>bílé lístky</i>	29	74	592

„Nejsilnější stranou byla KSČ. Národní socialisté psali, že strana uhájila své pozice. Porovnáme-li výsledky ty s volbami v roce 1938, vidíme u KSČ přírůstek 3858 hlasů, u lidovců 776, u sociálních demokratů úbytek 547 hlasů, u národních socialistů přírůstek 1956, přičemž nutno vzít v úvahu, že s výjimkou sociální demokracie narostly přírůstky z příslušníků stran, po květnu 1945 zakázaných: národního sjednocení, agrárníků, živnostníků apod.“¹²⁵

Podrobný přehled výsledků voleb na Mladoboleslavsku je uvedeno v příloze. **(příloha č. 5–8)**

Volební výsledky přinesly zklamání a údiv. V celostátním součtu vyšli zcela vítězně komunisté a to s 37, 94 % voličů a 114 poslanci, druzí byli národní socialisté s 18,29 % a 55 poslanci, jako třetí se umístili lidovci s 15,64 % a 46 poslanci, čtvrtou pozici získali demokraté s 14,07 % a 43 poslanci. Parlamentní volby zcela ovlivnily následující průběh politického života. Strany hodnotily své výsledky a vyvozovaly následky. Výsledky voleb jednoznačně posílily sebevědomí komunistů. Jejich cílem bylo uspět v příštích volbách absolutní většinou. Zbylé politické strany se snažily z výsledků

¹²³ KAPLAN, Karel. Československo v letech 1945–1948. S. 37-57. ISBN 80–04–25699–6.

¹²⁴ Kronika města Mladé Boleslavě (1945–1946), díl VI, s. 227.

¹²⁵ Tamtéž.

voleb vzít ponaučení. Členové Československé strany národně socialistické se rozhodli vymezit proti komunistům. Chtěli zůstat v Národní frontě, ale zároveň docílit toho, aby komunistická strana byla pouze jednou z mnoha. Toho si přáli dosáhnout ne spoluprací s ostatními stranami, ale posílením své vlastní strany a tím pádem oslabením KSČ. U lidovců zavládlo po volbách velké zklamání, za viníka byl označován Šrámek. Přestože se mu podařilo svou pozici obhájit, kritiky ze strany svých protivníků se zcela nezbavil. Představitelé strany se chtěli zaměřit na boj s komunisty, a to zejména na vesnici a stranu organizačně upevnit. V sociální demokracii se volbami odstartovala vnitrostranická krize. Kritizována byla značná spolupráce s komunisty a objevila se i negativní hodnocení Fierlingera. Nakonec zavládlo přesvědčení, že součinnost s KSČ byla oprávněná, ale že strana nesmí být pouhým stínem velké strany, že se musí zřetelně vymezit. Jednání o složení nové vlády, která vedl Klement Gottwald, začala v červnu 1946 a od počátku je provázely spory. Každá strana pro sebe chtěla získat důležitá křesla, ale už nyní bylo patrné, že rozhodující slovo při sestavování vlády měli komunisté. Malý úspěch zaznamenali pouze národní socialisté, kterým se podařilo získat ministerstvo školství. Největší spor se odehrál o ministerstvo vnitra, jelikož byla její součástí bezpečnost. Tento konflikt nakonec vyústil ve slib ministra vnitra, že zpravodajská služba bude z ministerstva vyčleněna a podřízena předsednictvu vlády. S tím však nikdy nesouhlasil samotný Gottwald. Vláda byla jmenována 2. července 1946. Vládní program, nazývaný budovatelský, byl jednomyslně schválen 11. července 1946. Cílem tohoto programu bylo vybudovat dvouletý hospodářský plán obnovy, vypracovat novou ústavu, zavést jednotnou živnostenskou a zemědělskou daň, provést revizi pozemkové reformy, předložit návrh zákona o sboru národní bezpečnosti a součástí mělo být i vládní prohlášení o ukončení znárodňovací akce.¹²⁶

Obnovený Okresní národní výbor v Mladé Boleslavi poprvé zasedal 4. července 1946. Po výzvě předsedajícího Jaroslava Pluhaře bylo přikročeno ke jmenování členů komise řídící volbu složek ONV.

Strana	Obsazení
KSČ	Jaroslav Pluhař ¹²⁷
ČSL	Josef Míchal
ČSSD	Václav Tomeš
ČSNS	JUDr. Ladislav Fukárek

¹²⁶ KAPLAN, Karel. Československo v letech 1945–1948. S. 37-57. ISBN 80-04-25699-6.

¹²⁷ Nejstarší člen komise. Pokračoval proto v řízení celé ustavující schůze.

ONV měl nově 32 členů. Po složení následujícího slibu byl výbor usnášení schopný, pokud byla přítomna polovina ze všech členů. „*Slibuji na svou čest a svědomí, že budu vždy věren Československé republice, že budu zachovávat všechny zákony a nařízení, že budu plnit jako člen okresního národního výboru podle nejlepšího vědomí a svědomí své povinnosti, a že se budu řídit rozhodnutím okresního národního výboru. Slibuji, že se nikdy nezpronevřím lidu a zásadám demokracie, a že budu ve všem svém jednání dbát jen prospěchu lidu.*”¹²⁸

Mluvčím všech stran Národní fronty byl ustanoven Josef Michal. Ten také navrhl, aby se zvolilo předsednictvo a členové rady a aby byl stanoven počet referátů. Jeho návrh byl schválen. Zvoleni byli:

- a) **předseda** – Jaroslav Pluhař (KSČ)
- b) **první náměstek** – JUDr. Ladislav Fukárek (ČSNS)
druhý náměstek – Václav Tomeš (ČSSD)
třetí náměstek – Josef Michal (ČSL)
- c) **členové rady** – Jan Kupec (KSČ), Václav Beneš (KSČ), Oskar Balatka (KSČ), Miroslav Pištora (KSČ), František Hradec (ČSNS), Jan Starý (ČSNS), Miroslav Matyáško (ČSSD)

Dále bylo usneseno zřídit deset referátů s následujícím obsazením:

1. Bezpečnostní¹²⁹ – Jan Kupec
2. Průmyslu, obchodu a živností – Miroslav Pištora
3. Zemědělský a družstevnický – Václav Beneš
4. Školství, kultura a tělovýchova včetně tiskového referátu¹³⁰ – Oskar Balatka
5. Zásobování a výživy – František Hradec
6. Plánování¹³¹ a vnitřní kolonizace – Dr. Ladislav Fukárek
7. Dopravní – Jan Starý
8. Lidové správy, finanční – Václav Tomeš

¹²⁸ 2. správní kniha ONV, zápis schůze obnoveného ONV výboru v Mladé Boleslavi, 4. červenec 1946.

¹²⁹ Ke 2. září 1946 bylo projednáno 979 spisů o trestním řízení podle dekretu č.16/45 u MLS a 138/45 o národní cti.

¹³⁰ Od září 1946 připravovány kurzy pro organizování volné chvíle.

¹³¹ V roce 1946 bylo plánováno ustavení spolku „Oblastní plánovací a národohospodářská společnost“ se sídlem v Mladé Boleslavi. Cílem tohoto spolku, jehož příslušnost se vztahovala na třináct politických okresů, bylo plánování celého kraje. Žádost o povolení byla na ZNV zamítnuta z důvodu plánovaného řízení celého kraje z jednoho střediska.

9. Sociální péče – Miroslav Matyáško

10. Zdravotnictví a veterinářství, církve a nadace – Josef Michal

Vedoucím úředníkem ONV byl podle provozního organizačního řádu určen JUDr. Jaroslav Bernard, jeho zástupcem byl zvolen JUDr. Antonín Kvasnička. Sbor expozitury byl ustanoven 20. července 1946. Za předsedu určili Miloše Matouška (Benátky nad Jizerou).¹³²

V červenci na 37. schůzi členové rady ONV odsouhlasili, že nově budou veškeré komise při ONV dvanáctičlenné. Komise měly být tyto: zemědělská, družstevní, bezpečnostní, živnosti a obchod, průmyslová, dopravní, sociální péče, zdravotnická, veterinární, vnitřní kolonizace, plánování, církev a nadace, lidová správa, finanční, školská, zásobovací a vyživovací a trestní. Strany měly podat návrhy na jmenování členů do výše zmíněných výborů. Podali je však pouze komunisté a národní socialisté. Členové rady ONV proto vyzvali sociální demokraty a lidovce k jejich předložení do dvou týdnů. Počet navržených osob měl být následující: devět členů KSČ, šest členů ČSNS, tři členové ČSSD a po dvou členech ČSL. Podle politické příslušnosti referenta dané komise, politická strana oznamovala vždy o jednoho člena méně. Také bylo stanoveno, že komise zemědělská, lidová správa, družstevní, finanční, veterinární, plánovací, vnitřní kolonizace, zdravotní a školská budou pouze v Mladé Boleslavi. Do takových komisí měli být proto jmenováni i zástupci z Benátecka. Oproti tomu komise průmyslová, dopravní, sociální, obchod a živnosti, zásobovací, bezpečnostní a církve a nadace měly mít zastoupení pouze z boleslavského okresu.

Komise pro zemědělství (referent Václav Beneš – KSČ)	Strana
J. Šimáček (Dalovice), Josef Vojtěch (Kochánky), Antonín Hradec (Kosmonosy), František Šesták (Nemyslovice)	KSČ
Josef Kredba (Dobrovice)	ČSL
Václav Černý (Hrdlořezy), František Růžička (Benátky nad Jizerou)	ČSSD
Jan Starý (Smilovice), František Postupa (Benátky nad Jizerou), Jaroslav Novotný (Židněves) ¹³³ , Josef Havránek (Rokytovec)	ČSNS

¹³² Počet státního úřednictva se snížil o B. Porše, Leopolda Sovjaka, B. Holanovou, Ludmilu Huškovou, E. Poklopovou, Ing. Františka Zemana, B. Ouředníčkovou, Karla Švehlu. Nově byli přizváni Ing. Dr. Gregor Tjaglo, Antonín Šnejdar, Josef Drahoňovský a Josef Frus. Podle organizačního řádu vyřizoval dopravní záležitosti Hlinomaz, vyživovací a zásobovací Šesták, sociální Halman, kulturní, církevní a nadační Pafera, plánování Lejsal, obchodní, průmyslové a živnostenské Klos, bezpečnostní Matoušek.

¹³³ Na čtvrté sborové schůzi ONV 11. listopadu 1947 zazněla informace o jeho rezignaci. Nahrazen byl Václavem Hanouškem z Plaz.

Komise pro družstevnictví (referent Václav Beneš – KSČ)	Strana
Bohuslav Třešňák (Strenice), Bohumil Hujer (Čejetice), Stanislav Macura (Čejetice), František Bartoníček (Dražice nad Jizerou)	KSČ
Václav Verfl (Němčice)	ČSL
Josef Kálecký (Bezno), Josef Čermák (Mladá Boleslav)	ČSSD
Karel Mervard (Mladá Boleslav), Václav Švec (Bukovno), František Postupa (Benátky nad Jizerou), Václav Koudelka (Mladá Boleslav)	ČSNS

Komise pro průmysl (referent Miroslav Pištora – KSČ)	Strana
Josef Zöldner (Mladá Boleslav), Josef Mrkvička (Mladá Boleslav) ¹³⁴ , Josef Kříž (Mladá Boleslav), Josef Pabyšta (Kosmonosy)	KSČ
Alois Matoušek (Mladá Boleslav)	ČSL
Josef Čedík (Mladá Boleslav), Rudolf Pech (Čejetice)	ČSSD
Ing. Jan Lipenský (Mladá Boleslav), Ing. Ferdinand Kozák (Mladá Boleslav), Rudolf Turyna (Dolní Cetno) ¹³⁵ , Josef Müller (Lysá nad Labem) ¹³⁶	ČSNS

Komise pro dopravu (referent Jan Starý – ČSNS)¹³⁷	Strana
Jaroslav Šroub (Čejetice) ¹³⁸ , Karel Štolc (Mladá Boleslav), Jindřich Hes (Mladá Boleslav), František Šenkýř (Dobrovice), Josef Zöldner (Mladá Boleslav)	KSČ
Josef Khol (Mladá Boleslav)	ČSL
Antonín Mejstřík (Řepov), Ladislav Raichl (Čejetice)	ČSSD
Václav Podlipný (Mladá Boleslav), Karel Veselý ¹³⁹ (Luštěnice), Rudolf Elicer (Lysá nad Labem) ¹⁴⁰	ČSNS

Komise pro lidovou správu (referent Václav Tomeš – ČSSD)¹⁴¹	Strana
Jan Buben (Kosmonosy), JUDr. Oldřich Chlum (Mladá Boleslav), Oldřich Svárovský (Kolomuty), F. Ondráček (Mladá Boleslav), František Kadlec (Benátky nad Jizerou)	KSČ
JUDr. Antonín Šulc (Mladá Boleslav)	ČSL
Vladimír Blažek (Mladá Boleslav)	ČSSD
JUDr. Rostislav Oliva (Mladá Boleslav), Josef Kužel (Mladá Boleslav), JUDr. Josef Lepič (Lysá nad Labem), Václav Mohelský (Podlázky)	ČSNS

¹³⁴ Dne 21. dubna 1947 rozhodnuto navrhnout sborové schůzi jeho nahrazení Miroslavem Janouškem z Mladé Boleslavi.

¹³⁵ Na první plenární schůzi ONV v roce 1947 se objevila informace o jeho odvolání a nahrazení Václavem Řípou z Josefova Dolu.

¹³⁶ Odvolán 12. září 1946 a nahrazen Ladislavem Pickem z Mladé Boleslavi.

¹³⁷ Radou ONV byl 2. září 1946 navržen ještě Miroslav Bergman z Mladé Boleslavi, a to za ČSL.

¹³⁸ Dne 29. srpna 1946 odvolán. Místo něj dosazen Karel Volf z Čejetic.

¹³⁹ Na první plenární schůzi ONV v roce 1947 informace o jeho odvolání a nahrazení Jaroslavem Urbanem z Mladé Boleslavi.

¹⁴⁰ Odvolán 12. září 1946 a nahrazen Josefem Maříkem z Mladé Boleslavi.

¹⁴¹ Rada ONV navrhla 2. září 1946 ještě Josefa Khola z Mladé Boleslavi, a to za ČSL.

Komise finanční (referent Václav Tomeš – ČSSD)¹⁴²	Strana
Alois Vojtíšek (Mladá Boleslav), František Miler (Mladá Boleslav), Jindřich Moc (Josefův Důl), Josef Záveský (Benátky nad Jizerou), Josef Rejman (Mladá Boleslav)	KSČ
Rudolf Hromádko (Mladá Boleslav)	ČSL
Vilém Novák (Mladá Boleslav)	ČSSD
Stanislav Šolk (Mladá Boleslav), Ludvík Jedlička (Mladá Boleslav), Václav Špringl (Čejetice) ¹⁴³	ČSNS

Komise pro církve a nadace (referent Josef Míchal – ČSL)¹⁴⁴	Strana
Jindřich Moc (Josefův Důl), Marie Erbenová (Mladá Boleslav) ¹⁴⁵ , Antonín Špitálský (Mladá Boleslav), Ludvík Gréc (Mladá Boleslav), František Bůva (Březno)	KSČ
Josef Uhlíř (Nová Telib), Emanuela Musilová (Mladá Boleslav)	ČSSD
František Ulman (Čejetice), Karel Podzemský (Mladá Boleslav), Jana Šindelářová (Mladá Boleslav), František Doubek (Benátky nad Jizerou) ¹⁴⁶	ČSNS

Komise pro obchod a živnosti (referent Miroslav Pištora – KSČ)	Strana
František Měšteký (Mladá Boleslav), Josef Zeman (Mladá Boleslav), Josef Zima (Mladá Boleslav), František Volek (Dobrovice)	KSČ
Jan Šimůnek (Mladá Boleslav), František Štoček (Rejšice)	ČSL
František Sochůrek (Mladá Boleslav), Josef Knespl (Libichov)	ČSSD
Jindřich Palek (Mladá Boleslav), Jaromír Kvaizar (Mladá Boleslav), Josef Dostál (Benátky nad Jizerou) ¹⁴⁷ , Alois Stříhavka (Mladá Boleslav)	ČSNS

Komise pro vnitřní bezpečnost (referent Jan Kupec – KSČ)	Strana
Karel Hadrbolec (Dobrovice), František Fryček (Mladá Boleslav), František Toman (Mladá Boleslav), Kudrnovský (Mladá Boleslav)	KSČ
Karel Nedbal (Mladá Boleslav), Jan Jaroš (Mladá Boleslav) ¹⁴⁸	ČSL
Josef Knop (Mladá Boleslav), František Podolský (Čejetice) ¹⁴⁹	ČSSD
Karel Klapač (Mílovice) ¹⁵⁰ , Karel Bázler (Mladá Boleslav) ¹⁵¹ , Ferdinand Urban (Mladá Boleslav) ¹⁵²	ČSNS

¹⁴² Radou ONV byl 2. září 1946 navržen ještě Václav Verner z Týnce za ČSL.

¹⁴³ Rada ONV navrhla 16. prosince 1946 jeho odvolání a nahrazení Josefem Křivánkem z Mladé Boleslavi.

¹⁴⁴ Radou ONV byl 2. září 1946 navržen ještě Vojtěch Kodera z Plaz za ČSL.

¹⁴⁵ Dne 7. ledna 1948 zvolena i do mimořádné vyživovací komise.

¹⁴⁶ Odvolán 12. září 1946 a nahrazen Mojmírem Benešem z Mladé Boleslavi.

¹⁴⁷ Odvolán 12. září 1946 a nahrazen Albinem Hořčíčkou z Mladé Boleslavi.

¹⁴⁸ Odvolán 16. prosince 1946 a nahrazen Václavem Vlasákem z Jizerního Vtelná.

¹⁴⁹ Dne 27. ledna 1948 navrženo jeho odvolání a nahrazení Václavem Štajnerem z Mladé Boleslavi.

¹⁵⁰ Místo něj v listopadu 1946 jmenován Otto Radaň (Mladá Boleslav). Do této komise přidán Václav Řípa také za ČSNS.

¹⁵¹ Po dobu 6 týdnů od listopadu 1946 zastupován Václavem Míškem (Mladá Boleslav) z ČSNS.

¹⁵² Dne 21. listopadu 1946 určen Václav Řípa jako čtvrtý člen komise za stranu ČSNS.

Komise pro výživu a zásobování (referent František Hradec – ČSNS) ¹⁵³	Strana
Karel Havlas (Dobrovice), Josef Fidler (Debř nad Jizerou), Rudolf Šesták (Brodce nad Jizerou), Božena Maršálková (Mladá Boleslav), Josef Šťastný (Mladá Boleslav)	KSČ
Josef Žalský (Mladá Boleslav), Václav Koliáš (Bukovno)	ČSL
Antonín Němec (Mladá Boleslav), Jaroslava Vyšohlíková (Mladá Boleslav) ¹⁵⁴	ČSSD
Karel Štís (Benátky nad Jizerou) ¹⁵⁵ , Libuše Matoušová (Mladá Boleslav), František Zeman (Vinec)	ČSNS

Komise pro kolonizaci (referent JUDr. Ladislav Fukárek – ČSNS) ¹⁵⁶	Strana
arch. Josef Saal (Mladá Boleslav), Dr. Oldřich Chlum (Mladá Boleslav), arch. Bolech (Mladá Boleslav), Vojtěch Brožek (Mladá Boleslav), Václav Truksa (Dobrovice)	KSČ
Jan Šimůnek (Mladá Boleslav)	ČSL
Jaroslav Hendrych (Mladá Boleslav), Václav Horák (Mladá Boleslav)	ČSSD
František Hůlka (Dobrovice), František Grus (Nepřevázka), Václav Horecký (Kosmonosy)	ČSNS

Komise pro školství a kulturu byla vzhledem k existenci školního výboru a okresní osvětové rady vyhodnocena jako nadbytečná.

Komise pro zdravotnictví (referent Josef Míchal – ČSL)	Strana
MUDr. Antonín Pírek (Mladá Boleslav), MUDr. Vilém Kotina (Kosmonosy) ¹⁵⁷ , Antonie Hůlková (Dobrovice) ¹⁵⁸ , MUDr. Věra Doškarová (Mladá Boleslav), Anna Němečková (Benátky nad Jizerou)	KSČ
Josef Novák (Mladá Boleslav), Dr. Jaroslav Buda (Mladá Boleslav)	ČSSD
MUDr. Josef Menšík (Mladá Boleslav), Dr. Ing. Antonín Hrázský (Mladá Boleslav), MUDr. Ladislav Melichar (Mladá Boleslav), Karel Nerad (Benátky nad Jizerou)	ČSNS

Komise pro veterinářství (referent Josef Míchal – ČSL)	Strana
Dr. Bohumír Hanuš (Benátky nad Jizerou), Josef Libich (Lhotky), Václav Volf (Předměřice), Jaroslav Koliáš (Kosmonosy), Dr. Cinek (Mladá Boleslav)	KSČ
Josef Hlaváček (Židněves)	ČSL
Antonín Herman (Vinařice), Jan Křováček (Jizerní Vtelno)	ČSSD
Jan Rulík (Smilovice), Jaroslav Jiří Kratochvíl (Niměřice), Jaroslav Novotný (Židněves), Jaroslav Kolář (Benátky nad Jizerou)	ČSNS

¹⁵³ Dne 22. srpna 1946 projednávána na schůzi rady ONV žádost o uvolnění z funkce na další rok.

¹⁵⁴ Odvolána dne 13. ledna 1947 a nahrazena Růžnou Rudolfovou z Mladé Boleslavi.

¹⁵⁵ Odvolán 12. září 1946 a nahrazen Jaroslavem Pickou z Nepřevázky.

¹⁵⁶ Radou ONV byl 2. září 1946 navržen Václav Beneš za KSČ.

¹⁵⁷ Dne 21. dubna 1947 rozhodnuto na schůzi rady ONV jeho nahrazení Josefem Kropáčkem z Kosmonos.

¹⁵⁸ V roce 1947 rezignovala na svou funkci. Na plenární schůzi ONV 10. června 1947 navrženo nahradit ji Blankou Puldovou z Mladé Boleslavi.

Komise pro sociální péči (referent Miroslav Matyáško – ČSSD)	Strana
Marie Vojtíšková (Mladá Boleslav), Bohumil Kurka (Mladá Boleslav), Marie Hrabaňová (Mladá Boleslav), Mečířová (Kosmonosy), Dr. Věra Doškářová (Mladá Boleslav)	KSČ
Julius Baborský (Mladá Boleslav), Marie Krejbichová (Mladá Boleslav)	ČSL
Marie Jodasová (Mladá Boleslav)	ČSSD
Hedvika Bázlerová (Mladá Boleslav), Jiřina Havlíčková, František Krafek, Josef Pekař	ČSNS

Komise pro plánování (referent Dr. Ladislav Fukárek – ČSNS)	Strana
arch. Josef Saal (Mladá Boleslav), Dr. Oldřich Chlum (Mladá Boleslav), arch. Vladimír Bolech (Mladá Boleslav), Vojtěch Brožek (Mladá Boleslav), Václav Truksa (Dobrovice)	KSČ
arch. Jindřich Štefek (Mladá Boleslav), Ing. Josef Macek (Mladá Boleslav) ¹⁵⁹	ČSL
Dr. Ing. Jindřich Klik (Mladá Boleslav), Rudolf Brůcha (Bezno)	ČSSD
Ing. Vojtěch Beneš (Bezno), Ing. František Barták (Mladá Boleslav), Ing. Pavel Svítal (Mladá Boleslav)	ČSNS

Trestní komise¹⁶⁰ (referent Jan Kupec – KSČ)	Strana
JUDr. Rudolf Rokos (Mladá Boleslav), František Bočan (Mladá Boleslav), Josef Bříza (Mladá Boleslav), JUDr. Antonín Horský (Benátky nad Jizerou), Josef Košek (Mladá Boleslav), Fratišek Miler (Mladá Boleslav) ¹⁶¹ , Václav Palivec (Mladá Boleslav), Josef Procházka (Mladá Boleslav), Karla Řeháková (Mladá Boleslav), Václav Vršek (Mladá Boleslav), František Vydra (Čejetičky), Oldřich Nekovařík (Mladá Boleslav), Josef Zemanec (Mladá Boleslav), Václav Hůlka (Jablkynice), Suk (Mladá Boleslav) ¹⁶²	KSČ
Dr. Fišer (Mladá Boleslav), Toman Engelbert ¹⁶³ (Mladá Boleslav), Alois Katoušek (Mladá Boleslav)	ČSL
Josef Kostruha (Mladá Boleslav), Augustin Lachman (Mladá Boleslav), JUDr. Josef Žofka (Mladá Boleslav) ¹⁶⁴ , Josef Blažek (Hrdlořezy)	ČSSD
JUDr. Josef Vinš (Mladá Boleslav), JUDr. Karel Bergman (Mladá Boleslav), Jan Kosmata (Mladá Boleslav), Jan Lederer (Mladá Boleslav), Josef Košťál (Mladá Boleslav), Jan Nosálek (Mladá Boleslav), Karel Kuklínek (Mladá Boleslav), Václav Bečvář (Mladá Boleslav), Jan Jiroušek (Dobrovice), Jaroslav Ježek (Kosmonosy)	ČSNS

¹⁵⁹ Dne 7. ledna 1948 navrženo na schůzi rady ONV jeho nahrazení prof. Rudolfem Hromádkou z Mladé Boleslavi.

¹⁶⁰ K 8. srpnu 1946 byly celkem tři trestní a nalézací komise.

¹⁶¹ Dne 24. října 1946 na schůzi rady ONV zmíněno jeho odvolání z funkce trestní nalézací komise. V zápisu ze sborové schůze ONV ze dne 21. listopadu 1946 již zaevidováno jeho odvolání. Nahradil jej Karel Badalec z Mladé Boleslavi.

¹⁶² Dne 25. listopadu 1946 doplnění František Novotný z Mladé Boleslavi a Josef Procházka z Mladé Boleslavi.

¹⁶³ Odvolán 26. září 1946, místo něj zvolen Jaroslav Mazura z Mladé Boleslavi.

¹⁶⁴ Předsednictvem ONV odvolán 27. srpna 1946.

V následující tabulce je znázorněno zastoupení politických stran v daných komisích. Je z něho zřejmé, že odráží výsledek parlamentních voleb. Od předešlého obsazení komisí došlo ke změně v počtu zástupců jednotlivých politických stran. Nejvíce je patrná síla KSČ a ČSNS.

Komise / strana	ČSL	ČSNS	ČSSD	KSČ
pro obchod a živnosti	2	4	2	5
pro průmysl	1	4	2	5
pro dopravu	1	4	2	5
pro plánování	2	4	2	5
pro kolonizaci	1	4	2	5
pro vnitřní věci a bezpečnost	2	3	2	5
pro sociální péči	2	4	2	5
pro veterinářství	2	4	2	5
pro církve a nadace	1	4	2	5
pro lidovou správu	1	4	2	5
pro zemědělství	1	4	2	5
pro družstevnictví	1	4	2	5
pro finanční záležitosti	1	4	2	5
pro výživu a zásobování	2	4	2	5
pro zdravotnictví	1	4	2	5
trestní komise	3	10	4	16

Byla zřízena i šestičlenná myslivecká komise v čele s referentem Jaroslavem Pluhařem, ve které byli zastoupeni jak zemědělci, ale i odborníci.¹⁶⁵ Kvůli vyšetřování a přešetřování válečných škod byla ustanovena i smíšená komise ze zástupců ONV, berní správy a jednoho odborníka pro jednotlivé druhy škod. Podle vyhlášky ministerstva sociální péče ze dne 12. srpna 1946 o pomoci mládeže v zemědělství museli členové rady sestavit ještě okresní komise pro péči o účastníky pomoci mládeže v zemědělství. Za zástupce ONV zvolili Jaroslava Pluhař. Okresní národní výbor měl totiž pravomoc nařizovat pracovní povinnosti, a to zejména v sezónních pracích na polích při žních a při řepných kampaních. Na uhelnou brigádu bylo například z Mladé Boleslavi přiřazeno pět okresních zaměstnanců, jeden zaměstnanec z Kosmonos, jeden z Benátek nad Jizerou a dva ze správy okresních silnic. ONV také schválil usnesení MNV o zavedení povinné pracovní povinnosti v Čejetičkách. Jednalo se o čtyřhodinovou pracovní povinnost každé tři týdny pro muže od 18 do 60 let, a to k provedení naléhavých prací, na které neměl výbor dostatečné finanční prostředky. Osoby, kterým byla nařízena pracovní povinnost, se

¹⁶⁵ Jan Melichar (Mladá Boleslav), Karel Doležal (Dvorce), František Zvěřina (Bezděčín), František Jiřínský (Velké Všelisy), František Čákora (Dolní Slivno), Kuběja (Josefův Důl).

ihned museli hlásit na příslušném místě. Kdo tak neučinil, riskoval kontrolu úřadu ochrany práce a posléze jejich převedení na práci k SNB. Tito lidé byli poté pokutováni. Pokud by přidělená osoba k danému zaměstnavateli nenastoupila, či přestala do zaměstnání docházet, musel o tom zaměstnavatel neprodleně úřad ochrany práce informovat. Lidé, kteří nepracovali, se vystavovali velkému riziku a neustálé kontrole.

V červenci se proti činnosti členů ONV objevily další články. Tentokrát v časopise Národní republika. Tiskový referent Balatka¹⁶⁶ byl pověřen odpovědí na uveřejněné psaní a ostře se proti němu vymezil, nezakládaly se prý na pravdě. Na redaktora Národní republiky podala rada ONV žalobu. Rada ONV zároveň schválila, že články, které mají jít do tisku, musí nejprve projít schvalovacím procesem zmíněného referenta a nést jeho parafu. Zástupci všech politických stran také měli zařídit, aby do tisku byly dány pouze články, které člen rady ONV dané politické strany schválil. Cenzurní opatření začínaly propukat v celé své kráse a společenský život v okrese začínal mít svého dohlázeatele. Rada ONV dosazenými členy ve spolcích a organizacích, účastí na akcích a kontrolou tisku získala dokonalý přehled o dění v okrese. Tyto praktiky obhajovali tím, že chtěli hájit své zájmy.

V září 1946 byly veškeré MNV vyzvány k předložení dvouletého plánu s poznámkou, s tím, že se mají stanovit cíle reálné a splnitelné. Aby ONV podpořil tzv. budovatelský program, vydával brožurky s názvem „*Budovatelský program Gottwaldovy vlády*“. Toto brožurku měl mít k dispozici každý MNV v okrese.¹⁶⁷ Cílem dvouletého plánu ONV bylo všemožně podporovat a uskutečňovat dvouletý vládní program, a tím směřovat k hospodářskému a kulturnímu povznesení. ONV dále požadoval, aby města i obce v okrese měly řádný určovací, regulační plán. Na devatenácté schůzi rady ONV 25. listopadu byl tento nový dvouletý budovatelský plán intenzivně projednáván. Kvůli výše zmiňovanému programu se v Praze konaly přednášky, kterých se všichni referenti jednotlivých úseků z okresu museli povinně účastnit.

Kvůli hojnému nastoupení vojenské služby došlo k velkým personálním změnám v jednotlivých komisích. Proto na své šestnácté schůzi předsednictvo ONV upřesnilo nové obsazení jednotlivých referátů. Bezpečnostní referát měl na starosti JUDr. Brabeneč, Pokorný, Čumpelík, Zajíček, Engliš, Hanek, Hronková a Stehlík¹⁶⁸, zemědělský referát

¹⁶⁶ Na čtvrté sborové schůzi rady ONV 11. listopadu 1947 vyměněn za JUDr. Jaroslava Bernarda.

¹⁶⁷ Zápis schůze rady ONV ze dne 22. srpna 1946.

¹⁶⁸ Na 37. schůzi rady ONV byla uvedena informace o rezignaci referenta bezpečnostního i finančního referátu. Finančním referentem byl nově zvolen Josef Stříška, bezpečnostním referentem byl určen Václav Nejedlý.

spravovali Ing. Dr. Táhlo, Hejl, Dudek, Šnejdar, Snížek, Kroupa, Obuchová a Puldová. Průmysl, obchod a živnost kontroloval JUDr. Kvasnička, Srdínko, Král, Zimmermann a Smutný, dopravní referát Dražan, Šmídková, Kvalír a Helichová. Na referát plánování dohlíželi JUDr. Kvasnička, JUDr. Bernard, Ing. Drahovzal¹⁶⁹ a Zimmermann, na zásobovací referát Bílek, Stárka, Maršálek, Košťál, Švecová, Čtrnáctá, Lešková, Štěpánová Sitová, Reichlová, Cihelník, E. Novák a Drahoňovský. Sociální referát měli na starosti JUDr. Šubrt, Hudský, Nekolná a Kočí, lidovou správu Dr. Bernard, Rudolfová, Frus a Machová. Sociální referát spravovali JUDr. Šubrt, Hudský, Nekolná a Kočí, referát školství a kultury Smutný Josef, referát veterinární Prokešová. Na referát církve a nadace a správu kanceláří dohlížel Sitta. Trestní a nalézací komise zůstaly stejné beze změny. Ve vyšetřovací komisi byla v zápise rady ONV uvedena Kettnerová a v léčebném fondu Plachá.

Nově byla na dvacáté první schůzi rady ONV schválena okresní školská komise. Zvoleni byli prozatím jen zástupci za mladoboleslavský okres.

KSČ	Josef Musil (Mladá Boleslav), Václav Martinovský (Kosmonosy), Ing. František Knor (Dobrovice), František Lukeš (Kosmonosy)
ČSL	Jiří Rubín (Mladá Boleslav)
ČSSD	Bohumil Dejmek (Mladá Boleslav), Josef Mareš (Litol)
ČSNS	František Mládek (Mladá Boleslav), Čestmír Fára (Mladá Boleslav), Stanislav Novák (Mladá Boleslav), František Komra (Lysá nad Labem)
Učitelstvo¹⁷⁰	Josef Kredba (Rejšice), Antonie Fořtová (Mladá Boleslav) ¹⁷¹ , Jan Dytrych (Dobrovice), Marta Vlasáková (Mladá Boleslav) ¹⁷²

Dne 2. prosince 1946 opět došlo k několika změnám v trestních komisích, konkrétně tři byly zrušeny. Zbývající komise byly poté rozšířeny o jednoho člena. Kvůli stále velkému počtu zbývajících případů bylo přistoupeno k následujícímu postupu. Nejprve měl vedoucí komise prostudovat veškeré spisy v daném týdnu. Pokud tento člověk vyhodnotil některé případy jako jasné a jednoduché, bez dalšího jednání měl zastavit jejich projednávání. Dalo by se říci, že se zástupci ONV spoléhali na správný úsudek vedoucího a na budoucí trestní řízení.

¹⁶⁹ Dne 16. ledna 1948 odvolán pro naprostý nedostatek času.

¹⁷⁰ Za učitelstvo soudního okresu Benátky nad Jizerou zvolen Václav Uhlíř z Lysé nad Labem (náhradníkem Marie Šulcová z Benátek nad Jizerou) a Jan Glos z Benátek nad Jizerou (náhradníkem Jaroslav Fučík z Lysé nad Labem).

¹⁷¹ Za jejich náhradníky dosazení František Kvaček z Mladé Boleslavi a Filomena Hrdličková z Mladé Boleslavi.

¹⁷² Za jejich náhradníky určeni Bohuslav Dejmek z Mladé Boleslavi a Libuše Nováková z Mladé Boleslavi.

Dne 29. srpna 1946¹⁷³, 5. září 1946¹⁷⁴, 12. září 1946¹⁷⁵, 26. září 1946¹⁷⁶, 10. října 1946¹⁷⁷, 17. října 1946¹⁷⁸, 24. října 1946¹⁷⁹, 7. listopadu 1946¹⁸⁰, 11. listopadu 1946¹⁸¹, 2. prosince 1946¹⁸², 6. ledna 1947¹⁸³, 8. dubna 1947¹⁸⁴, 15. dubna 1947¹⁸⁵, 21. dubna 1947¹⁸⁶, 5. května 1947¹⁸⁷, 19. května 1947¹⁸⁸, 28. května 1947¹⁸⁹, 2. června 1947¹⁹⁰, 9. června 1947¹⁹¹, 16. června 1947¹⁹², 24. června 1947¹⁹³, 30. června 1947¹⁹⁴, 11. srpna 1947¹⁹⁵, 14. října 1947¹⁹⁶ a 16. prosince 1947¹⁹⁷ byli na schůzích rady ONV určeni členové finančních komisí¹⁹⁸ v jednotlivých obcích.¹⁹⁹

Obec	Personální obsazení
Benátky nad Jizerou	Vlastimil Polák ²⁰⁰ , František Matějka ²⁰¹
Benátecká Vrutice	Antonín Suchý, Josef Volf, Josef Mráz
Bezděčín	Josef Odboha, Josef Daniel
Bezno	Václav Pokorný, Václav Hejduk, Josef Bajer
Bojetice	Jan Procházka, Václav Fokt, Jaroslav Truksa
Bratronice	Jan Velechovský, Jan Starý
Brodce	Karel Keller, Karel Vohanka, Josef Míč, Antonín Šubrt

¹⁷³ Březno, Horky nad Jizerou, Hrdlořezy, Luštěnice.

¹⁷⁴ Bezděčín, Horní Stakory, Chotětov, Lysá nad Labem, Mečeříž, Pětikozly, Strážovice, Velké Všelisy, Žerčice, Židněves.

¹⁷⁵ Bezno, Debř nad Jizerou, Dobrovice, Husí Lhota, Jizerní Vtelno, Kobylnice, Pěčice, Strenice, Struhy, Úherce.

¹⁷⁶ Dobrovice, Kbele, Libichov, Mladá Boleslav, Rejšice, Sedlec, Stratov.

¹⁷⁷ Benátecká Vrutice, Bojetice, Čachovice, Jiřice, Němčice, Niměřice, Sovinky, Voděrady.

¹⁷⁸ Bukovno, Slivínko, Smilovice, Sýčina, Zdětín.

¹⁷⁹ Brodce, Předměřice.

¹⁸⁰ Josefův Důl, Kolomuty, Milovice, Vinařice.

¹⁸¹ Rokytovec, Sukorady.

¹⁸² Řepov.

¹⁸³ Strašnov.

¹⁸⁴ Ctiměřice, Chudíř, Stará Lysá, Újezd.

¹⁸⁵ Nepřevázka.

¹⁸⁶ Horní Slivno, Kochánky, Lhotky, Tuřice.

¹⁸⁷ Dolní Slivno.

¹⁸⁸ Malé Všelisy, Ostrá.

¹⁸⁹ Kojovice, Týnec – Holé Vrchy.

¹⁹⁰ Chrást, Jemníky, Sušno, Újezdec.

¹⁹¹ Bratronice, Lipník.

¹⁹² Hrušov.

¹⁹³ Dolánky.

¹⁹⁴ Vinec.

¹⁹⁵ Dolní Stakory, Kosmonosy, Litol.

¹⁹⁶ Dražice, Jablkynice.

¹⁹⁷ Charvátce.

¹⁹⁸ Dne 19. září 1946 byla na desáté schůzi rady ONV ustanovena další komise v Košátkách, Chloumku, Pískové Lhotě, Krnsku, Benátkách nad Jizerou, Kosořicích, Plazích, Čejeticích, Nemyslovicích, Řehnicích a Semčicích, avšak nebyla uvedena jednotlivá obsazení.

¹⁹⁹ K 19. květnu 1947 bylo rozhodnuto o zmenšení počtu členů komise podle výnosu ZNV v Praze na deset členů, z nichž pět mělo být voleno a pět jmenováno. Podle poměrného zastoupení bylo KSČ přiděleno pět členů, ČSL jeden člen, ČSSD jeden člen a ČSNS tři členové.

²⁰⁰ Dne 8. dubna 1947 nahrazen Václavem Pavlíkem z důvodu odchodu z tohoto města.

²⁰¹ Po rezignaci dne 9. června 1947 nahrazen Stanislavem Plockem.

Březno	Václav Lang, František Řezáč, Jindřich Lauermann
Bukovno	Oldřich Řezáč, Eduard Bičík, Josef Povolný
Ctiměřice	Jaroslav Mansfeld, Josef Libenský
Čachovice	Ing. Josef Vošahlík, Josef Bastl, Václav Bartoníček
Debř nad Jizerou	Emaunel Poustecký, František Kumr, Antonín Prášek, Václav Brzobohatý, Cyril Šindelář, Gustav Konopka
Dobrovice	Václav Havlas, Ing. Oldřich Matějovský, Václav Blecha, Josef Kořínek, Antonín Hakl, Oldřich Motyčka, Josef Kořínek, Jan Cejnar, Kurt Vaček, Jan Vydra, Josef Kolos
Dolánky	Václav Vondráček, František Vtelenský
Dolní Slivno	Bohuslav Dvořák, Josef Manžel, Alfons Zelenka
Dolní Stakory	Václav Benedikt, Václav Jírovec, Josef Klaus
Dražice	Oldřich Pilař, Karel Dragoun, Josef Donát
Horky nad Jizerou	Frantšek Švec, František Šulc, Josef Žitný
Horní Slivno	Eduard Wunsch, Blahoslav Jansta
Horní Stakory	Josef Čuban, Josef Vaněk
Hrušov	Josef Horyna, Mil. Čančíková, Jiří Kolář
Hrdlořezy	František Hájek, Josef Linhart, Josef Blažek
Husí Lhota	Bohumil Ruda, Václav Hendrych
Charvátce	Pavel Boháček, Josef Sluka, Štěpán Pulda
Chotětov	Karel Richtř, František Malina, Antonín Michojna
Chrást	Josef Bernard, Jaroslav Sedláček
Chudíř	František Suchomel, Jaroslav Grus
Jablkynice	Václav Klíma, Václav Pelant, Antonín Nešpor
Jemníky	Karel Černý, Antonín Sládek, Josef Burda
Jiřice	František Novotný, Jaroslav Kraj, Václav Urban
Jizerní Vtelno	Antonín Šubrt, Josef Umlauf, František Pašek
Josefův Důl	Jindřich Honzák, Jaroslava Jelínková, Bedřich Ernst, Josef Hlaváč ²⁰²
Kbele	Karel Jansa, František Vyprachtický
Kobylnice	Petr Suchý, Josef Novotný
Kochánky	Josef Hála, Otta Jahl, Josef Houštecký
Kojovice	Antonín Šesták, Josef Voděrka
Kolomuty	Váslav Šnýdr, Josef Dědina
Kosmonosy	Václav Polák, Rudolf Pabyška, Karel Šuk, Jaroslav Bacílek, Jaroslav Křovák
Lhotky	Josef Jonáš, Václav Bím
Libichov	Josef Ledvina, Josef Mráček
Lipník	František Dlouhý, Václav Rybář, Josef Muzikant
Litol	Jan Matuš, Emil Kondr, Leopold Haizler, Josef Micka
Luštěnice	Josef Chlupáč, Stanislav Hrdlička, František Trojan
Lysá nad Labem	Josef Labduška, František Suchánek, Leopold Haizler, Alois Kolečka, Václav Malát, František Kyrloch, Josef Mareš, Ludvík Bárta, Karel Petrák ²⁰³

²⁰² Po úmrtí nahrazen Josefem Šimkem.

Malé Všelisy	Václav Macháček, Zdeněk Votava, Marie Královcová
Meččíř	Emílie Linhartová, Václav Miler, Václav Rambousek
Milovice	Bohumil Ungr, Václav Dvořák, Josef Konopka, Stanislav Urban, Jan Hančl, Jan Enge, František Novák
Mladá Boleslav	Otakar Houžvička, František Šíblo, František Klein, Arnošt Kaval, Josef Klaus, Václav Hampejs ²⁰⁴ , Vladimír Ipser, Josef Bečvárovský, Jaroslav Šedivý, Alois Matoušek
Nepřevázka	Václav Hoření, Josef Kvapil Josef Šulc
Němčice	František Miller, Josef Vrabc, Václav Hložek
Niměřice	Bohumil Fuhrman, Antonín Krejčí, Karel Čapek
Ostrá	František Vančura, Alois Zahradka
Pěčice	Karel Voleman, Václav Dvořák, Jaroslav Svárovský
Pětikozly	František Mráz, František Eliáš, Josef Červenka ²⁰⁵
Předměřice	František Valda, Václav Haboda, Josef Pařízek
Rejšice	Jaroslav Fadrhons, Josef Chládek, Jan Hanuš
Rokytovec	Josef Langr, Jaroslav Kubát, Karel Žák ²⁰⁶
Řepov	František Pelech, Josef Tichý
Sedlec	Karel Vlasta, Václav Dvořák, František Bubeníček
Slivínko	František Plašil, Antonín Kuchař
Smilovice	Josef Mudroch, Jaroslav Poživil, František Šrajcr
Sovinky	František Antoř, Václav Švestka
Stará Lysá	Karel Šulc, Josef Richter, Antonín Bárta
Strašnov ²⁰⁷	Karel Somr, Štěpán Vondráček, Václav Kořátko
Stratov	Pavel Procházka, Josef Bezucha, Oldřich Krejčík
Strenice	Adolf Šubert, Josef Ulman, Josef Bečka
Struhy	Antonín Sakař, František Grůř, Jan Matyáško
Střížovice	Josef Zít, Václav Poláček, Jan August
Sukorady	Jaroslav Hložek, Jaroslav Hlaváč, Karel Šindlmauer
Sušno	Václav Vondra, Václav Říha
Sýčina	Václav Kučera, Josef Volf
Tuřice	Jaroslav Malý, Karel Klíma, Václav Horák
Týnec – Holé Vrchy	František Matohlína, Václav Dvořák, Alois Vlasák
Úherce	Oldřich Vrabc, Václav Fadrhons, Josef Svárovský
Újezd	Václav Šrajcr, František Mejstřík, Josef Urban ²⁰⁸
Újezdec	František Zajíček, Josef Havelka
Velké Všelisy	Miroslav Slánský, František Veverka, Stanislav Kalvach
Vinařice	Josef Horáček, František Hlaváček
Vinec	František Ernstberger, Karel Holý, Jan Šturma

²⁰³ Rozloučením obce Lysá nad Labem a Litol přestali být členy finanční komise Josef Mareš, Leopold Haizler, Ludvík Bárta a na členství rezignoval Karel Petrák. Byli tedy zvoleni noví členové, a to Petr Vilím a Karel Šulc.

²⁰⁴ Pro neúčast na schůzích 16. prosince 1947 odvolán a nahrazen Josefem Doktorem.

²⁰⁵ Po úmrtí nahrazen v říjnu 1947 Jaroslavem Honzů.

²⁰⁶ Místo něj 21. ledna 1948 Ladislav Richtr.

²⁰⁷ Ve Strašnově byla volba finanční komise zrušena kvůli nesprávnému zastoupení stran v MNV. Volba se proto v této obci musela opakovat.

²⁰⁸ Na páté schůzi rady ONV 10. února 1948 informace o jeho odvolání a nahrazení Františkem Havlasem.

Voděradý	Josef Kořínek, Václav Svoboda, Václav Lebruška
Zdětín	Václav Šubrt, Jaroslav Štolovský
Žerčice	Petr Švejda, Karel Horák, František Svárovský
Židněves	Václav Charvát, Jaroslav Souček, Josef Horák

4. Rok 1947

V zápisech okresního národního výboru se i nadále objevovalo projednávání obvyklých úkonů, byly diskutovány záležitosti jednotlivých referátů.²⁰⁹ Na každé schůzi byla dlouze probírána živnostenská oprávnění či jízdy motorovými vozidly. Kvůli propagaci činnosti vlády a NV se vydávaly publikace, byly psány oslavné články do novin a časopisů. Tam se objevovaly i reportáže o dvouletce a o jejím plnění. Aby se urychlilo plnění dvouletého plánu, byla stanovena úvěrová komise a provozní výbor k budování dvouletého plánu. V něm zasedl předseda JUDr. Jaroslav Bernard a dále Václav Lang, Václav Bílek, Karel Auer a Jaroslav Čumpelík. Provozní výbor měl za úkol zjednodušit úřadování, a to za účelem snížení nákladů veřejné správy. Své náměty a návrhy měl předkládat k rozhodnutí a provedení předsednictvu ONV. V dvouletém budovatelském plánu byla mimo jiné i zahrnuta výstavba obcí, zlepšení komunikací, stavba kanalizace či odstranění všech náletem způsobených škod. Celkem mělo být zrekonstruováno 156 bytů a 200 nových postaveno. To ostatně potvrdil i předseda ONV Jaroslav Pluhař, který vystoupil na prvním okresním sjezdu národních výborů v neděli dne 23. března. Setkání se účastnili delegáti MNV v okrese, představitelé hospodářských, zájmových, odborných, kulturních a tělovýchovných organizací. Sjezdu se mohli účastnit i občané Mladoboleslavska. Za ZNV v Praze byl přítomen Josef Botka. Sjezd Okresního národního výboru v Mladé Boleslavi, kterému předcházelo vydání podrobné zprávy o činnosti ONV za správní rok 1946, zahájil a řídil předseda ONV Jaroslav Pluhař. *„Po přejití bouří a válečného běsnění vláda lidu vrátila se zase v jeho ruce. Den 5. květen 1945 jest historickým mezníkem v životě našeho národa. Toho dne ujímají se vlády v našem státě národní výbory, jak stanovil dekret prezidenta republiky ze dne 4. prosince 1944 čís. 18 a program první domácí vlády republiky přijatý na její první schůzi dne 5. dubna 1945 v Košicích. Podle těchto dekretů jsou národní výbory orgány veřejné správy ve všech jejich oborech. Lid má prostřednictvím národních výborů míti přímou účast na správě a řízení státních a veřejných záležitostí. Aby tomuto požadavku lidové demokracie a kontroly bylo plně*

²⁰⁹ V lednu rada ONV zřídila statistický referát, který byl přidělen předsedovi ONV a předsedovi okresní expozitury.

vyhověno, vydalo ministerstvo vnitra vyhlášku ze dne 3. října 1946. ... Touto vyhláškou byly dány prozatímní jednací řády pro zemské a okresní národní výbory a jejich složky. V části II. těchto prozatímních jednacích rádu ukládá se radě ONV, že jest povinna nejméně dvakrát do roka svolati veřejnou chůzi rady ONV na pololetních okresních sjezdech. Na těchto mají býti hodnoceny výsledky práce rady ONV. V rozpravě o zprávě rady ONV mohou býti předneseny výtky, případně vady a nedostatky, jakož i náměty a podněty pro další činnost ONV.“

Ve svém proslovu mimo jiné uvedl, že: „Velikým úkolem ONV je boj proti šmelinářům, kteří nepochopili, že stát jsme my, máme jeden k druhému povinnosti, a že je nesprávné využít lidské bídy k obohacení jedinců ...“.²¹⁰

Po krátkém úvodu předseda Jaroslav Pluhař přítomným přednesl program práce ONV na rok 1947, který byl součástí dvouletého plánu. Zmínil, že plánovaná výstavba má stát 100 milionů Kčs. Připomněl výstavbu nemocnice, bytů, kulturního domu, školních budov a letiště i rekonstrukci okresních silnic.²¹¹ Vyzval k navázání styků se sousedními okresy a ke spolupráci s nimi. Důvod to mělo jediný. Chtěl pomoci zřízení mladoboleslavského kraje se sídlem v Mladé Boleslavi (viz kapitola 1.2.). Pluhař také oznámil, že ONV bude podporovat snahy společnosti Dědictví Bedřicha Smetany, která žádala znárodnění jablkynické obory. Celý program plánu měl celkem 27 bodů. Předseda dále upozornil na trestní řízení podle dekretu o národní cti. Veškeré případy měly být vyřízeny do 5. května 1947. Jednalo se o konfiskační řízení nepřátelského a zrádcovského majetku a jeho následný převod.

Po projevu Jaroslava Pluhaře byla na schůzi schválena rezoluce, kterou poslali Kabinetu předsedy vlády, předsedovi Poslanecké sněmovny, ministru vnitra a předsedovi ZNV v Praze. V jejím úvodu vyzdvihli práci Dr. Edvarda Beneše, předsedy vlády Klementa Gottwalda a všech členů vlády a zaslali pozdravy celému Ústavodárnému národnímu shromáždění i předsedovi ZNV Ladislavu Kopřivovi. Poté následovalo sedm bodů, ve kterých členové ONV vznesli požadavky. Uvádím úryvek těch nejzajímavějších: „Při vypracování nové ústavy našeho státu nebudiž zapomenuto na národní výbory. Necht' národní výbory jsou do ní pojaty jako orgány jednotné státní správy ve všech jejich oborech.“

²¹⁰ PLUHAŘ, Jaroslav. I. Okresní sjezd národních výborů. In. *Čtrnáctideník pro kulturu a regionální politiku Okresní rady osvětové v Mladé Boleslavi: Mladoboleslavsko*, ročník I, č. 11–12. Mladá Boleslav, 1947, s. 158.

²¹¹ Jako zástupce ONV byl do svazu obcí a okresů pro výstavbu a hospodářské využití civilních letišť jmenován Starý. Za okresního plánovatele při ONV v Mladé Boleslavi byl určen Ing. Drahovzal.

„Finanční stav našich národních výborů jest opravdu velmi svízelný. Budiž proto urychleně vyřešen tak, aby nebylo bohatých a chudých národních výborů, ale aby každý národní výbor měl zajištěnou finanční základnu. Investice národních výborů bud'ěž pojaty do celostátních investic.“

„Odstraňme z naší administrativy zbytečné a papírové úřadování. Proved'me dvouinstanční postup, aby úřadování bylo rychlejší, pružnější, aby mohlo úspěšně plniti své úkoly.“²¹²

Členové ONV v roce 1947 nadále zasedali v ustanoveném složení a vykonávali své povinnosti. Rada ONV na třetí schůzi dne 22. ledna jmenovala členy a odborné znalce do smíšené komise, která měla oceňovat přihlášky válečných škod. Předsedou komise se stal Miroslav Matyáško, jeho náhradníkem byl určen Oskar Balatka. Rada zvolila i nové členy do silniční komise. Jednalo se o Jindřicha Hese z Mladé Boleslavi za KSČ (náhradník Josef Zöldner z Mladá Boleslavi), za ČSL to byl Josef Khol z Mladé Boleslavi (náhradník Miroslav Bergman), za stranu ČSSD Antonín Mejstřík z Řepova (náhradník Ladislav Rajchl z Čejetic), a za ČSNS Josef Mařík z Mladé Boleslavi (náhradník Václav Podlipný).

Opět byly probírány záležitosti jednotlivých referátů. V zápisech schůzí ONV se objevila informace, že u vyšetřující komise jsou zaměstnání pouze Ladislav Mašín a Jaroslav Šámal. Byla zrušena kontrolní komise zúčtovacího oddělení ONV, která měla hlídat činnost řezníků. K úpravě mělo dojít i v odvolacích komisích a v trestních nalézacích komisích. Nově měla být zřízena jedna okresní odvolací komise. Politické strany byly proto vyzvány, aby do ní jmenovaly vždy jednoho člena a jednoho náhradníka. Jmenování byli:

Strana	Zástupci	Náhradníci
KSČ	Dr. Vladimír Siegl (Mladá Boleslav)	Dr. Antonín Horský (Benátky nad Jizerou)
ČSNS	Josef Mařík (Mladá Boleslav)	Dr. Václav Tajzich (Mladá Boleslav)
ČSSD	Josef Čadík (Mladá Boleslav)	Marie Nováková (Mladá Boleslav)
ČSL	Karel Nedbal (Mladá Boleslav)	Engelbert Toman (Mladá Boleslav)

²¹² PLUHAŘ, Jaroslav. I. Okresní sjezd národních výborů. In. *Čtrnáctideník pro kulturu a regionální politiku Okresní rady osvětové v Mladé Boleslavi: Mladoboleslavsko*, ročník I, č. 11–12. Mladá Boleslav, 1947, s. 159–160.

Dne 6. února bylo na schůzi rady ONV rozhodnuto, že z ustavených trestních komisí budou dvě, ve kterých byli předsedy JUDr. Jan Hecman a JUDr. Jan Najman, zrušeny. Složení zbývajících komisí uvádím níže. Zároveň rada ONV odsouhlasila, že veškeré případy budou skončeny do 15. března 1947.

- I. JUDr. Alois Fischer (Mladá Boleslav), Bohumil Šulc (Mladá Boleslav), Josef Bříza (Mladá Boleslav), Emílie Vernerová (Mladá Boleslav), Jaroslav Ježek (Kosmonosy)
- II. JUDr. Josef Žofka (Mladá Boleslav), Josef Košťák (Mladá Boleslav), Jan Rudolf (Mladá Boleslav), František Stanislav (Mladá Boleslav), Karel Badalec (Mladá Boleslav)
- III. JUDr. Rudolf Rokos (Mladá Boleslav), Jan Kosmata (Mladá Boleslav), Josef Vincenc (Mladá Boleslav), Josef Tondr (Mladá Boleslav), Václav Hůlka (Jablkynice)
- IV. Josef Vinš (Mladá Boleslav), Josef Kostruha (Mladá Boleslav), Josef Pískač (Mladá Boleslav), Štěpán Lange (Mladá Boleslav), František Bočan (Mladá Boleslav).
- V. Karel Bergman (Mladá Boleslav), Alois Matoušek (Mladá Boleslav), Josef Blažek (Hrdlořezy), František Zemanec (Mladá Boleslav), Václav Suk (Mladá Boleslav)
- VI. JUDr. Antonín Horský (Benátky nad Jizerou), Karel Kuklínek (Mladá Boleslav), Karel Nedbal (Mladá Boleslav), Oldřich Nekovařík (Mladá Boleslav), Antonín Mejstřík (Řepov)

K 3. březnu byly zrušeny s okamžitou platností trestní nalézací komise Dr. Fišera, Dr. Horského a Dr. Žofky. Případy, které měly k šetření, musely být bezpodmínečně skončeny do 15. března. Na základě rozhodnutí ZNV bylo dále nařízeno snížit obsazení v okresních finančních komisích na 10 osob. KSČ měla navrhnout pět osob a další politické strany měly určit vždy jednu osobu. Vedoucím komise byl zvolen předseda ONV.

Na schůzi rady ONV dne 13. února došlo k zajímavému střetu názorů. Člen ONV, národní socialista Jaroslav Ježek, vznesl dotaz na bezpečnostního referenta Kupce kvůli souzení a odsouzení Roštejnského a Šimona z Kosmonos. *„Snad veřejnost by mohlo zajímat, proč tak důležitý resort jako je referát bezpečnostní nebyl obsazen osobou znalou práva zvláště trestního, osobou eventuálně z řad členů policejních orgánů – SNB nebo z kruhů vojenských. Jistě by to bylo značnou podporou pro důvěru ve spravedlivé řešení z politického hlediska nepředpojatého mnoho případů na našem okrese. Jediná osoba*

s takovou erudicí nemůže veřejnosti v tomto ohledu přispěti“. Kupce dále obvinil s tím, že příkaz k zatčení podal Pabyška, jeho osobní tajemník, který byl vyloučen z tělovýchovné jednoty Sokol pro své nacistické chování. Posléze uvedl případy nesprávného jednání a zabavování potravinových lístků. Zmínil také údajné „gestapácké“ jednání v mladoboleslavské věznici. Na závěr svého prohlášení dal k nahlédnutí svůj trestní rejstřík a totéž vyžadoval od bezpečnostního referenta. V tu chvíli do debaty zasáhl předseda Pluhař: *„Je snadné a lehké dnes někomu vytýkat, co se stalo v době revoluce. Staly se omyly, to připouštím, ale znovu zdůrazňuji, že náš okres může být štásten, že těch omylů se zde stalo tak málo. Kdyby se podobné případy staly v roce 1946, bylo by to docela něco jiného a věc by se musela ihned vyřídit se všemi důsledky.“*²¹³ Předseda ONV Pluhař dodal, že v době ustanovení jednotlivých referátů nebyly po dohodě s Národní frontou jakékoli námítky a případné odvolání referenta by musela navrhnout sama politická strana, která jej zvolila. Předseda dále sdělil, že Ježek obhajobou dané osoby nijak neposlouží ONV, ani své straně. Debatu následně ukončil a odsunul k dalšímu posouzení na radě okresního výboru. V zápisech dalších schůzí nebyly již žádné informace k tomuto sporu. Je přinejmenším zarážející, že referent Kupec měl být z podnětu ministerstva vnitra ze svých funkcí již v minulosti odvolán. Proč se Jaroslav Pluhař zmíněného neustále zastával, bohužel není známo.

Na jaře se na ONV zabývali i činností ROH. Hnutí bylo zapojeno do výchovné péče osvětových rad a zaměřovalo se na nejširší vrstvy obyvatelstva. Zprostředkovávalo návštěvu výstav, zajišťovalo divadelních představení, pořádalo kurzy a konference. Zástupci ONV proto vyhodnotili ROH jako užitečné.

Koncem dubna došlo k dalším změnám ve výborech a komisích. Silniční komise byla rozšířena o zástupce expozitury, konkrétně o Františka Hlinomaze a Aloise Lejsala. Do dopravní komise byl vyslán zástupce ministerstva dopravy, který fungoval jako poradce. Změna se udála i v živnostenské komisi, kde byl za Františka Městeckého zvolen Stanislav Macura z Mladé Boleslavi. Do vyšetřující komise byl nově zvolen Ladislav Mašín²¹⁴ a Jaroslav Šámal. Dne 12. května Bohuslav Kurka rezignoval na pozici člena správního výboru Okresního úřadu ochrany práce v Mladé Boleslavi a místo něj byl dosazen Miroslav Pištora. Zvolena byla i závodní učitelská rada, jejímž předsedou byl určen Votruba. Došlo ke schválení kvalifikační komise, které předsedal Balatka. Byla určena i vyživovací komise, a to v následujícím obsazení:

²¹³ 5. správní kniha ONV, zápis sborové schůze ONV, 13. února 1947.

²¹⁴ Jeho služební poměr byl zrušen 15. června 1947.

Pozice	Obsazení
Předseda	Jaroslav Pluhař ²¹⁵
Zástupce berní správy	JUDr. L. Švorčík ²¹⁶ z Mladé Boleslavi
Zástupce ONV	JUDr. Jaroslav Šubert ²¹⁷ z Mladé Boleslavi
Zástupce průmyslu	Josef Zöldner ²¹⁸ z Mladé Boleslavi
Zástupce hasičského sboru	Jindřich Palek ²¹⁹ z Mladé Boleslavi
Zástupce zemědělců	Stanislav Cihlár ²²⁰ z Mladé Boleslavi
Zástupce zaměstnanců	Josef Pekař ²²¹ z Mladé Boleslavi

Od prvního září byl jmenován Oskar Balatka oblastním tělovýchovným inspektorem. Jako inspektor tělesné výchovy v oblasti Mladá Boleslav působil ve školních okresech Česká Lípa, Dubá, Mělník, Mladá Boleslav a Mnichovo Hradiště.

Stejně jako v předchozím roce byla na třetí plenární schůzi ONV zavedena všeobecná pracovní povinnost pro neodkladné zemědělské práce. Lhůta ke splnění pracovní povinnosti byla určena od 15. června do 31. srpna, přičemž byly osvobozeny ženy s dítětem do šesti let a ty, které si zajistily lékařské osvědčení od obecního lékaře o nezpůsobilosti ke splnění dané povinnosti. Postih čekal každého, kdo se tomuto nařízení vzepřel a na práci se nedostavil. V jednotlivých vesnicích docházelo k zavedení pracovních povinností po potřebě obce. Na sklonku roku 1947 byla např. v případě sněhové kalamity zavedena všeobecná pracovní povinnost kvůli rychlému odstraňování sněhu z okresních silnic. Na podzim rada ONV odsouhlasila, že má být rázně zakročeno proti osobám, které dosud nepracovali. Seznam těchto osob měl předložit úřad ochrany práce. Na 36. schůzi rady ONV byl například projednáván případ Augustiny Faktysové z Mladé Boleslavi, která ač prý byla práce schopná, nepracovala a živila se žebrotou. Tím byla na obtíž dobročinnosti. Jelikož Faktysová nemohla prokázat, že má nějaké povolání, příjmy nebo živnost, bylo natrvalo rozhodnuto o jejím vyhoštění z obce Mladá Boleslav.

Od října se měly schůze rady ONV konat s týdenní pravidelností, a to vždy v úterý. Nejčastěji probíranými záležitostmi byly i nadále jízdy motorovými vozidly, trestní nálezy, převody nemovitostí a záležitosti jednotlivých referátů. Rada ONV probírala i drobné záležitosti jednotlivých občanů, jako např. udělování zbrojních pasů, žádosti o milost či

²¹⁵ Jeho zástupcem zvolen Miroslav Matyáško, sociální referent ONV.

²¹⁶ Zástupcem zvolen Miloslav Kutmon z Mladé Boleslavi.

²¹⁷ Náhradníkem určen Josef Hudský.

²¹⁸ Jeho náhradníkem Ladislav Pícek z Mladé Boleslavi.

²¹⁹ Náhradníkem Vojtěch Brichta z Mladé Boleslavi.

²²⁰ Zástupcem tohoto rolníka byl Josef Piskač z Mladé Boleslavi.

²²¹ Za náhradníka zvolen Josef Feix z Mladé Boleslavi.

o stavební povolení. Zásadní problém řešili zástupci ONV v zemědělském referátu. Jednalo se o nedostatek potravin způsobený obdobím sucha a tím nastalé problémy v zásobování.²²² Poměrně drasticky se tedy snížilo přidělování potravin, zavedl se lístkový systém na veškeré potraviny. Kvůli výkupu obilí a brambor muselo být zřízeno sedm komisí, po třech až čtyřech členech, které měly denně navštěvovat dvě obce. K tomu všemu docházelo k problémům s dodávkou textilu a obuvi, což mělo za následek rozmach černého trhu. Právě množící se černý obchod dělal zástupcům ONV starosti. Na 27. schůzi rada ONV nařídila vypracování vyhlášky, která by vybízela všechny občany k dodržování veškerých předpisů vázaného hospodářství. Vyhláška také varovala obyvatele před podporou šmeliny a nabádala je, aby všechny přestupky ihned hlásili SNB. Důraz byl kladen především na rolníky kvůli dodávce mléka, vajec, sádla, masa, obilí a brambor. Dne 24. října členové rady ONV ustanovili trestní komisi, která měla černý obchod a „podobné pletichy“ stíhat. Komise byla pětičlenná, přičemž z KSČ zde měly být dvě osoby a z ostatních stran po jedné osobě. Členem komise a poradním hlasem byl určen JUDr. Eduard Brabenec, jeho zástupcem byl zvolen JUDr. Jaroslav Bernard. Předsedou komise byl zvolen komunista Miroslav Pištora. Dále byli určeni za KSČ Jan Kupec, za ČSNS JUDr. Ladislav Fukárek, za ČSSD Václav Tomeš, a za ČSL Josef Míchal.²²³

Do konce roku byly na sborových schůzích ONV ustanoveny další komise. Například tříčlenná komise pro vydávání záloh na stavební plány. Po podání návrhu berní správou, okresním koordinačním výborem stran národní fronty a rady ONV byli jmenováni Dr. Václav Žák (Mladá Boleslav), arch. Vladimír Bolech (Mladá Boleslav), arch. Rudolf Netušil (Mladá Boleslav). Náhradníky se stali Karel Mitlöhner (Mladá Boleslav), Bohumil Novák (Mladá Boleslav) a Karel Nedbal (Mladá Boleslav). Předsedou komise se stal arch. Vladimír Bolech. Další ustanovenou komisí byla mimořádná vyživovací komise při MNV. Řešilo se i doplnění okresní bezpečnostní komise. Za KSČ byl jmenován František Fryček z Mladé Boleslavi, Josef Bořt z Mladé Boleslavi a Jan Zemanec z Mladé Boleslavi. Kvůli zajištění plynulého zásobování elektřinou a topnou parou bylo uloženo zřízení energetické komise. Pro správu okresů Brandýs nad Labem, Mladá Boleslav a Mnichovo Hradiště byli jmenováni předsedou komise Jaroslav Pluhař, místopředsedou JUDr. V. Müller a dále Ing. Ladislav Dlabač, Ing. Jan Rinta,

²²² V této věci dokonce zemědělský referent Beneš navštívil ministerstvo zemědělství, aby informoval o extrémním suchu, které Mladoboleslavsko potkalo. Mladoboleslavský okres byl proto zařazen do okresů postižených katastrofálním suchem. Za tímto účelem byl vytvořen fond s hodnotou 500 milionů Kč, jehož prostřednictvím měli být zemědělci podpořeni.

²²³ Náhradníky byli zvoleni: za KSČ Václav Beneš a Miloš Matoušek, za ČSSD Miroslav Matyáško, za ČSNS František Hradec, za ČSL Antonín Beneš.

Ing. Vladimír Myslík, Ing. Zdeněk Ponce a František Dostál. Do komise měla být ještě poslána doplněna jedna osoba za Ústřední svaz československého průmyslu.

Členové ONV se v této době snažili získat ještě větší kontrolu nad děním ve společnosti. Upevňovali pozice a zvyšovali svou aktivitu. V radě okresního výboru se například zrodila myšlenka o zamezení pořádání divadelních představení, které měly údajně nízkou úroveň. Zástupci ONV chtěli omezit spolky a organizace v jejich činnosti. Na 18. schůzi rada okresního výboru proto rozhodla, že pro jejich údajně velké množství navrhne ZNV v Praze pro mnohé z těchto spolků a organizací sloučení či zániknutí. Spolky měly dále nařízeno předkládat půlroční programy činnosti a výhradě jej dodržovat. Dále byla zavedena tzv. výstřižková služba, což znamenalo, že Dr. E. Brabenec měl kupovat veškeré deníky a časopisy a docházelo ke kontrole toho, co v tisku vychází. Členové ONV měli společnosti opravdu značnou moc. A je nutno dodat, že předseda ONV byl členem KSČ.

4.1. Majetek v rukách členů ONV

Předávání podniků měl od května 1945 na starosti Okresní národní výbor v Mladé Boleslavi. Odborová rada ONV vypracovávala konkrétní návrhy na převzetí podniků, v jejichž čele stála například osoba sympatizující s Němci. Majetek mohl být prozatímně spravován, či zcela zkonfiskován. Konfiskace nepřátelského majetku probíhaly postupně po jednotlivých obcích. Prozatímní národní správce se mohlo týkat i nemovitého majetku soukromých osob. Správci byli dosazováni do zemědělských usedlostí údajně proto, že nedocházelo k dohodě ohledně obhospodařování. Ke změně ve vedení podniků docházelo také tam, kde již pracovali určení správci. Na Mladoboleslavsku se národní správce dotklo několika významných podniků. V roce 1945 bylo zavedeno 83 národních správ a podáno 18 návrhů na konfiskaci majetku.²²⁴ Nového správce dostali okresní hospodářské záložny v Mladé Boleslavi a Benátkách nad Jizerou, akumulátorka, lihovar, zemědělské objekty i kampeličky. Správce se dotklo i kina Svět, Život a Legie. Členové ONV měli ve svých rukách budoucnost firem a společností. Rozhodovali také o tom, jaká firma bude mít na starosti autodopravu, kdo bude mít autodílnu a kdo obdrží živnostenské oprávnění.

²²⁴ FIBIGEROVÁ, Eva. Pomůcka: Okresní národní výbor Mladá Boleslav 1945–1990. Mladá Boleslav, 2000.

Národní správcovní nad jednotlivými podniky nařizovali zástupci okresního výboru i v roce 1946. Správci byli dosazeni do Potravinářského družstva pro okres Mladá Boleslav, do nákupního, výrobního a prodejního družstva Florga v Mladé Boleslavi či do Družstevních závodů v Dražicích nad Jizerou a do statku Košátky nad Jizerou. Členové ONV též prozatímní správcovní rušili, například tzv. Vaňkovu mlýnu v Mladé Boleslavi nebo firmě Josef Kadlec v Luštěnicích. Několik firem bylo určeno k likvidaci. Za tímto účelem pak zástupci ONV určovali firemního likvidátora.

Od 13. března 1946 docházelo také ke znárodnování podniků. Výjimkou byla automobilka známá pod jménem Škoda, u které se tak stalo již na podzim roku 1945. Místo dřívějšího názvu Akciová společnost pro automobilový průmysl (ASAP) dostala jméno Automobilové závody n. p. (AZNP). Otázku národní správy měly mít na starosti revisní komise, které byly zřízeny okresními revisními sbory. Ke vzniku okresních revisních sborů došlo na schůzi referentů národních správ a osidlovacích referentů dne 12. února 1946. Předsedou okresního revisního sboru pro soudní okres Mladá Boleslav jmenovali členové ONV Miroslava Kutmona. Pro soudní okres Nové Benátky zvolili Jaroslava Krigulu. Ten byl nakonec ze své funkce odvolán kvůli nízkému počtu národních správ v okrese. Dne 19. února 1946 došlo k další překvapivé změně. Neočekávaně byl zrušen i okresní revisní sbor v Mladé Boleslavi. Opět prý z důvodu malého počtu národních správ. Zdejší národní správy byly proto předány k evidenci revisní komisi v Praze.

Národní správa byla uvalena i na mladoboleslavské sanatorium „Na spravedlnosti“. Proti tomuto rozhodnutí se odvolala Eliška Pírková, která zažádala o jeho převzetí do vlastních rukou. Členové okresního národního výboru se k národní správě rozhodli proto, že nutně potřebovali nové prostory pro nemocniční oddělení. Nejprve se jednalo s vlastníky o možnosti pronájmu. V zápisech schůzí ONV však bylo uvedeno, že pokud by nenastala dohoda, mělo být sanatorium zabráno podle zákona ze dne 7. května 1946 č. 112 Sb. Převzata měla být budova č. p. 855 včetně zařízení, které se v ní nacházelo. V této věci dokonce apeloval na ZNV v Praze Dr. Bernard. Přesto byla na 12. srpen domluvena schůzka zástupců okresní nemocnice a majitelů sanatoria. Na schůzce zřejmě nedošlo k dohodě, protože 26. září předseda Jaroslav Pluhař informoval členy rady ONV o tom, že ZNV s návrhem souhlasí, pokud budou se zábořem sanatoria souhlasit také zástupci všech politických stran. Předseda ONV dále doplnil, že souhlasily tři politické strany. Národní socialisté doporučili další jednání s majiteli. K tomu však již zřejmě nedošlo, jelikož ZNV rozhodl 15. října o odebrání sanatoria. Členům okresního výboru to bylo oznámeno na patnácté schůzi rady ONV 24. října. K oficiálnímu potvrzení o zabrání došlo

na šestnácté schůzi rady ONV 7. listopadu. Majitelé byli poté vyzváni k předání budovy včetně veškerého vybavení. Měli také předložit výkaz o hospodářské újmě, kterou tím utrpěli. Po jeho předložení mělo dojít k jejich odškodnění. Převzetí sanatoria měla na starosti nemocniční správa. Té bylo radou ONV nařízeno podat návrh na to, které oddělení má být do sanatoria přesunuto. Plán, který měl také obsahovat potřebný počet zaměstnanců, posléze schvalovala zdravotní komise. Dne 11. listopadu referent Míchal informoval členy rady ONV, že již došlo k předání. Do Pírkova sanatoria bylo umístěno gynekologicko-porodnické oddělení. K jeho otevření mělo dojít 1. ledna 1947.

K 11. listopadu 1947 bylo na sborové schůzi ONV uvedeno, že v okrese byly čtyři národní správy jmenované ONV. Konfiskačních výměrů nabytých právní moci bylo k tomuto datu 221. Dalších 393 případů mělo být v řízení.

4.2. Mimořádný lidový soud

Mimořádný lidový soud započal svou činnost v pondělí 8. října 1945. **(příloha č. 9)** Zajišťováním a trestáním osob se zabýval Okresní národní výbor v Mladé Boleslavi. Dané osoby se měly po vyvěšení výzvy přihlásit do 10 dnů u vyšetřovací komise ONV.²²⁵ Postup členů okresního národního výboru uvádí k roku 1945 kronika města: „*V budově ONV úřadovala zajišťovací komise. Prováděla zpravodajskou službu, zpracovala udání, prováděla předběžné šetření a zajišťovala podezřelé osoby. Výsledky trvaly někdy celé noci. V budově okresního (tenkrát krajského) soudu a jiných ještě místnostech pracovala vyšetřující komise. Ta vyšetřovala zajištěné osoby a podle jejich provinění je určovala buďto pro lidový soud nebo pro soudy řádné. Tato komise měla vlastně komisi pět vedle ústřední kanceláře. Každá z nich byla vedena soudcem z povolání a byla složena z delegovaných zástupců politických stran jako přisedících.*“²²⁶

Protože boleslavskou veřejnost velmi zajímaly osudy spoluobčanů, v tisku pravidelně vycházely zprávy o souzených osobách. V článcích byly uváděny podrobné informace. **(příloha č. 10)** Čtenáři si mohli přečíst jméno dané osoby, rok narození i to, čím se měl dotyčný provinít a kdy bude souzen. V tisku se posléze objevovaly i fotografie odsouzených. Lítosti se tyto osoby dočkat nemohly. „... Dne 7. 6. 1945 v 8,30 hodin. Žák

²²⁵ Týkalo se především organizací vzniklých za německé okupace, tj. Arijská pracovní fronta, Arijská stráž, Červenobílí, Česká liga proti bolševizmu, Česká pracovní fronta a další „arijské svazy“, Český svaz pro spolupráci s Němci, Vlajka, Kuratorium pro výchovu mládeže, Národní odborová ústřední zaměstnanecká, Svaz českých válečníků, Svaz českých vojáků ze světové války bojující na straně německé armády, vedoucí Veřejné osvětové služby aj. Jednalo se přibližně o 40 organizací.

²²⁶ Kronika města Mladé Boleslavě (1945–1946), díl VI, s. 132.

*František, nar. 20. 6. 1909. Čech, posl. rolník v Krnsku, dopustil se zločinu proti osobám a zločinu udavačství tím, že vyhrožoval udáním na Gestapu Ludmile Pavlisové a Ludmile Bartošové, a že udal Jaroslava Maška, čímž způsobil jeho smrt.*²²⁷

O průběhu trestního řízení proti osobám, které se provinily proti národní cti, informovaly tzv. Voličské seznamy, což byl oběžník vydávaný bezpečnostní referentem.

Dekret prezidenta republiky ze dne 4. října 1945 však pamatoval i na očistu veřejných zaměstnanců. Na pracovištích proto začaly působit očištné komise. V podnicích tuto činnost vykonávaly očištné komise ROH.²²⁸ Pokud poškozená osoba chtěla ospravedlnit své jméno, zažádala na národním výboru o vydání osvědčení o národní a státní spolehlivosti. Než k tomu došlo, byla vyvěšena výzva k občanům, aby proti dané osobě vznášeli své připomínky. Výzva měla tuto podobu: „*Čtěte ve všech obcích tyto vyhlášky a spolupracujte opravdu na očištění národa? Uvažujte: každý žadatel o osvědčení má nějaký ten životní cíl. Ten chce do pohraničí zabrat majetek, ten továrnu, ten chce hotel v Liberci na náměstí, zkrátka každý chce lepší. S tím souhlasíme, pokud jde ovšem o lidi čestné, kteří se za války na našem národě ničím neprovinili. Nemůžeme však souhlasit, aby všechna tato místa obsazovali lidé nečestní, keřasové, šmelináři, lidé, označovaní vládou kolaboranti ...*“²²⁹

Mimořádný lidový soud pracoval nepřetržitě. Pokud došlo k odsouzení trestem smrti, mohl být rozsudek vykonán ještě tentýž den. Šibenice byla pro odsouzené postavena na dvoře krajského soudu, přičemž popravy byly veřejné. Z vyprávění regionálního historika PhDr. Karla Herčíka vím, že na některé popravy byly dokonce vydávány vstupenky. Ty byly rozdávány osobám, jejichž příbuzný zemřel vlivem odsouzeného. Mělo se nejspíš jednat o jakousi satisfakci pro pozůstalé.

Bilanci o činnosti lidového soudu od 8. října do 31. prosince roku 1945 přinesly údajně s určitými nepřesnostmi Naše noviny dne 20. prosince 1945. Celkem měly být k trestu smrti odsouzeny tři osoby, potrestáno mělo být 30 osob s celkovou výměrou 244 roků a šest měsíců a osvobozeno bylo údajně 22 osob.²³⁰

Lidový soud pokračoval v souzení obviněných osob i v roce 1946. Přisedící trestních řízení měl na starosti referent Jan Kupec. Členů za KSČ bylo 33, za národní socialisty 22, sociální demokraty deset a za lidovce sedm. Celkem tedy 72 osob.²³¹ I nadále

²²⁷ *Lidové soudy v příštích dnech.* In. Naše noviny, ročník II, č. 22. Mladá Boleslav, 30. května 1945.

²²⁸ Kronika města Mladé Boleslavě (1945–1946), díl VI, s. 141.

²²⁹ Kronika města Mladé Boleslavě (1945–1946), díl VI, s. 142.

²³⁰ Kronika města Mladé Boleslavě (1945–1946), díl VI, s. 142–147.

²³¹ 2. Správní kniha ONV, zápis sborové schůze ONV, 2. září 1946.

se v tisku objevovaly informace o trestaných osobách, bylo však již zakázáno vydávat zmiňovaný oběžník.

Vyšetřující komise ONV, která měla na starosti trestní nálezy, nestíhala vyřídit veškeré případy.²³² Úkolu se proto chopili soudci z povolání. Protože však mělo být retribuční řízení ukončeno do 8. ledna 1947, bylo nutné doplnit je soudci z lidu. Sekretariáty všech politických stran byly proto vyzvány k podání návrhu. Komunistická strana Československa měla dosadit 33 soudců, Československá strana národně socialistická 22 soudců, Československá strana lidová sedm soudců a Československá strana sociálně demokratická deset soudců. Schválený seznam 72 určených osob byl posléze doručen na ministerstvo spravedlnosti.

Kvůli vysokým nákladům jednotlivých soudů, rada ONV v listopadu 1946 rozhodla, že požádá veřejného žalobce mimořádného lidového soudu o předložení seznamu těch osob, které měly být ještě souzeny. Zároveň jej požádali, aby uvedl, čím se tyto osoby provinily a jaký trest je pro ně navrhován. Posléze měla rada rozhodnout o jejich souzení či o odsunutí trestního řízení. Mělo tak dojít k urychlení a zlevnění těchto řízení.

Členové ONV také rozhodli, že bude vedeno trestní řízení i proti těm občanům, kteří podepsali nesprávná či nepravdivá prohlášení o chování osob německé národnosti a kolaborantů v době okupace. Postižení měli být také lidé, kteří své oznámení o trestných činech daných osob během vyšetřování nebo při ústním prohlášení u soudu odvolali, nebo změnili ve prospěch obžalovaných.

O vykonaných lidových soudech bylo v městské kronice v roce 1947 zaznamenáno toto: *„Dne 4. května skončily lidové soudy svou činnost. Projednaly případy zrady, potrestaly české zrádce, udavače a kolaboranty. Z 1734 případů boleslavského okresu bylo soudu předáno 619 nejkřiklavějších případů. Rozsudků bylo vyneseno 564. Trestů smrti bylo 21, celkové tresty ve vězení činily 1781 let. Jeden trest smrti nebyl vykonán (gestapák Neubecker). O udělení milosti pro něho jednala rada MNV ve své schůzi až 10. června. Majíc se vyjádřit k žádosti krajského soudu pro udělení milosti nedoporučila rada k relaci místního velitelství SNB udělení milosti. “Ježto jmenovaný gestapák Martin Neubecker je vinen usmrcením a utýráním příslušníků českého národa“. Čtyř poprav se konaly v Nymburce, ostatní v Mladé Boleslavi. Na doživotí bylo odsouzeno 13 osob, na 25 let 4*

²³² Konkrétně se jednalo o 160 případů, se kterými ani nebylo zahájeno řízení.

osoby, na 20 let 20 osob, na 18 let 3 osoby, na 16 let 1 osoba, na 15 let 9 osob, na 12 let 12 osob a na 10 let 27 osob.“.²³³

K 1. červnu 1947 byla činnost vyšetřující komise ukončena. Na 36. schůzi rady ONV 22. září 1947 bylo nakonec ještě rozhodnuto o osobách, které byly pro duševní chorobu oprostěny od trestního řízení u mimořádného lidového soudu a dnes se nejen volně pohybují, ale některé dokonce vykonávají odpovědné povolání. Jejich činnost prý mezi obyvatelstvem působí rozruch. Rada ONV proto poslala soudu návrh, aby duševní stav těchto osob byl přezkoumán a aby bylo proti nim případně zavedeno nové trestní řízení. Jako důkaz měly být předloženy novinové články. Kopie tohoto návrhu byla dokonce poslána i na ministerstvo vnitra a spravedlnosti s tím, že je požadováno projednání dané problematiky. Rada ONV také navrhla, aby se proti lidem, kteří se vyhnuli stíhání, protože nebyli přítomní, nebo proto, že v době platnosti dekretů č. 16 a 138 proti nim nevyšlo nic najevo, zavedlo normální soudní řízení. Po předložení tohoto návrhu bylo na čtvrté sborové schůzi ONV dne 11. listopadu 1947 rozhodnuto, že občané, kteří byli osvobozeni, či kteří unikli trestnímu řízení pro duševní poruchu, mají být znovu posláni na lékařskou prohlídku a mají být zbaveni všech významných míst a funkcí.

5. Leden a únor 1948

Počátkem roku 1948 Okresní národní výbor v Mladé Boleslavi řídil chod jednotlivých úřadů a oddělení a kontroloval každodenní život občanů. Dne 5. ledna došlo například v AZNP v Mladé Boleslavi k dvouhodinové stávce a představitelé ONV se divili, že jim o tom nebyla podána žádná zpráva. Ihned proto vyzvali správu závodu, oblastní úřadovnu státní bezpečnosti a KOR k podání zprávy o délce stávky, její příčině i průběhu.

První schůze rady ONV byla již 7. ledna. Členové rady okresního výboru řešili dopravní záležitosti, účty ke schválení, stavební povolení, přídavky pro nemocné, žádosti o milost i personální záležitosti.²³⁴ V této době zástupci ONV také rozhodli, že bude zavedena evidence všech družstev v okrese. V tomto období dále docházelo k ustanovení dalších komisí. Na druhé schůzi rady ONV byla určena rozhodčí komise. V té jako vrchní rada politické správy působil JUDr. Jaroslav Bernard a jeho náhradníkem, radou politické správy, byl zvolen JUDr. Antonín Kvasnička. Na následující schůzi byla také schválena

²³³ Kronika města Mladé Boleslavě (1947–1950), díl VII.

²³⁴ K zemědělskému oddělení byl s mysliveckou agendou pověřen Václav Stehlík, Miroslav Dudek byl přidělen do oddělení personálního, Josef Kunst do oddělení bezpečnostního a Josef Landyš do oddělené zemědělského.

okresní odvolací komise v následujícím složení: Dr. Vladimír Siegl z Mladé Boleslavi za KSČ (náhradníkem se stal Dr. Antonín Horský z Benátek nad Jizerou), Josef Mařík z Mladé Boleslavi za ČSNS (náhradníkem byl JUDr. Václav Tajzich z Mladé Boleslavi), Marie Nováková z Mladé Boleslavi za ČSSD (náhradníkem byl zvolen Josef Čedík z Mladé Boleslavi), a Karel Nedbal za ČSL (náhradníkem určen Egelbert Toman z Mladé Boleslavi).²³⁵ Na schůzích členů ONV bylo dále projednáváno i obsazení informátora do časopisu Český zemský věstník. Tuto funkci opět získal JUDr. Jaroslav Bernard. V zápisu rady ONV se také objevila informace o značných kriminálních událostech vyšetřovaných v době od 26. ledna do 9. února 1948. O co se konkrétně jednalo, však nebylo specifikováno.

Volební agendou do Národního shromáždění se členové ONV začali zabývat v polovině ledna. Volebním referentem byl zvolen Václav Tomeš a vedením volebního oddělení byl znovu pověřen JUDr. Jaroslav Bernard. Oblastním pozorovatelem pro mladoboleslavský volební kraj byl určen Dr. Schovánek. Konkrétní informace o probíhajících přípravách na volby se objevila na čtvrté schůzi rady ONV. V městské kronice bylo toto období popsáno následovně: *„Od ledna byla pozorovat politickou nervozitu v míře větší než roku loňského. Všude samá schůze a politické projevy všech stran Národní fronty, jejíž soudržnost byla čím dále tím povážlivější. Celková situace se vyvíjela tak, že stály proti sobě dva bloky, komunistický a protikomunistický. Schůze rady a pléna MNV byly rušné, zvláště schůze pléna dne 13. února, jejíž dozvuky prošly tiskem s nadpisem „Komunistický manévr odmítnut“ a v jejímž průběhu se proti komunistickému návrhu postavili zástupci všech ostatních tří stran. Šlo o volbu zástupců z Kosmonos a z Debrže. 21. února spustila bubnová palba. Lidová demokracie, orgán strany lidové, uveřejnila články pod tučnými tituly: „Příčina krize – nedbání zákonů a právního řádu“, Hromadné protesty proti postupu URO“, Hájíme právo a spravedlnost“, „Národ chce žít v demokracii a svobodě“ atd..“²³⁶*

V únoru se v zápisech schůzí rady okresního výboru objevovaly pouze běžné záležitosti. Byla probírána problematika jednotlivých komisí, referátů či občanské záležitosti. Až do 24. února zde neobjevila jediná informace o dění ve státě. V městské kronice jsou únorové události popsány tak, že vždy vyznívají ve prospěch Komunistické strany Československa: *„Tisk strany národně socialistické byl do posledního dne před pražským rozhodnutím lidu v čele útočné protikomunistické kampaně. Prestiž této strany,*

²³⁵ 9. Správní kniha ONV, třetí schůze rady ONV, 21. leden 1948.

²³⁶ Kronika města Mladé Boleslavě (1947–1950), díl VII, s. 131.

početně nejsilnější v městě, byla v těchto dnech oslabena vystupováním členstva, nespokojeného s politikou strany. Mimořádný rozruch v politickém životě způsobilo vystoupení Karla Šeráka, bývalého dlouholetého starosty města za stranu národně socialistickou. ... Krajský tisk národně socialistický i její denní tisk volaly na poplach proti komunistickému nebezpečí.²³⁷ Členové Komunistické strany Československa reagovali na protikomunistickou kampaň zvýšením aktivity. KSČ prý: „... zahájila nesmiřitelný boj proti reakci, jejíž letákový boj proti nepohodlným vládním činitelům zasáhl v první polovině měsíce února i Mladoboleslavsko. Jako všude, tak i u nás zahájila rozsáhlou získávací akci, mající značný úspěch přes všechny útoky protikomunistického tisku. Jen v lednu získáno v kraji 2161 nových členů, většinou z nespokojenců s vedením národní socialistické strany, zastávající se protilidových zájmů fabrikantských a statkářských přes neustálé ujišťování o hájení demokracie. V celém Švermově kraji bylo KSČ pořádáno v lednu 200 veřejných schůzí a v únoru 190.“²³⁸

Poté, co bylo 22. února zvoleno nové složení vlády, mělo dojít k očištění politických stran od údajných reakčních živlů. Jaroslav Pluhař ještě tentýž den vyzval k vytvoření akčních výborů.²³⁹ K nové situaci se 26. února vyjádřil i Místní národní výbor v Mladé Boleslavi. V závěru prohlášení byla nastíněna blízká budoucnost: „... Proto i když den 25. února 1948 jest dnem vítězství socializující demokracie, nezapomínejme, že především máme úkoly pracovní a budovatelské, ale nezapomínejme také, že v tomto boji poražená reakce nebyla vyhlazena, že musíme všechny její síly zneškodnit, aby nám nepřekážel v plodné budovatelské práci, a že musíme být připraveni, abychom odrazili případné nové útoky reakce. K tomu všemu jest zapotřebí jednoty lidu a kdokoliv tuto

²³⁷ Kronika města Mladé Boleslavě (1947–1950), díl VII, s. 132.

²³⁸ Kronika města Mladé Boleslavě (1947–1950), díl VII, s. 133.

²³⁹ „Ve smyslu jednomyslně přijaté rezoluce na shromáždění lidu na Staroměstském náměstí dne 21. února 1948 vyzýváme k utvoření akčního výboru ve všech místech mladoboleslavského kraje. Jsme si vědomi, že vládní krize byla zaviněna vlivy reakčních živlů proti vůli převážné většiny členů stran Národní fronty. Poctiví členové všech politických stran ostře odmítají jakýkoli pokus vytvořit protidemokratický, protilidový a protisocialistický blok. Naopak poctivě pracující příslušníci všech politických stran jsou prodchnuti vůlí po jednotě a spolupráci všech věrných Čechů a Slováků na výstavbě republiky. Ministři, kteří podali demisi, opustili odpovědná místa v době, kdy i ze zahraničí jsou existenční zájmy našeho státu ohroženy, jak to konstatovala i schůze tří zahraničních ministrů. Stavíme se jednotně za vládu NF pracujícího lidu Klementa Gottwalda. Soudruzi, bratři a přátelé, příslušníci všech politických stran, členové ROH, JSČZ, SČM, Junáka, Sokola, Svazu brannosti a všech zájmových složek a celonárodních korporací, vytvoříme akční výbory NF v obcích, okresech a celém kraji. Apelujeme na všechny pracující lid měst a venkova, všechny dobré Čechy, aby se semkli v pevnou a nerozbornou Národní frontu, která by tvořila bezpečnou oporu vládě Klementa Gottwalda a uskutečnila řádné provedení všech požadavků, jichž vyžaduje zájem republiky.“ Kronika města Mladé Boleslavě (1947–1950), díl VII, s. 139–140.

jednotu porušuje, kdo vnáší nesoulad a nechce spolupracovat, nemyslí to s republikou dobře, je škůdcem národa a musí být odstraněn.“²⁴⁰

V zápisech ONV jsou únorové události přibliženy až 26. února. Na zmiňované schůzi Jaroslav Pluhař zástupce ONV s radostí informoval o nové státní situaci a sdělil, že zaslal zdravici vytvořené vládě.

Koncem února již docházelo k odstraňování nepohodlných osob. Zatčení byli členové ČSNS, a to velkoobchodník Škabral, redaktor Národní republiky a Svobodného slova Šiška, vrchní správce velkostatku Ing. Jaroš a advokát dr. Příkryl. Časopis Národní republika byl zrušen a místo něho začal vycházet časopis Obrozené národní fronty. V úvodním článku tohoto časopisu bylo oznámeno okresním a místním akčním výborům, že předsedové národních výborů mají spolupracovat s akčními výbory podle nařízení ministerstva vnitra z 24. února 1948. Akční výbory měl být ustanoveny do 6. března. Předsednictvo KAV-NF bylo zvoleno takto:

- a) **předseda** – František Ondráček
- b) **předsednictvo** – Dr. Bernard, G. Souček, M. Havlíček, Jaroslav Pluhař, Boh. Dvořák
- c) **členové** – Jiří Kotrch, Boh. Baloun, František Řezníček, Dr. Václav Kvasnička, Antonín Šnýdr, Antonín Beneš, Milada Čančíková, Karel Vokál, Vilém Novák, Alois Vízner, Antonín Šembera, Ing. Dr. Klik, František Vošvrda, Pařík

Akční okresní výbor byl složen následovně:

- a) **předseda** – prof. Kožený
- b) **místopředseda** – Miroslav Pištora

²⁴⁰ Celé prohlášení: „*Místní národní výbor v Mladé Boleslavě ve schůzi své rady, konané dne 26. února 1948, jednomyslně, s radostí a uspokojením konstatoval, že vládní krize byla zakončena jmenováním vlády obrozené Národní fronty, vedené Klementem Gottwaldem. Toto jmenování je vítězstvím Národní fronty jako skutečné jednoty všech pracujících složek našich národů: dělník, rolníků, živnostníků a inteligence, jest vítězstvím lidové socializující demokracie nad silami reakce vnitřní i zahraniční, která usilovala o zvrácení vývoje, orientovaného na pokojný vývoj revoluce, zpět nejen k měšťácké demokracii, ale přímo k poměrům, vylučujícím skutečnou vládu lidu, pokojný vývoj k socialismu a národní svobodu a svrchovanost. Reakce vnitřní a zahraniční ohrožuje přímo naši státní a zahraniční existenci, neboť své třídní kapitalistické zájmy staví nejvýše a neštítí se použití nejhorších prostředků pro své cíle. Proto i když den 25. února 1948 jest dnem vítězství socializující demokracie, nezapomínejme, že především máme úkoly pracovní a budovatelské, ale nezapomínejme také, že v tomto boji poražená reakce nebyla vyhlazena, že musíme všechny její síly zneškodnit, aby nám nepřekážel v plodné budovatelské práci, a že musíme být připraveni, abychom odrazili případné nové útoky reakce. K tomu všemu jest zapotřebí jednoty lidu a kdekoliv tuto jednotu porušuje, kdo vnáší nesoulad a nechce spolupracovat, nemyslí to s republikou dobře, je škůdcem národa a musí být odstraněn. V naší budovatelské práci a v boji proti reakci pak byl a jest naším nejnějnějším spojencem, přítelem a pomocníkem Svaz sovětských socialistických republik. Proto a v tomto smyslu: Vládě Klementa Gottwalda a její práci čest a zdar! Československo-sovětskému nerozlučnému přátelství a spojenectví zdar! Československé lidově demokratické republice a jejímu prezidentovi Edvardu Benešovi zdar!*“ Kronika města Mladé Boleslavě (1947–1950), díl VII, s. 140–141.

- c) **předsednictvo** – Tomeš, E. Toman
- d) **členové** – Antonín Sýkora, Jan Tomek, Václav Kovanda, Náhlovský, František Lukeš, MUDr. Pírek, arch. Urban, E. Součková, M. Krejčík, V. Ondráček, Robert Malý, František Miller, Antonín Herrmann

Nově ustanovené výbory se daly ihned do práce. Z úřadů, škol a z nejrůznějších funkcí odvolaly „*zpátečnické živly a reakcionáře, nepřející lidově demokratickému zřízení*“.²⁴¹ Svůj akční výbor si vytvořili i živnostníci a obchodníci. Předsedou byl zvolen Josef Zeman, místopředsedou Brzobohatý a jednatelem Vlad. Zeman. V jejich krajském akčním výboru byl Nešněra, Sochůrek a Zemánek. V dalších dnech byli odvoláni ze svých funkcí v MNV všichni představitelé ČSNS a ČSL. Docházelo ke znárodňovacím procesům i pomocí akčních výborů. Ty tak údajně činily, aby zajistily chod soukromých podniků, kde majitelé kuli různé pikle.

Očista probíhala ve všech závodech a na nejrůznějších pracovištích. Dá se říci, že nastalo období velkých změn. A jak dopadla osoba, která byla ve vedení ONV od května 1945 až do února 1948? Jak je uvedeno výše, Jaroslav Pluhař byl zvolen do předsednictva KAV-NF.

5.1. Jaroslav Pluhař

Jaroslav Pluhař, narozený 27. července 1891, byl původním povoláním pedagog. Od roku 1934 pracoval jako okresní školní inspektor a v protektorátní době se účastnil domácího odboje. Ve studovaném období působil jako předseda Revolučního okresního národního výboru v Mladé Boleslavi i jako předseda Okresního národního výboru v Mladé Boleslavi. Zastupoval Komunistickou stranu Československa a stál v čele poválečných přeměn až do únorových dní. Byla to osoba, kterou členové ONV i MNV plně respektovali, přestože vystupoval proti ustanovení MNV podle politického klíče.

Ze své funkce řídil jednotlivé referáty a pomocí svých kolegů v radě ONV ovlivňoval jejich složení. Zdá se, že byl jednotícím prvkem v radě i plénu ONV a že mezi ním a dalšími vlivnými osobami panovaly vřelé vztahy.

V archivních materiálech se nachází dokumenty psané k příležitosti jeho odchodu z funkce předsedy ONV v Mladé Boleslavi. Jako první své vyjádření sepsal Jan Kupec dne 30. července 1948. Přinejmenším pozoruhodná je konečná poznámka: „Tvůj vždy upřímný Jan Kupec ...“. Potvrzuje to domněnku, že mezi Jaroslavem Pluhařem a Janem Kupcem

²⁴¹ Kronika města Mladé Boleslavě (1947–1950), díl VII, s. 143–144.

byly vzájemné sympatie. **(příloha č. 11)** K odchodu Jaroslava Pluhaře se písemně vyjádřili i Tomeš, Pištora, Kvasnička a Lukeš. Tyto dokumenty dokládají, že panovaly úzké vazby i mezi ním a dalšími vrcholnými představiteli ONV. **(příloha č. 12–17)**.

Závěr

Cílem práce bylo podrobně se seznámit se správním a politickým vývojem mladoboleslavského okresu v letech 1945–1948. Zpracování tématu sleduje podrobnější osvětlení regionálního vývoje v dané fázi poválečného období, které zatím nebylo doposud detailně zpracováno.

V letech 1945 až 1948 přebíraly nově utvořené národní výbory kontrolu nad veškerým děním. Revoluční okresní národní výbor v Mladé Boleslavi měl v poválečném období při návratu k mírovému životu nelehký úkol. Musel se vypořádat s nečekaným bombovým útokem z 9. května 1945 a jeho následky. Jaký byl důvod tohoto útoku? Dobové prameny i literatura uvádí, že se jednalo o německé stíhačky, jejichž piloti porušili dohodnuté příměří. Teprve v posledních letech se mladoboleslavským historikům podařilo dokázat, že nezaútočily jednotky německé, ale sovětské. Německé jednotky, které se nacházely v okrese, měly vyčkat na příjezd sovětských vojsk, protože však chtěly padnout do amerického zajetí, vydaly se jejich směrem. Na to reagoval velitel 1. ukrajinského frontu Rudé armády maršál I. S. Koněv vydáním rozkazu k leteckým útokům na utíkající vojáky. Bomby zasáhly zejména významné dopravní uzly a oblast automobilky. Rok 1945 tak byl na Mladoboleslavsku ve znamení napravování vzniklých škod. Zatímco na mnoha místech republiky se členové nově vzniklých národních výborů mohli soustředit na převzetí moci a zajištění poválečného chodu života, v okrese Mladá Boleslav měli ztíženou situaci. Museli zajistit ošetření zraněných, sociálně zabezpečit pozůstalé a sehnat náhradní ubytování těm obyvatelům, jejichž domovy byly zničeny. Tím se posléze zabýval zejména místní národní výbor, který odstraňoval následky náletu jednak s pomocí dobrovolných brigád, jednak využitím internovaných Němců. Následky se podařilo odstranit až za několik měsíců. Řada domů byla obnovena, ale změnila se nejstarší část města. Následek bombového útoku fatálně odneslo Staré město, které ztratilo svou původní tvář. Při náletu bylo zasaženo Staré město v okolí ulic Bělské a Kateřiny Militké. Poničeny byly dále ulice Ptácká, ulice Na Klenici, oblast na Celně a Štefánikova a Dukelská ulice.

Ve zkoumaném období byl ONV několikrát reorganizován. Změny nastaly i v důsledku úprav v územně správní organizaci regionu. Po skončení války došlo k obnovení politických okresů podle stavu v roce 1938. Od Mladoboleslavska bylo odděleno Mnichovohradištsko a přičleněno k němu Novobenatecko. Obnovení politického okresu Mnichovo Hradiště nesli zástupci ONV poměrně těžce. O jeho území se nadále zajímali a snažili se ho zpětně získat. Uvedeného záměru chtěli dosáhnout vytvořením

Mladoboleslavského kraje, který by byl řízen z Mladé Boleslavi. Přes veškerou snahu se jim však vytyčený cíl splnit nepodařilo. Zásadní vliv na složení ONV měly volby do Ústavodárného národního shromáždění konané dne 26. května 1946, což je patrné z výsledků voleb a z následných změn v obsazení ONV – jim práce věnuje značnou pozornost stejně jako vzrůstajícímu vlivu členů rady ONV. Osoby, které se do vedení národních výborů dostaly v květnu 1945, se na svých postech udržely většinou až do roku 1948. Při studiu archivních dokumentů, mi na mysl přišla zajímavá myšlenka. Předseda ONV komunista Jaroslav Pluhař byl zřejmě osobou, která ONV stmelovala, a která určovala jeho směr. Ve vedení ONV se pohyboval od květnových poválečných dnů a jeho vliv byl zřetelný až do únorových dní. Zástupci ONV jej plně respektovali a nezaznamenala jsem případ, kdy by proti němu některý z jeho kolegů a funkcionářů druhých politických stran otevřeně vystoupil. Jeho působení by si proto zasloužilo, aby se stalo předmětem dalšího bádání. Za podrobnější zkoumání by stál také referent Jan Kupec. Proti tomuto členovi rady ONV za Komunistickou stranu Československa byly vzneseny námitky několikrát. Jeho odvolání z funkce předsedy vyšetřovací komise žádalo ministerstvo vnitra již v červenci roku 1945. Měl být odvolán i z Okresního národního výboru v Mladé Boleslavi. K tomuto rozhodnutí dospěli na ministerstvu vnitra pro jeho delikty, kterých se dopustil v letech 1906–1932. Celá záležitost byla nakonec vyřešena k prospěchu jmenovaného, takže žádná výměna nenastala, ale pochybnosti kolem případu zůstávají. Na jeho zřejmě ne příliš čistou minulost poukázal opět v únoru 1947 člen ONV, národní socialista Jaroslav Ježek. S podporou předsedy ONV však Jan Kupec kritiku ustál a nadále zůstával ve svých funkcích, a to po celou dobu studovaného období.

Dostupné archivní materiály byly důkladně prostudovány a získané informace plně využity. Pro lepší objasnění tehdejší situace jsou citovány úryvky z proslovů a výňatky ze zápisů v městských kronikách. Malá zkušenost s vědeckou metodou však nedovolila, aby mohly být získané poznatky interpretovány čtivěji. Věřím, že předkládaná fakta případnou nedokonalost vyváží.

Přínos práce lze vidět především v podrobném přehledu proměn ve vedení ONV, jeho jednotlivých referátů a komisí ve sledovaném období, což by mohlo být odrazovým můstkem pro další studium. Výzkum by se měl zaměřit na jednotlivé politické strany a jejich regionální představitele. Také by bylo přínosné více objasnit dopad vydávaných nařízení okresního národního výboru na obyvatelstvo, a to prostřednictvím orální historie. V době, kdy pamětníků ubývá, by se taková snaha stala velmi záslužnou činností.

Seznam použitých zkratk

ASAP	Akciová společnost automobilového průmyslu
AZNP	Automobilové závody národní podnik
ČSL	Československá strana lidová
ČSNS	Československá strana národně socialistická
ČSSD	Československá strana sociálně demokratická
JSČZ	Jednotný svaz českých zemědělců
KAV-NF	Krajský akční výbor národní fronty
KOR	Krajská odborová rada
KSČ	Komunistická strana Československa
MNV	Místní národní výbor
MRO	Místní rada osvětová
NF	Národní fronta
ONV	Okresní národní výbor
ORO	Okresní rada osvětová
PNS	Prozatímní národní shromáždění
ROH	Revoluční odborové hnutí
RONV	Revoluční okresní národní výbor
SČM	Svaz československé mládeže
SNB	Sbor národní bezpečnosti
SNR	Svaz národní revoluce
SOPV	Svaz osvobozených politických vězňů
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
ÚOP	Úřad ochrany práce
ÚRO	Ústřední rada odborů
ZNV	Zemský národní výbor

Seznam pramenů a literatury

1. Prameny

1.1. Archivní prameny

Státní oblastní archiv v Praze, Státní okresní archiv Mladá Boleslav. Fond Okresní národní výbor Mladá Boleslav (1945–1990), Správní knihy ONV 1–10.

Státní oblastní archiv v Praze, Státní okresní archiv Mladá Boleslav, Kronika města Mladé Boleslavě (1945–1946), díl VI.

Státní oblastní archiv v Praze, Státní okresní archiv Mladá Boleslav, Kronika města Mladé Boleslavě (1947–1950), díl VII.

1.2. Tištěné prameny

Hlas lidu: týdeník Československé soc. demokracie pro župu Mladoboleslavskou, ročník I, II, Mladá Boleslav.

Naše noviny, ročník II, Mladá Boleslav.

PLUHAŘ, Jaroslav. I. Okresní sjezd národních výborů. In. *Čtrnáctideník pro kulturu a regionální politiku Okresní rady osvětové v Mladé Boleslavi: Mladoboleslavsko*, ročník I, č. 11–12. Mladá Boleslav, 1947, s. 158–160.

2. Literatura

BENEŠ, Luděk – BÍLEK, Karol – EDEL, Tomáš et al. *Mlado...boleslavsko v proměnách času*. Praha, 1997, s. 148–150. ISBN 80-85983-34-6.

FILIP, Jiří. Veřejný Květen 1945 v Mladé Boleslavi. In. *Boleslavica '12: Vlastivědný sborník Mladoboleslavska*, ročník V. Mladá Boleslav, 2012, s. 93–103. ISBN 978-80-86772-65-3.

FILIP, Jiří – JUŘENA, Jan – MIKOLÁŠEK, Jakub et al. *Mladoboleslavsko v boji za svobodu 1938–1945*. Mladá Boleslav, 2013, s. 61–68.

HERČÍK, Karel. *Čtení o Mladé Boleslavi*. Mladá Boleslav, 2004, s. 38–39.

- KAPLAN, Karel. *Československo v letech 1945–1948*. S. 37-57. ISBN 80-04-25699-6.
- KVASNIČKA, Václav. Městský národní výbor. In. *Sborník Mladá Boleslav od minulosti k dnešku*. Turnov, 1974, s. 71–78.
- LOKVENCOVÁ, Hana. *Správní a politický vývoj okresu Broumov v letech 1945–1960*. Diplomová práce, PdF VŠP, Hradec Králové, 1999.
- MĚSTECKÁ, Sylva. *Zmizelé Čechy: Mladá Boleslav*. Praha – Litomyšl, 2011. ISBN 978-80-7432-094-1.
- PÁNEK, Jaroslav – TŮMA, Oldřich et al. *Dějiny Českých zemí*. Praha, 2008, s. 363–383. ISBN 978-80-246-1544-8.
- PLAVEC, Michal. Mladá Boleslav 9. května 1945: Bombardování podle dokumentů Rudé armády. In. *Boleslavica '13: Vlastivědný sborník Mladoboleslavska*, ročník VI. Mladá Boleslav, 2013, s. 105–121. ISBN 978-80-86772-75-2.

2.1. Příručky

- FIALOVÁ, Ludmila (ed.). *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970: Počet obyvatelů a domů podle obcí a částí obcí podle správního členění k 1. lednu 1972 a abecední přehled obcí a částí obcí v letech 1850–1970*. Praha, 1978.
- FIBIGEROVÁ, Eva. *Pomůcka: Okresní národní výbor Mladá Boleslav 1945–1990*. Mladá Boleslav, 2000.